Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FAMILIEN

PÅ KGS. NYTORV

Birgitte Kanneworff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

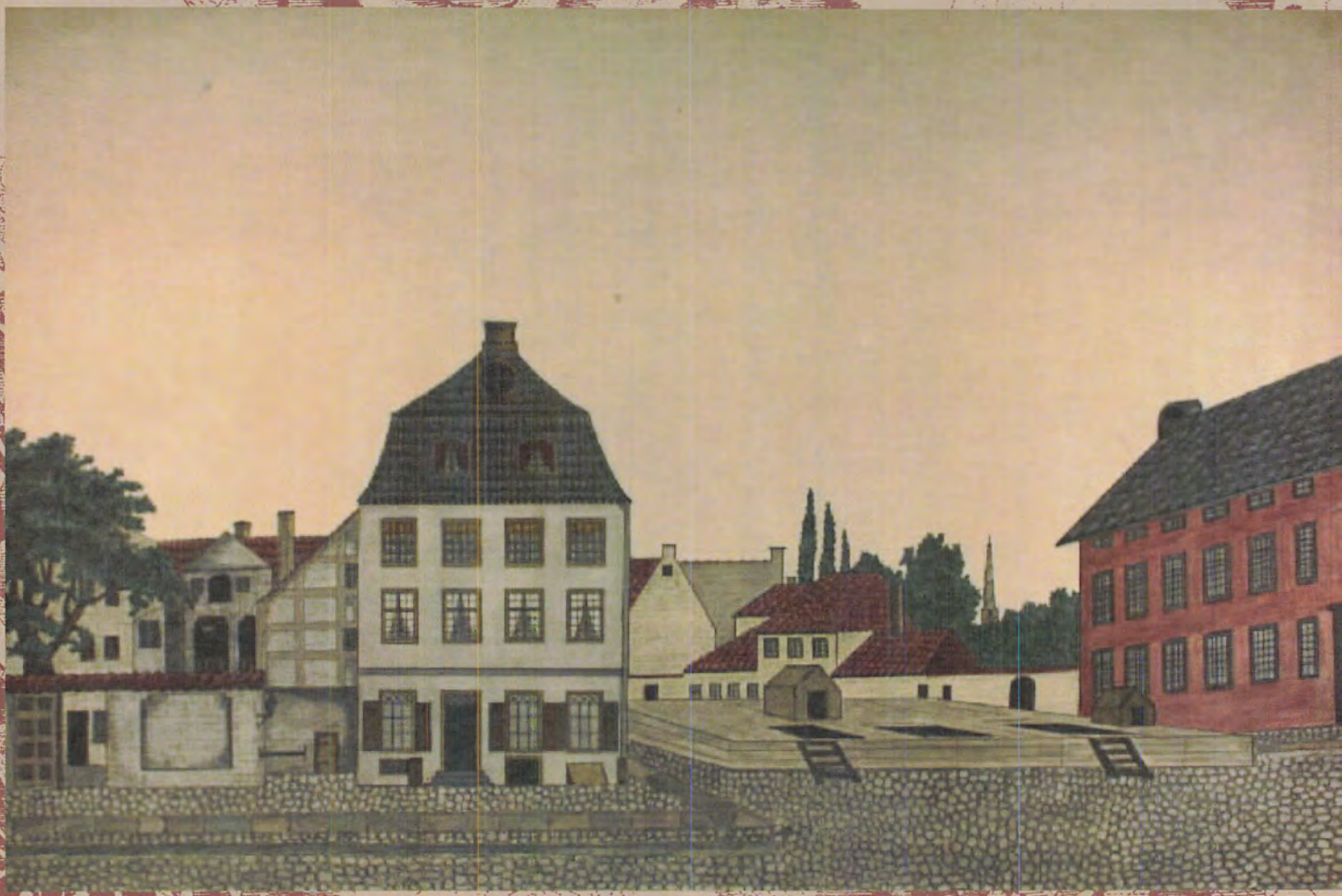

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Birgitte Kanneworff
Layout *af* Nanna Kanneworff

FAMILIEN

PÅ KGS. NYTORV

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Indhold

10 Einars ungdom

16 Kanneworffs hus på Kgs. Nytorv

22 Laura

30 Drengenes barndom

36 En dannelsesrejse

40 Musik

54 Niels

56 Viggo

60 Thorvalds sidste år

64 Efter Thorvalds død

68 Einar

80 Kai

84 Den nærmeste familie

90 Ida

94 Lisinge

98 Epilog

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Indledning

Denne bog har jeg skrevet for at fortælle efterkommerne af Thorvald og Laura om, hvordan deres oldeforældre, for andre tip eller tiptipoldeforældre, og deres børn, levede i København i slutningen af attenhundredetallet. Hvad tænkte de, hvordan var deres indbyrdes forhold, hvilke forhold kom til at spille en rolle for deres liv?

Denne bog er skrevet som en slags fortsættelse af Ivar Schmidts: "Den Kanneworffske Ejendom og Forretning" fra 1909, som fortæller både om det lille hus på Kgs. Nytorv og dets beboere.

Og hvordan kan jeg så, en indgift i familien (jeg er gift med Ebbe, som er oldebarn af Thorvald og Laura), så vide noget om denne families liv. Jo, man har haft en meget fin tradition for at skrive breve og der har været nogle i familien, der har haft sans for gemme alle disse breve og desuden findes der dagbøger, notesbøger, tegninger, poesibøger, børneaviser og meget andet skriftligt materiale. Det var især Walther, barnebarn af Thorvald og Laura, som samlede og opbevarede en meget stor del af familiehistorien og han havde til hensigt at bruge materialet engang. Det fik han ikke gjort og heller ikke hans kone Elise nåede at få skrevet noget, siger Walthers datter Anna Valborg, som arvede alt materialet og nu har overdraget det til mig, da jeg fortalte hende, at jeg godt kunne tænke mig at skrive familiens historie.

Ebbe havde engang fra sin far, Johannes, fået et bundt gamle breve, som vi indimellem kiggede i.
De var fra en meget ung sømand og var ret fantastiske. Vi vidste i lang tid ikke rigtig, hvem denne Einar, som havde skrevet brevene, var. Men det har altså vist sig at være Thorvald og Lauras søn nr. 3: Einar.

Derfor begynder historien med ...

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Einars ungdom

Fylla. Søndagen den 26/ 6 1881.

Kjære Fader og Moder

I maa unskylde at jeg ikke har skrevet Hjem før da jeg ikke har haft Lejlighed dertil. Jeg haaber i ere lige saa raske som jeg saa kan i ikke ønske det bedre, nu vil jeg fortælle lidt om mit Liv her ombord og saa lidt om Officerne.

Vi staar op alle Mand 4½ Morgen saa surre vi vore Køjer og naar det er gjort saa maa vi op og stuve dem ned i Finknettet, derefter bliver der pebet til "The og vaske sig"saa haler vi hver en pøs vand op og vasker os deri saa gaar vi ned og drikker The hvilken sker saaledes. En af os er udvalgt til Bakstørn som vi kalder ham, hans Bestilling er at vaske op efter os og sætte tingene frem for os vi skiftes naturrligvis til at være det efter The bliver der pebet til "Rengjøring overalt" saa gør vi hele skibet rent hvilket tager et par timers Tid efter Rengjøringen pibes der til "Pudsning overalt" saa pudser vi alt Messinget ombord hvoraf der findes en urimelig masse efter den Svedetur gaar vi forud og venter til Kl er 9 saa bliver der pebet til "Kaffe" hvilket vi har en halv Time til efter Kaffen pibes det til Bakseftersyn saa stille vi os op agterude og bliver Mønstrede efter at Officererne har meldt Næstkommanderende at alt er Orden melder Næstkommanderende igjen Chefen at alt er i Orden saa giver Chefen Ordre til at vi skal gaa forud saa pibes der til alle Mand forud hvis vi ikke har Vagt vil det sige thi da skal vi opholde os midtskibs paa Kobrykken har vi ikke Vagt saa tager vi vore Pilke frem og fiske os en Ret Torsk hvilken vi saa steger til Middag som er Kl. 12 (vi kan nemlig faa den stegt hos Kokken da vi ere gode venner med ham) efter Middagen gaa vi op på Dækket og sover os en Middagslur intil der bliver pebet "Skei ud overalt" saa maa alle ophøre med det Arbejde som de ere ved saa bliver der for det meste "Skole for Lærlinge" saa hukker eller fægter vi med Løjtnant Nyholm eller ogsaa har vi Geværexersis, det er mindre morsomt saa kan Kl vel blive 5 saa har jeg vagt til Kl 7 da skal vi ned med Køjerne saa kan vi gaa til Køjs og vi kan

Einar i matrostøj

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

blive på Dækket og more os paa hvilken maade vi synes jeg gaar gerne et Par Timers Tid op paa Dækket før jeg gaar til Køjs, naar jeg saa er kommet til Køjs kan jeg sove til Kl 2 saa skal vi igjen have vagt til Kl 5 saa begynder vi igjen paa en ny Dag som gjerne gaar ligesaadan.

Nu vil jeg fortælle lidt om Officerene. Chefen er uforanderlig. Næstkommanderende begynder at blive lidt mere rar. Løjtnant Evert er den ældste og rareste af alle Officererne Løjtnant Holg han er ikke rigtig rar han er saa hidsig og skjøndt jeg har ikke noget at beklage mig over mod mig er han rigtig rar saa Løjtnant Nyholm vores Lærer ham kan vi alle lide Skibslægen kjender jeg saa lidt til saa jeg kan ikke fortælle noget om ham ligeledes med Maskinmesteren.

Af Underofficerer er der Kanonereren eller Skibssergenten og Baadsmanden dem kan jeg lide Underbaadsmand Olsen hader jeg de to Underkanonerer kan jeg derimod godt lide derimod skal jeg ikke kunde sige at jeg kan lide Overtømmermanden.

Vor Station er Frederikshavn saa dertil kan i sende jeres breve til mig.

Og nu Farvel for denne gang jeg slutter mit brev med et Kys til jer begge og en Hilsen til Venner og Bekjendte husk og hilse Sørensen fra mig.

En kjærlig Hilsen til Viggo og Nils og Larkøj og Thora.

Einar Kanneworff

Naar i skriver til Bestemoder saa hils hende fra mig.

Sådan skriver Einar til sine forældre fra Fylla i 1881, hvor han som14-årig er kommet i lære som sømand. Fylla var en skrueskonnert, som bl.a. i 1878 -79 foretog dybdelodninger og temperaturundersøgelser i farvandene omkring Island. Han beskriver i sit første brev, hvordan dagene går ombord på Fylla. De er fyldt med arbejde og efter en meget fast plan, der er ikke meget fritid. Han slutter brevet med hilsner til alle dem han kender, men først og fremmest familien, som består af far Thorvald, 46 år, mor Laura, 48 år og de tre brødre Viggo, 18 år, Niels, 16 år og Kai (Larkøj), 11 år. Bedstemoder er hans mormor, Johanne Margrethe Høyrup, som må bo så langt fra København, at familien på Kgs. Nytorv ikke ser hende så tit, men skriver til hende.

Der er hilsner til venner og bekendte og en Sørensen. Thora Ravn, som han sender hilsen til sammen med brødrene, er familiens tjenestepige.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

EINAR SKRIVER FLERE BREVE FRA FREDERIKSHAVN, SOM ER FYLLAS HJEMHAVN.

Skagen. Den 6te Juli 1881.
Kjære Fader og Moder
Jeg modtog jeres Brev et Par Dage efter jeg havde afsendt et til jer men nu maa jeg igjen skrive til jer da det er aldeles nødvendigt at jeg faar et Par Overtræksbenklæder sendt, thi sidst da jeg vaskede mistede jeg et par ved at skylde dem idet jeg bandt en tovende idem og paa den Maade skyldede dem af. ombord kan jeg ikke faa nogen, og da jeg var i Land i Frederikshavn kunde jeg ikke opdrive et par som passede mig, jeg har laant et Par af Forvalteren saalænge til jeg faar et Par andre, derfor beder jeg jer sende mig dem hurtigst muligt, hvis i vilde sende noget med Pakken saa lad det endelig ikke blive Tobak Piber eller Cigare da Næstkommanderende har fundet paa at aabne Pakkerne for at efterse om der er stærke Drikke, men vil i derimod sende mig lidt Pebermønter eller lidt Confekt eller Kiks og lignende da kan i godt det thi det bryder N Comd. sig ikke saa meget om som Paalæk thi det confiscerer han straks naar han ser det, det er nu for resten ikke alle Pakkerne han aabner han har da kun aabnet en endnu hvor han ingenting fandt i af Betydning som han sagde for resten ville jeg gerne bede dig sende mig de 10 Kroner du lovede mig at jeg kunde faa senere tilsendt thi jeg ser at de andre ikke vil slaa til ret længe endnu thi vi bruger en masse til Hvedebrød naar vi ligger i Havn, da der kommer en Byerdreng ombord og saa til Paalæg og sidst da jeg var i Land gik der naturligvis ogsaa en del om den Landgangstur skal jeg fortælle om en anden Gang da Posten gaar i Land nu.
Farvel for denne Gang Jeres Søn

Einar Kanneworff.

Hils Viggo Nils og Kai Thora Ekkermand og ellers andre hvem jeg kender.

Frederikshavn. Den 13 de Juli 1881.
Kjære Fader og Moder
Jeg modtog jeres Breve og Pakken og takker jer meget for det alt sammen det kom rigtig tilpas men til al Uheld kan det ikke gjentages oftere da Næstcommanderende forlangte Pakken aabnet og da han saa hvad det var truede han med at næste Gang der blev tilsendt og noget lignende ville vi blive straffede. Jeg takker desuden særlig dig Fader for de ti Kroner og lover dig at spare paa dem. Overtræksbenklæderne takker jeg ogsaa meget for thi de kom rigtig i samme Øjeblik jeg skulle bruge dem. Det Spørgsmaal Fader angaaende

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fylla

om jeg har fundet noget Rav kan jeg ikke besvare andet en med nej – jeg har gjordt mange forsøg derpaa men nej det ville ikke lykkes, forleden Dag var jeg i land i Frederikshavn det vil jeg fortælle jer lidt om. Vi fik Landlov Kl 2 – 7. da vi kom op i Land gik vi alle i Vandet og derfra op i Hotel Dania hvor vi spiste til Middag efter Middagen som besod af Beuf og Nye brunede Kartofler med alt muligt gemyse til Eftermaden var Rødgrød med Fløde desuden drak vi 4 Flasker Rødvin og en Fl Portvin til Maden efter Middag gik vi ud i Plantagen en slags Skov udenfor Byen derude spaserte vi saa en Times Tid derefter delte vi os i to Dele og gik ud af Stranden til hver sin Side men fandt intet af Betydenhed senere hentraf vi alle sammen igjen i Hotel Dania vi spiste til Aften det var kold Aftens mad paalæk bestod af Kyllinger Andesteg og Ost Pølse osv dertil drak vi Bayersk Øl derefter gik vi ud i Byen og morede os som vi bedst kunde iblandt andet kom vi ind i Figaro en forfærdelig Bule der kom vi snart ud fra, Værten en ældre tyk Rødskækket Herr med sort Haar som ellers saa ud til allehaande lukkede Døren i da han hørte vi ville gaa og paa den mest indsmigrende Maade af Verden bad han os blive og drikke et Par Flasker Vin men nej vi deserterede ud af Vinduet og slap lykkelig bort fra den Røverkule saa var Kl bleven 6 saa maatte vi jo tænke paa at komme ombord hvor vi alle mødte Præsist og temmelig Ædrue.

Nu i dag den 13de juli skal vi i Land og more os udmærket thi der er Marked i Byen. I gaar havde Mandskabet Bal i land hvilket Officerene og Chefen vare med til der blev udbragt nogle taler kan i tro baade for Chefen og Næstcommanderene i dag til Baks eftersyn takkede Næstcomd og Chefen for de kjønne Taler der var blevet udbragt for dem.

Kjære Moder jeg takker dig saa mange gange for det smukke Brev du sendte mig og beder dig meddele Sørensen at jeg blev meget forbavset over at finde en saadan Nedrighed gjemt i et saa godt Menske som ham at lade min Øjesten Basse drykke? for en Skide nyfødt Kyllings Skyld

Venlig Hilsen til Sørensens Familie og en naadig hilsen til ham selv

Farvel for denne Gang kjære Fader og Moder
Einar Kanneworff

Kjære Viggo
Jeg takker dig for Brevet og de Meddelelser du gav mig og beder dig hilse Nils og Thora Ekkermand om Landgangsturen kan du læse i det foregaaende.

Din Broder Einar Kanneworff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I AUGUST SKRIVER THORVALD TIL EINAR, AT HAN NU MÅ BESLUTTE, HVILKEN VEJ HAN VIL GÅ.

Min kjære Einar
Da det nu er paa Tiden, at jeg maa henvende mig paa Orlogsværftet angaaende om at skaffe Dig ud paa Middelhavstogtet. (Det er ikke fordi jeg har noget Haab om at det lykkes, men man maa jo gøre sit Bedste alligevel) saa vilde jeg gerne have en udtalelse af Dig om Du ønsker at gaa den søfarende Vej, eventuelt Orlogs forinden jeg foretager noget Skridt i den Retning.

Du er selv Herre over din Beslutning thi jeg vil ikke tvinge nogen af mine Børn ind paa en Vej som de ikke selv synes om. Efter min Formening har Du kun at vælge imellem at fare tilsøes eller lære et Haandværk men hvad Du vælger maa Du blive ved thi intet er mere fordærveligt end at løbe fra det ene til det andet. Hermed sender jeg Dig en Snor til din Kniv jeg modtog den idag som en Present fra en af Ritmester Sommers Sønner.

Lev vel og vær en flink Gut.
Din hengivne Fader

Th Kanneworff

Men allerede i september er Einar kommet ombord på et andet af flådens skibe, panserskibet Odin, som havde en besætning på 236 mand. Den var i en række år på togt i eskadren i september og oktober, netop i en sådan periode, hvor Einar er ombord. Einar skriver, at "vi kom til at Komplimentere for den svenske Kronprinds, vi skød Kongesalut for ham. Der var en Svensk-Norsk Eskadre som fulgte ham". Einar er ikke særlig glad for at være om bord på Odin, "jeg keder mig gruelig ved den megen eksercits vi har" og han længes så"gruelig" hjem. Han håber på en lille ferie hjemme, som Thorvald har lovet ham.

Det fremgår ikke af brevene, om han fik ferien, derimod skriver han i november et brev fra Stettin, hvor han nu er på et skib, en bark, der sejler med forskelligt gods, og som efter et par mindre ture skal til Brasilien. Han har nu forladt Søværnet og er begyndt sin tilværelse som sømand på mindre både, der sejler med gods hovedsagelig til Nord- og Mellemamerika. I brevet fra Stettin 11. november 1881 giver han en malende beskrivelse af byens omgivelser og viser her første gang sit fabulerende og drømmende sind:

.....Nu vil jeg fortælle Lidt om Byen Stettins Beliggenhed den ligger jo ved Floden, ja jeg kan ikke huske hvad den hedder men det er vist Ems, men ved Mundingen af Floden ligger Svindemynte men den Flod er ikke meget bredere en Ladegaardsaaen den er da saadan man ikke kan vende paa somme steder men den er jo bredere paa somme steder, naa for resten bestaar Floden ikke af anden end en Masse smaa Kanal-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

er paa samme Bredde hele Vejen op men du kan tro at der er dejligt at segle opaf disse Kanaler sikke Højder og sikke Dale ja det er rigtignok smukt hvis Moren saa det er jeg hvis paa hun ville snakke saa længe med dig til du til sidst lovede at leje en Villa i en smuk Dal til Sommerlejlighed ja hvorfor ikke rejse paa Landet hver Sommer. Viggo kunde jo rejse med og passe sit Kontor hver dag meget ledt og Nils kunde rigtig uddanne sig i Musik og Hykkelighed som han holder saa meget af, men saa er der Pikkelhuerne de er nogle slemme Karle til at tale Tydsk og slaa paa Snuden og arrestere naa men det var jo det minste af det da der vel ingen er der skal arrasteres uden Nils maaske … Jeg har det rigtig godt herombord og kan ikke forlange det bedre det er rigtignok en Captain man kan lære noget af jeg har allerede lærdt at gjøre en Røjt fast det er det øverste Segl paa en Dansk Bark og kan tillige mange andre Ting vi lever godt, faar nok af alting og faar hver Lørdag et stort Hvedebrød som Kokken selv laver det er saa stort at Syv Ædere som vi ere har nok i 2 dage …
nu vil jeg slutte mit Brev med mange Hilsener til Moder og Brødrene og Thora.

Jeres Einar Kanneworff

Jeg haaber Moder er rigtig rask.
(i maa undskylde Ottografien da jeg er blevet saa Tydsk saa jeg næsten har glemt det Danske Sprog).

Byen Stettin

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kanneworffs hus på Kgs. Nytorv

Einar var vokset op i det lille hus på tre etager på Kgs. Nytorv på hjørnet af Bredgade og St. Strandstræde, Bredgade 2, også i dag kaldt det Kanneworffske hus, sammen med sine forældre, Thorvald og Laura og sine 3 brødre, Viggo, Niels og Kai. Huset blev købt i 1836 af Thorvalds far Lars Kanneworff, "Premiereleutenant ved det borgerlige Artelleri, Ulden- og Lærredshandler".
Om selve husets historie og forretningens udvikling i Lars Kanneworffs tid kan man læse i Ivar Schmidts bog, "Den Kanneworffske Ejendom og Forretning", 1909.

Det lille kanneworffske hus læner sig op af den store ikke så kønne gavl på bagermester Grandjeans hus, som blev bygget 1853-54. Det fortælles, at bagermesteren håbede at kunne købe Kanneworffs hus for at rive det ned, men Thorvald ville ikke sælge.

I Ivar Schmidts bog fortælles om Thorvald, som er født 13. juni 1835, hvordan han kommer i lære hos Silkekræmmer Carl Løwgren i 1851 og i 1855 aflægger og består sin svendeeksamen for "Silke-, Ulden- og Lærredskræmmerlauget" med karakteren "godt" og får en "Laugsattest".
Vi ved ikke noget om Thorvalds skolegang, men han er meget dygtig til sprog, både engelsk og tysk og han kommer til at rejse en del både til England og Tyskland. Faderen har i en del år været svagelig og nordmanden Christian Thorstensen har i meget høj grad stået for forretningen i de år, Thorvald er i lære, men Thorstensen skal "lære Sæd og Skik andensteds at kende", og derfor indtræder Thorvald i hans sted i 1855, han er da 20 år. I 1859 dør Lars Kanneworff, og Thorvald står nu som forretningsindehaver i en alder af 24 år. Han knytter igen Thorstensen til forretningen og de har i en del år et udmærket samarbejde.

Thorvald "fortsætter husholdningen - uforandret i flere år for sine ugifte søskende, og mange lyse og glade minder knytter sig til denne periode, hvor en munter og livsglad ungdom havde til huse i det gæstfri hjem."(Ivar Schmidt).
Søstrene Hortense (Fanny) og Otillie bliver gift i 1864 og må vel så være flyttet, mens Thora først bliver gift i 1867. Thorvald selv bliver forlovet med Laura Høyrup, født 5. august 1833, og de bliver gift i 1862. Laura, hvis forældre er Niels Jensen Høyrup, Skriver i det kgl. Sølvkammer: "Hs. Majestæts Sølvpop", født i Fredericia, og Johanne Margaretha H., født Jantzen i Nykøbing F. Laura boede med sine forældre i St. Kongensgade 226, 2. sal i forhuset, og havde to søskende, Anna Christine Frederikke f. 1829 og Rudolf Valdemar f. 1831.
Thorvald bor med Laura og de fire drenge i husets 2. og 3. etage efter at forretningen i 1864 er blevet omdannet til herreekviperingsforretning, hvor den før hovedsagelig havde leveret ekvipering til søfolk bl.a. med store leverancer til flåden.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

side 17
SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Huset oplevet igennem erindringen af Kai.

Jeg mindes tydeligt mit ophold på kvisten på det gamle hjørne. Jeg ser endnu den smalle gang med Thoras kommode for enden, denne kommode, som for mig synes at indeholde al Alladdins pragt, og hele min attrå higede derfor efter at gå til bunds i dens hemmelighedsfulde indhold, men Thora vogtede sin skat og var der straks, når jeg havde opdaget, at en af skufferne stod åben, hun kunne lugte blot at jeg nærmede mig helligdommen og var straks efter mig – Mine brødres værelse, hvis indgang var i den anden ende, var complet utilgængeligt, jeg turde knap tage i håndtaget, og jeg følte mig som en forbryder når jeg sneg mig derind i et heldigt øjeblik når de var ude, jeg gik da omkring og beundrede bohavet, og følte på genstandene, navnlig beundrede jeg et kurvebord med askebægre af skaller.

Viggos skrivebord turde jeg knapt se på, det var sortpoleret og en brevpresser med glaskugle og andre ting sirligt anbragte, det indgød mig en højtidelig respekt. Et lille harmonium til venstre for døren indgjød mig næsten rædsel, ved tanken om at døren pludselig kunne gå op, og jeg kunne blive overrasket ved at røre ved en af tangenterne, et tag i nakken og et puf forbi en lille sukkertops kakkelovn vilde da bringe mig ud af herligheden og ind i mit eget lille gemak, der var meget indsnævret, med to senge, en til Thora og en til mig, et lavt vindue fyldt med håbløse kaktusser og noget af mit skrammel. Jeg havde et lille bord med en klap til at løfte op for de små herligheder, og når den var nede anbragte jeg et skrivertøj – papirer osv. oven på ligesom de voksne.

På væggen hang et koloreret billede af kong Ludvig af Bayern sejlende på Starnbergersøen med sine svaner. Over min seng hang et billede af en lille engelsk pige med en stor hat, jeg husker tydeligt dette billede når jeg vågnede om morgenen.
Søndagen mindes jeg klart, – denne solbeskinnede tause højtidsdag, hvor Ekkermann kom om morgenen med bismarksklumper og kneb mig i tærne og forsøgte at give mig en endefuld, som jeg afværgede ved at holde dynen fast. Han sagde så truende med fingeren "vil du nu se at komme op lille Kai, for vi skal ud til Thorstensen i dag til frokost. Thora fik mig da i klæderne, og efter en halv times tid kom Ekkermann igen, han snappede min hånd og af sted gik det, undertiden mødte vi fader, han sagde da goddag mein alter? Og klappede mig let på kinden.

Når vi var kommen hjem og jeg var kommen i seng fik Ekkermann sig en pibe tobak i køkkenet hos Thora, han sad altid på en stol lige indenfor døren til højre for komfuret. Jeg kunne som regel ikke sove før Thora havde holdt mig i hånd, og jeg var vis på at tøjet lå ordentligt på stolen. Når min hånd da var blevet slap listede hun af. Om aftenen sad jeg og skrev rørende digte til Vupdi, og spillede komedie alene.
Jeg holdt meget af rå kålstokke, stivelse og pivskøjter samt lakrisrod. Rengøring af manufakturforretningen i stuen var en festdag, thi så fik jeg æggekage, kasserede flippeæsker, og undertiden nogle flade silketørklædeæsker med smukke billeder på, samt en 25 øre af Thorstensen for hjælpen med at bære æsker op og ned fra stuen op til 1, sal.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ellers gled tiden med fantastiske opstillinger med æsker der dannede huler i vindueskarmen og om aftenen at skændes med moder om glansbilleder, hvem der skulle have den fugl, den bajads osv., var det en Pan beholdt moder den altid selv.
Ellers ledte min broder Einar mig op for at mule mig, men jeg søgte da undertiden ly under gyngestolen. For øvrigt skaffede han mig en del fridage fra skolen, og skrev selv mine sedler for mig for at læreren kunne give mig fri. Hans tænder kunne undertiden knage, når han kaldte mig for tarmunge? Krudtugle osv.
Niels overskyggede min forstand med idelige violinøvelser. Jeg havde altid den følelse, at han var i færd med at tumle en gjenstridig fjende.
Jeg holdt ikke af fremmede og havde en underlig angst for døre, navnlig loftsdøren, da jeg troede, at der holdt de frygteligste banditter til deroppe i forbindelse med spøgerier. Jeg kunne heller ikke lide svinget nede ved jerndøren. Jeg havde også en frygt for en høj mager mand, der af og til kom i skumringen og spillede med glaskugler stående over en seng, (for at disse formodentlig ikke skulle falde på gulvet). Jeg kunne ikke lide nussede eller tarvelige personer, navnlig koner.
Jeg kunne heller ikke lide nyt tøj, samt en pukkelrygget dreng der altid sad på trappen og ventede på fader, som tog ham med ind ved middagsbordet. Jeg husker hans nussede dragt tunge vejrdrag og tungsindige blik. Min bedstemoder havde jeg ikke den fjerneste interesse af og min moder heller ikke, når hun var på trapperne sagde moder: "å, der er moder, det er dog frygteligt". Hun lovede mig 2 kr. gennem hele min barndom, men jeg fik dem aldrig.

I den tid jeg sov nedenunder i moders kabinet, mindes jeg de musikalske aftenunderholdninger med smørrebrød og Irgens Berg samt Stukkenbergs skarpe stemme. Når musikken begyndte, var jeg ved at gå i seng, og tonerne summede ind til mig. Strygerne trættede mig, navnlig violoncellen ved sine ensformige snøvlende eftersatser. Klarinetten virkede derimod velgørende ved sine varme runde toner. Hver gang den satte i lindrede den pinen ved strygernes sammensurium. Dens toner dyssede mig i søvn og jeg var borte fra verden og musikkens herlighed – den herlighed, som senere blev mit livs største og dybeste kærlighed.

Thora, som Kaj sover sammen med, var familiens trofaste hushjælp i mere end 50 år.
Det var hende, der sørgede for drengene, når Laura var syg, hvilket hun var i lange perioder. Drengenes kælenavn for hende var "den lille taske".

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hds. Maj. Enkedronningen i Det kvindelige velgørende Selskab.

Det kvindelige velgørende Selskab foretog i Gaar i Bethesda sin aarlige Uddeling af Præmier for lang og tro Tjeneste under de gammeldags kønne og lidt højtidelige Former, som er særegne for denne Lejlighed, der jo unægtelig heller ikke har noget med den moderne Tids Tyendeforhold at gøre.

Selskabets Protektrice, Hds. Maj. Enkedronningen, gav ogsaa i Aar Møde ledsaget af Hofdame Frk. Castenschiold og Kammerherre Bardenfleth. Hds. Maj modtoges ved Indgangen af Bestyrelsen. Kabinetssekretær C. P. M. Hansen, Professor Frantz Dahl og Kammerherreinde Fritze Bille.

Efter Salmen „Her vil ties, her vil bies", talte Pastor Hornbeck i stilfærdige og varme Ord om denne „Hjemmenes Fest", der efterhaanden var bleven et Særsyn i vore Dage, hvor Husbond og Tyende skilles efter forten Dages Forløb.

Hds. Majestæt foretog selv Uddelingen af Præmierne — skete det ikke, vilde Præmietagerne jo føle sig ganske brøstholdne — bistaaet af Selskabets nye Sekretær, cand. jur. P. E. Sporon. Der uddeltes ialt 86 Præmier til en samlet Værdi af 3000 Kr. Bemærkelsesværdigst mellem de præmierede var Frk. Vilhelmine Ravn med sine 56 Aar i den Kanneworffske Familie, Frk. Laura Jensen, 48 Aar hos Landinspektør Lindhard og den ældste af dem alle, Frk. Paula Hermansen, der i 53½ Aar har tjent hos Sognefoged Andersen, Øxendrup, og som nu er 89 Aar gammel.

Efter Uddelingen sang Børnene fra Selskabets Skole Josias Billes Sang fra Selskabets Hundredeaarsfest for et Par Aar siden med Musik af daværende Frk. Ella Dyberg, nuværende Fru Heiberg, og efter at nogle Forfriskninger var indtaget, sluttede den lille Højtidelighed.

Thoras medalje

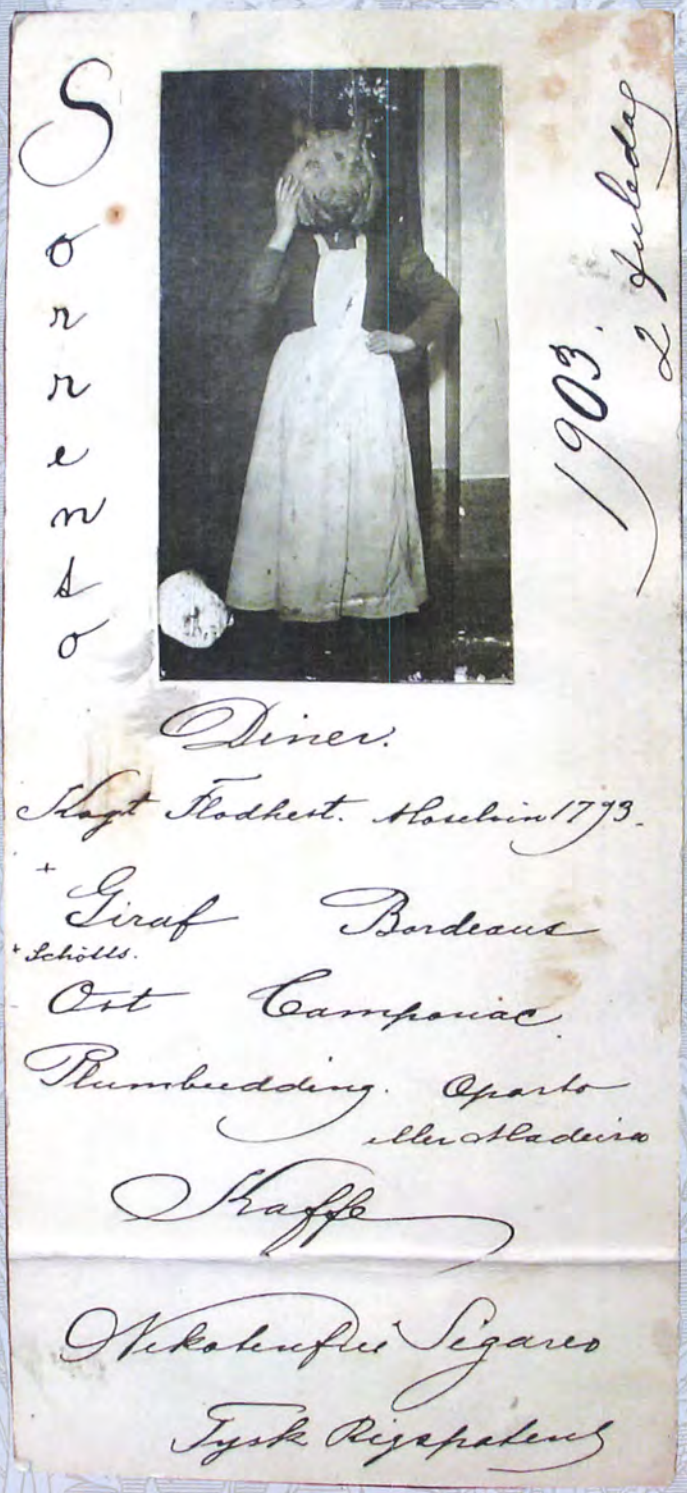

Menukort fra Thoras fest.
Der blev holdt fest for hende i Sorrento

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Thora fik præmie for lang og tro tjeneste uddelt af Hds. Maj. Enkedronningen i Det kvindelige velgørende Selskab i Bethesda d. 1. maj 1913. Der blev holdt fest for hende i Sorrento, den villa, som Thorvald og Niels flyttede til i 1888. Niels bemærker i sin dagbog, at Thoras hørelse er ikke god paa højre øre (et Uhr 2 Tommer fra ikke mere) venstre Øre er bedre (ca. 2 Haandsbredder (fra tommel til lillef).

Når de skrev breve til Laura og Thorvald var der altid mange hilsner til Thora og Ekkermann.

Ekkermann, som Kai skriver om, er skræddermester Eckermann, som havde et værksted i Strandstræde, hvor forretningens skrædderi blev udført. Eckermann blev senere tilknyttet forretningen som tilskærer og til sidst som medhjælper, Ivar Schmidt skriver: "ældre Kunder vil sikkert kunne erindre denne lidt ivrige gamle Holstener med Parykken paa Snur og den pudsigt gebrokne Udtale".

I Folk og Minder fra Nordsjælland skriver Hans Jørgen Strandberg, oldesøn til skillingsviseforfatteren og forfatteren Julius Strandberg, om Thorvald i sin dagbog fra et sommerophold i Skovshoved:

Søndag den 11. Juni...Kanneworff med sin hjemvendte Broder besøgte mig pr. Baad...

Kanneworff var ligeledes Strandbergs ven og yderligere hans skrædder. For så vidt angår Kanneworffs "fra Amerika hjemvendte bror" må man erindre sig, at dette at få besøg af en Amerika-farer på den tid, var en stor begivenhed, idet årene omkring 1876 netop var den periode, da masseudvandringen fra Europa til Det Nordamerikanske Kontinent nåede sit højdepunkt. I anden halvdel af 1800-tallet mistede Danmark således mere end 300.000 indbyggere, ca. 15 % af landets befolkning. – Men Kanneworff og hans broder ankom altså til Skovshoved "pr. Båd". Det forenede Dampskibsselskab drev nemlig dengang i sommersæsonen en rute, hvor sunddamperne fra København til Helsingør på den første strækning fra København til og med Tårbæk betjente ferielandets gæster. Man havde på denne rute 5 daglige afgange, og hvis man f.eks. forlod København kl. 9.00, anløb man Skovshoved kl. 9.25, Klampenborg kl. 9.35 og Tårbæk kl. 940. En enkelt billet kostede 35 øre....

Tirsdag den 13. Juni. Gråvejr og Varme.

Der var nogle Pakker at besørge i Byen. Jeg var hos Skomager Knapp og betalte Afdrag på Skomagerens Prioritet. Besøgte Thorstensen (Kanneworff)"....

Endvidere har han besøgt vennen Kanneworffs skrædderi, hvor han har talt med én af svendene, hr. Thorstensen...

Einar vender ofte tilbage i sine breve til dengang de boede i det lille hus. I et meget langt brev, ikke dateret, men må være fra 1885-86, skriver han til Niels:

Har du endnu din gamle passion for fede cigare det har du vel kan Jeg tænke det er forresten en dejlig ting til en kop kaffe kl 1 ¾ sådan efter en lidt sen frokost oppe på Altankamret – mindes du endnu at vi engang imellem drak os halv fulde i Sherry på samme klokkeslæt med fede cigare til 9 øre (hvorfor nævnte du ikke cigaren ved navn det hyggelige navn spiller mig på læberne men vil ikke ud). Det var naturligvis noget Sherry vi enten halvt havde stjålet eller slået den gamle plat for eller bemægtiget os trods den lille taskes kraftige protesteren ...

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Laura

Niels skriver i 1919 i et lille skrift "Den afgaaede Slægt" om sin mor:

I Kraft af deres store Fantasi er Børn Digtere, usle Smaating konverteres til store Værdier, f.eks. et Tøndebånd omdigtes med Illusionens mægtige Kraft til et Automobil af kostbareste Slags, et par Bjælker til Verdens største Krigsflaade osv., men der er den Grundforskel paa Barnets Digtning og de voksne Digtere, at medens Barnet digter sig ind i denne Verden og dens Foreteelser, digter Poeterne sig udover den. Det skulde ikke først blive til Digt under hendes Action, det var i sig selv et Digt, snart et lyrisk, snart et naivt snart et tragisk, men paa Siden af eller over Verden laa det, og betegnes vistnok bedst ved Begrebet "hendes egen Verden". Vor Moder er altid og med Rette blevet betragtet som et poetisk Gemyt, men det var af en særegen Art. Der behøvedes ikke fra hendes side nogen skabende Akt for at frembringe Poesien. Den var existentiel.

Laura

portræt af en kvinde, som kan være et selvportræt eller måske hendes mor

Mandsportræt på bagsiden af kvindeportrættet.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vampua, familiens landsted, malet af Laura ca. 1875, hænger på Lisinge.

I sin ungdom må hun have lært at male, da der findes adskillige malerier fra hendes hånd.
På Lisinge hænger et billede fra Vampua, hvor der er tre legende børn, Viggo, Niels og Einar. Og på Øregårds Museum i Hellerup hænger et billede af en gård. Ligeledes har Anna Valborg et maleri af en gård. Hendes billeder er lidt naive, særlig det, der hænger på Lisinge, men de er idylliske og charmerende.
Måske har Laura også malet (eller en farvekridttegning) dette portræt af en kvinde, som kan være et selvportræt eller måske hendes mor. På bagsiden er en tegning af en ukendt mand, måske hendes onkel Carl Jantzen, hendes bror Valdemar eller en model?

Senere i livet har Laura tilsyneladende ikke malet eller tegnet og en af grundene til, at hun ikke fortsatte med at male, er nok, at hun blev så plaget af sygdom.
I 1871- 72, da Kai, som er født 26.12.1870, lige har lært at gå, er Laura og Thorvald i England, hvor Lauras søster, Anna, bor. Thorvald rejser videre til Exeter og derfra hjem til Danmark, mens Laura bliver i London.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Uddrag af Lauras breve fra London, som er udaterede. Hun fortæller her Thorvald om, hvor dårligt hun har det.

Løwerdag.
Kjære Thorvald
Jeg har snydt dig for brev en dag mere, men sagen er den at jeg er ikke saa godt pr kasse Og derfor mener jeg at det er bedre at spare lidt og skrive lidt sjældnere. Du gjør dig ikke noget begreb om hvad London er for et dyrt Levested og jeg yder daglig lidt til hjælp om ikke meget, jeg skriver hver skilling op for at du skal see det naar jeg kommer hjem at jeg ikke har været ødsel. Min hele Formue indskrænker sig for Øieblikket til 1 £, men Anna (Lauras Søster) *skylder mig 5 £ 3 t og jeg haaber at kunde holde ud dermed. Min hele Higen gaar kun ud paa at komme hjem ved du nok lille Tyrk, men Mr. Edis ryster endnu paa Hovedet og siger endnu ikke. Jeg sover aldrig nogen Nat og mit Bryst smerter. Jeg fik et Plaster paa igaar til 4 ? 8 ? og Mr. Edis skrev noget op for at give mig Søvn, men jeg kjøbte det ikke, thi det skulle koste 2 £ Morfeus giver mig nok Søvn uden det.*

I dag var Anna og jeg lidt ude og see flere smukke Bygninger og Torve og en Malerisamling hvor der var Malerier af Rubens Van Dyk, Corregio, Murillo, Raphael og Michelangelo, kort sagt Verdens berømteste Mestre det var deiligt at see, det er ogsaa det eneste jeg endnu har set foruden Regent Street, de lover mig bestandig jeg skal see det og det, men om jeg blev her et Aar, det ville også kun blive ved Løfterne …

Kjære lille Tyrk
Tak for Aviser i morges, jeg var nær faldet om da jeg saa du sendte mig Blomster, min første Tanke var at Verden staar ikke længer efter den Begivenhed, naa den næste var at sende dig en kjærlig Tak derfor, thi du kjender mig jo nok til at vide at du beredte mig en stor Glæde, de var endogsaa fra Whampoa. Nu faar du ikke mere for i dag lille Tyrk jeg ved ikke hvad jeg skal skrive om. Alle mine Drenge skal have et brev paa den anden Side.
Din Visse.

Hun har frygtelig hjemve og længes efter både sine drenge og Thorvald og så har hun nogle frygtelige smerter, dels i brystet og dels andre steder i kroppen, hun kalder det gigt, et andet et sted nævner hun, at det er hjertet, der smerter. Hun har læge flere gange, som giver hende sovemedicin, bl.a. opium og senere whisky og gin for at berolige hende. Hun bønfalder i brevene gud om at gøre en ende på sine lidelser. Hun beskriver, hvordan hun i nogle drømme eller febervildelser ser kister med sig selv i, og at der er et så stort og kraftigt lys, at det helt blænder hende.

Sygdommen blusser op mange gange senere i livet. I breve fra Einar, da han er ude at sejle, sender han altid hilsner til moderen med ønsker om, at hun nu ikke er syg og ligger i sengen, men i brevene til ham fra Laura kan man forstå, at hun meget ofte har det dårligt. Dog kan hun ind imellem sygdomsanfaldene tilsyneladende være helt munter.

Thorvald fortæller i brev (1883) til Viggo, mens Viggo og Niels er på Alrø, at Lauras fødselsdag blev fejret

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hos Thorstensens, hvor hun befandt sig meget vel. Thorvald kalder hende i brevet for den Uartige og fortæller, at deres bryllupsdag fejrede de ved at "den Uartige" spiste frokost i 1½ time og drak sig vild i portvin til middag sammen med tante Emma (Emma Høyrup, gift med Lauras bror (Rudolf) Valdemar).

Laura var opdraget som piger af det bedre borgerskab blev i midten af 1800tallet: hun havde lært sprog, i en stilebog har hun skrevet stile på både engelsk og tysk og hun havde lært at male. At hun også lærer at spille klaver, fortæller et brev fra hendes bedstefar, hvor han takker for hendes første brev og glæder sig til at besøge hende til sommer, hvor han så ofte vil bede hende spille for sig. Der er ingen dato på brevet, men hun kan nok ikke være mere end 7-8 år.

Det fremgår heller ikke af brevet hvilken bedstefar, der skriver brevet, men det må være hendes morfar,

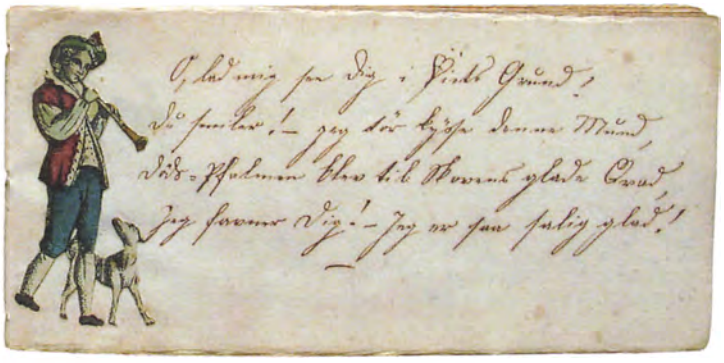

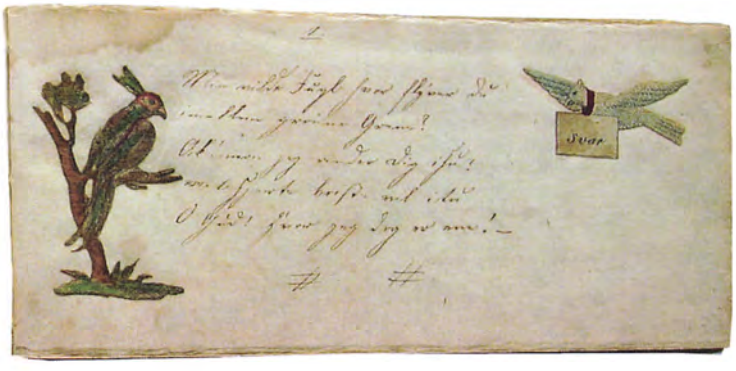

Den lille bog måler 5x10,5 cm. Den indeholder små tegninger, digte, sentenser, tørrede firkløvere og blomster. Flere sider fra den kan ses på CD.

side 25

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

da farfaderen dør i 1828. Lauras "poetiske gemyt" viser sig i små notesbøger, hvor hun har nedskrevet digte af forskellige forfattere.
En lille bog eller blok, 5x11 cm, med guldsnit indeholder små religiøse vers og tegninger, billeder, der er klistret ind og farvelagt og der ligger tørrede blomster og firkløvere løst mellem bladene. På en side med en tegning af Jesus på en fane står: "den 27. marts min Faders dødsdag, 1858". På en anden side står: "Ikke glemme Onsdag den 3. November 1858. Gud i Himlen give mig Kraft og Mod at jeg ikke bukker under. Forlad mig ikke".

Laura var meget glad for blomster. Einar sender blomster til hende i breve fra sine sejladser og hun beder Niels og Viggo om at sende hende aflæggere fra Alrø:
Det var saa morsomt om de kunde groe og være til Erindring fra Eder senere hen, alt groer hvad jeg stikker i jorden.(31.07.1883).

Om det har været i potter i vinduerne eller i den lille gård bag muren til Bredgade, hun fik alting til at gror er ikke til at vide.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Min lille Viggo, søde Elskelige
O hvor er jeg dog lykkelig for dig
Gid du maa min Fremtidige Lykke blive
Jeg har drømt så stolt og smukt om dig

Hvor ofte beder jeg dog til Gudfader
At han vil kjærligt styre dine Fjed
Thi han er god, han aldrig den forlader
Som barnligt bygger paa hans Kjærlighed

Gode Engle varme om dit Leie
Og styrke dig med Søvnens milde Fred
Ja alt det Bedste Verden har i Eie
Ber jeg for min lille Viggo ned.

Laura

I en notesbog har Laura skrevet disse søde kærlige vers til sit første barn, Viggo:

side 27

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Lauras far, Niels Christian Høyrup.

Lauras far, Niels Christian Høyrup var først skriver ved det kongelige sølvkammer, men blev i 1836 udnævnt til sølvpop hos Frederik den sjette og siden, 1843, hos Christian den ottende. En sølvpop havde ansvaret for kongens sølvtøj, hans duge og servietter. Han skulle passe på det, han udarbejdede inventarlister, hvoraf det fremgår hvilke dele sølvtingene og guldtingene bestod af. I en opgørelse over antal af diverse sølvbestik, sølvfade osv. er også nævnt vægten af sølv: 5291 pund, 17 lod og af guld: 9 pund, 22 lod.

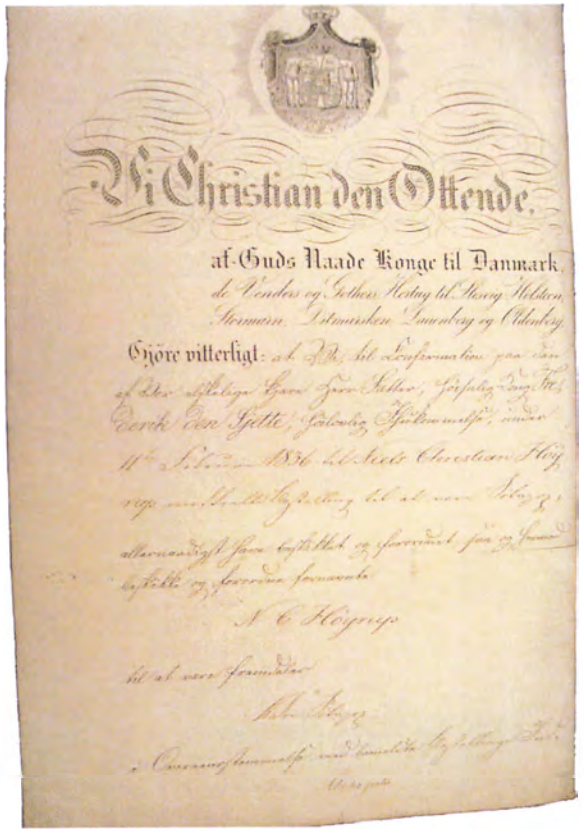
Vi Christian den Ottende,
af Guds Naade Konge til Dannmark,
de Vendes og Gothers Herlig til Slesvig Holsten
Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg
Gjøre vitterligt:

I Privatarkiver på Rigsarkivet findes en mappe fra Krigsråd Valdemar Høyrup med bl.a. hans fars, Niels Christian Høyrup, bestallingsskrivelse som Sølvpop, underskrevet Frederik den sjette.

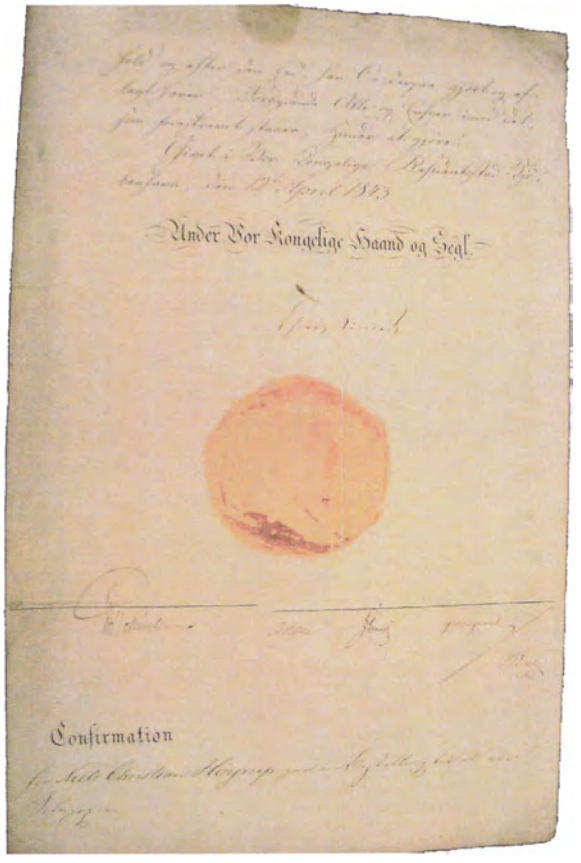
Under Vor Kongelige Haand og Segl
Confirmation

Sølvpop bestallingen fra kongen

side 28

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Daggert 135 cm lang, med indskriften: "N.C. Højrup"
Tilhører Viggo Kanneworff

Sølvpoppen var ofte væk fra hjemmet. Han skriver i et brev til Laura til hendes 10 års fødselsdag,"at det er sjældent at jeg paa denne Dag er samlet Med dig men det er Pligten, der byder". Måske er han på rejse med kongen. Han skriver, at han giver hende en kjole som "erindring til den 5. august 1843 og at hun må slide kjolen med hilsen og tilfredshed i barnlig lykke". Han dør i 1858, da Laura er 25 år.

Der findes i "familiesamlingen" et par små hæfter med digte, hvoraf digtene i det ene nok er nedskrevet af Lauras mor, Margrethe Johanne Elisabeth, kaldet Grethe. På omslaget står Grethe Jantzen 1817. Jantzen er Grethes pigenavn. Digtene er af bl.a. N.T. Bruun, B.S. Ingemann, Albertsen, Oehlenschläger og G. Faye. Det andet hæfte er lavet af Carl, Grethes bror: "Til Enkefru Grethe Høyrup fra Broder Carl. Den 4. Juli 1867. Samlet af flere Skrifter og Böger".

Lauras mor er født 04.10.1801 i Nykøbing Falster. Hun dør 11. januar 1888. Vi kender kun til hende ud fra Kai's bemærkninger om, at han ingen interesse har for hende og at Laura udtaler, når bedstemor er på trapperne: "å, der er moder, det er dog frygteligt".
Men i et brev fra Einar i Amerika til Thorvald fra 1889 aner man måske lidt mere om denne bedstemor, som jo er Thorvalds svigermor. I brevet omtales Andresen, som var gift med en datter, Victoria, af Lauras søster, Anna. Han forlod og efterlod Victoria i England med to børn, Ida og hendes bror, Tommy. Ida kom til at bo hos Laura og Thorvald fra 1884.

Einar skriver:
Jeg tror kjære Fader at i alle misdømmer Andresen han er minsandten ikke til at bebrejde det meste for misforholdet i England. Jeg vil oprigtig talt råde dig til i dette tilfælde at tænke ti gange førend du dømmer Andresen en ganske vist løjerlig rad men har desuagtet et stort hjerte jeg er ikke blind for hans fejler men ejheller blind for hans gode sider – Du kjendte Bedstemoder som svigermoder – Døm Tante Ana fra samme synspunkt og der vil blive tusinder af handlinger hos Andresen du da bliver nødt til at tilgive og forstå – Der er mere Mand i Andresen i et minut end der er kvinde i Tante Ana i et halvt år. Du har vist en anelse om hvor en svigermoder kan lave et helvede ud af et fredeligt hjem. Dersom det ikke havde været for den kjærlige svigermoder og den fordrukne svigerfader havde den dag i dag – Andresen og Victoria levet et lykkeligt ægteliv. Kjære Fader Andresen har en stor hengivelse for dig og elsker Viktoria inderligt – men han giftede sig ikke med hele familien da han ægtede Victoria.

Udover søsteren Anna Christine Frederikke Høyrup, født 27.10.1829 havde Laura en bror, Jens Rudolph Valdemar Høyrup, født 29.01.1831, som var Krigsråd.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Drengenes barndom

Laura og Thorvald med Niels, Einar og Viggo.

FØRSTE GANG, DE 4 DRENGE OMTALES I BREVE, ER I BREVE FRA LAURA TIL THORVALD, DA HUN ER LONDON.

Her i skriver hun til drengene:
Kjære lille Viggo, Niels, Einar og Kai.
Mine egne søde smaa Drenge nu haaber jeg snart at være hos Eder, og I kan tro jeg bringer mange smaa pæne Ting hjem til Eder fra London, det vil da sige kun til de artige. Min lille Viggo jeg haaber du har holdt rigtig Regnskab for Pigerne til mig og lille Niels har vel sørget for Bibseren og den hvide Bjørn Einarman for firbenene og Fiskene og du min allersomlilleste Kai som kan gaae alene sørger vel for at faae fat i saa meget som mulig for at rive itu.

Jeg sender Eder alle fire kys og kjærlige Formaninger om at være artige og kjærlige og gode mod hverandre og ikke plage lille Fader med for megen Støj og pænt stille gaae i Seng om Aftenen og takke Vorherre og saa sove.

Eders kjærlige lille Moder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Viggo

Niels

Einar

Kai

side 31

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Igennem drenges barndom var Laura ofte syg og lå i sengen. De skriver i deres breve, at de håber, at hun snart må blive rask og frisk igen. De omtaler hende som "lille Moren" og kalder hende Bibsen. Hun har også kælenavne til dem: Einar kaldes Spirit, Viggo Kivas og Thorvald hed i ungdomsbrevene Tyrk.

Da Laura så ofte er syg, er det i høj grad Thora, som tager sig af børnene og husholdningen (se Kais skrift: "Huset oplevet igennem erindringen".
Se endvidere Kais skrift: "Skolegang", som findes på CD.) Niels skriver i Dagbogen om Thora:
Thora Vilhelmine Ravn, født i København 24. August 1845. Tiltraadte fast Tjeneste i Det kanneworffske Hus 1. Maj 1863. Suspenderet fra 1. Okt. 1886 – 1. Marts 1887. Traadte i Niels's Tjeneste medio October 1897.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Juleaften 1878.
K.

Kjære lille Moder

Maa jeg önske dig en rigtig glædelig Jul, og önske at du maa leve mange glade Aar sammen med os, og at du maa være rask, glad og lykkelig hele dit Liv igjennem.
Jeg giver dig kun en lille Gave, men det er godt ment

Din
Pippo Kummerff

lille
maa
en
Jul
kun

side 33

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I drengenes barndom har familien et landsted i Charlottenlund, Vampua. Laura har malet huset og haven. Det er et idyllisk lille bondehus med en sidebygning med bindingsværkgavl. Man ser tre meget små legende skikkelser på gårdspladsen, det er de tre drenge: Viggo, Niels og Einar.
Billedet hænger på Lisinge. N.A. Lützen, som var gift med Thorvalds søster Hortense, har lavet en tegning af et lille hus måske ved en strand, som også må være Vampua, da der er den samme sidebygning med en høj gavl med bindingsværk, som også ses på Lauras billede.

I et brev, udateret, til Niels har Einar beskrevet et sted i Charlottenlund, som uden tvivl må være Vampua, familiens landsted:
... med tilbagegående længsel at dvæle ved vor idylliske barndomselskede minder de minder hvorom tusinder må lede og tusinder dog aldrig finde thi ikun meget få kan se tilbage på en så lykkelig barndom som vor.
Den yndige plet hvor vi tilbragte vore barneår findes kun nu tilbage i tankerne Charlottenlund med åen Viggos høj og reden Nilen med sit store delta med de gule blomster erindre du den lille runde øe og broen som vi prøved på at bygge og så til slut det lille stråtækte ...

I et brev fra Einar til Viggo, da Einar mange år senere bor på et lille hotel i Greensboro i USA, mens han venter på, at hans finger, som han har fået "benæder" i, skal bliver helbredt, husker Einar Viggo på deres oplevelser i Charlottenlund, da de var børn:

... det vilde minde mig om alle de gode gamle dage fra Charlottenlund. Strandmarken eller rusland som vi kaldte det. Erindre du da vi to sank med den gamle grønne Kajak fuld lastet med sand udfor St. Petersborg, og de gamle hyggelige tider, hvorledes vi fik den op igjen, den gamle tunge grønne djævel, er mig en gåde, men op fik vi den dog og sejle hjem gjorde vi med sejl, ganske vist med tabet af vor middagsmad men hvad brød saadan et par rakkerfugle sig om det – vi kom dog hjem med en sandlast til Niels der stod på enden af broen på brohovedet med en kikkert i haanden og modtog os, han var sku altid på det tørre den gavtyv, vi fik ham dog på glatis sommetider alligevel. Kan du huske at da vi stolte som vi var af vor heltedåd fortalte den gamle om vor søulykke der naturligvis kom i vore blade, blev forbudt at hente mere sand på den maade. Vi gjorte det naturligvis alligevel når den gamle var i byen, det stod imidlertid i bladene, som at stadten havde forbudt alt mulig sandgravning langs den russiske asiatiske samt afrikanske kyst det var dog tilladt at grave på den danske norske og bramske eller svenske kyst men det var jo ikke fint nok. Erindre du røveren bengal som jeg agerede, det minder mig for resten meget om en hund bengal, ikke sandt.
Jeg graserede nok værst i den gamle trærod henne i hjørnet ved grænsen af norge i enden af hegnet. Dengang boede Rasmussen klods til os og havde vor rugmark samt ønskede at skyde jøden med sin gamle bøsse som han for resten har endnu og husker du saaledes tusinde og tusinde af ting fra den knusende hyggelige tid. Greensboro 15/12 86.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bladene, som Einar hentyder til i sit brev fra USA, er små aviser, som drengene skriver fra 1876 til 1879. Viggo udgav "Dagbladet", et lille skrift på 4 små sider med artikler, gåder, annoncer, tegninger osv. Han kalder sig Viggo Schmidt, Niels hedder Niels Raabye og Einar E. Thorstensen. I 1877 hedder det lille skrift "Saisonen" og handler meget om teatrene i København. I 1877 og 78 er der et andet endnu mindre skrift, "Journalisten", som må være lavet af Niels (Raabye).

Der er gemt særlig mange af de sidste og der er to af hvert nr. Det ene er med røde streger ved stavefejlene, det andet er det rettede eksemplar.

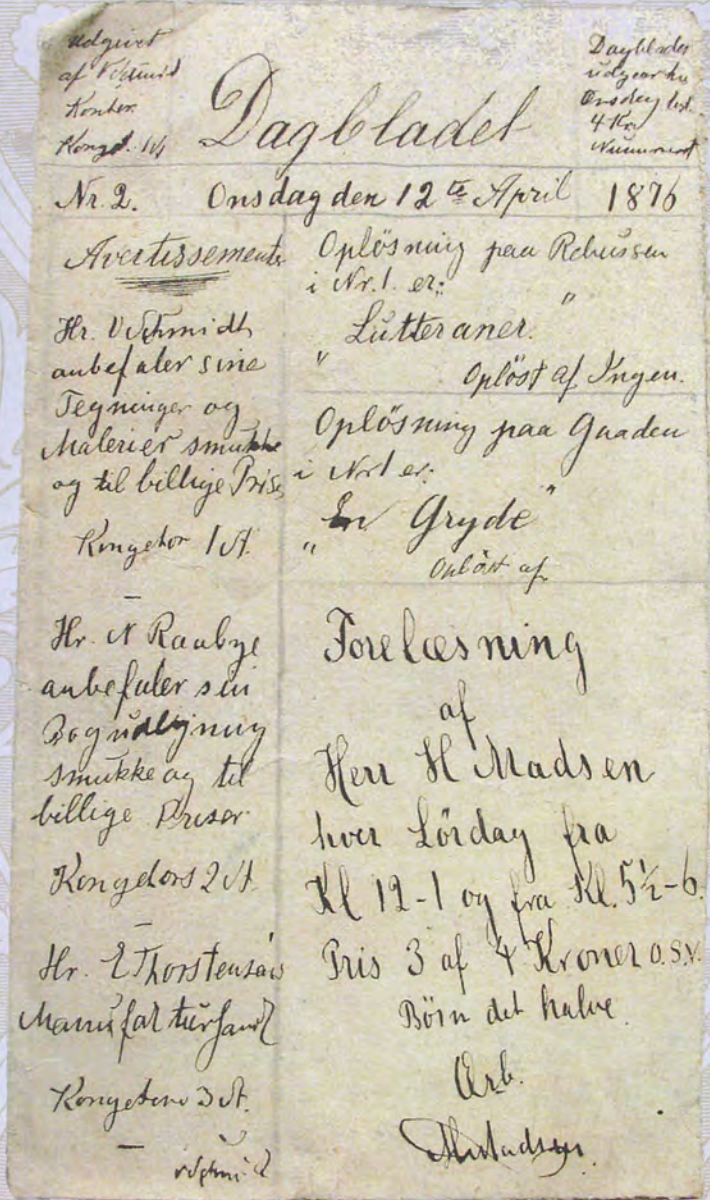

Udgivet af V. Schmidt Kongeb. 1 A

Dagbladet

Dagbladet udgives hver Onsdag kl. 4 Kr. Vederlaget

Nr. 2. Onsdag den 12te April 1876

Avertissement.

Hr. V. Schmidt anbefaler sine Tegninger og Malerier smukke og til billige Priser.

Kongeb. 1 A.

Hr. N. Raabye anbefaler sin Bogindbinding smukke og til billige Priser.

Kongeb. 2 A.

Hr. E. Thorstensen Manufakturhandl.

Kongeb. 3 A.

Oplösning paa Rebuset i Nr. 1. er:

"Lutteraner."

Oplöst af Knyen.

Oplösning paa Gaaden i Nr. 1 er:

"En Gryde"

Oplöst af

Forelæsning af Herr H. Madsen hver Lörday fra Kl. 12-1 og fra Kl. 5½-6. Pris 3 af 4 Kroner o.s.v. Börn det halve.

Ærb.

H. Madsen.

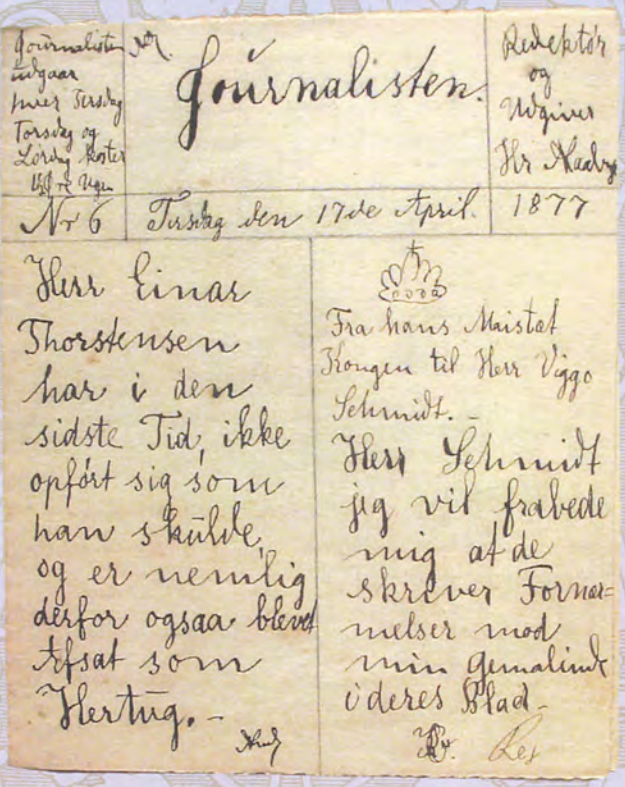

Journalisten udgaar hver Tirsday Torsday og Lörday Kster Uf. fr. Ugen

Journalisten.

Redaktör og Udgiver Hr. Raaby

Nr 6 Tirsdag den 17de April 1877

Herr Einar Thorstensen har i den sidste Tid, ikke opfört sig som han skulde, og er nemlig derfor ogsaa blevet afsat som Hertug. –

Fra hans Maistat Kongen til Herr Viggo Schmidt. –

Herr Schmidt jeg vil fraskrive mig af de skrever Formanelser mod min Gemalinde i deres Blad –

Fr. Rex

Bladene som drengene laver

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

En Dannelsesrejse

I juni 1881, hvor Niels er 15 år, tager Thorvald på en slags dannelsesrejse med Niels til Nordsjælland. De bor et par dage på kroen i Rungsted, tager videre til Helsingør, og bor på Marienlyst:

Rungsted d. 24. Juni, 81.
Kjære Moder!
Vi befinde os nu i Rungsted Kro paa vort Værelse i 1ste Etage, hvorfra vi have en henrivende Udsigt ud over Søen, samt Udsigt til vejen og Skoven. Fader og jeg er blevet enige om, at her er et sandt og virkeligt "Paradis", vidst den smukkeste Plet paa hele Sjælland. – Verten er en god Ven af Fader, de ere Frimurebrødre, og passiare saa venligt sammen.
– Opvartningen her er mageløs, og Sengende her noget med det mageløseste Du kan forestille Dig. Opvartningspigen har nu lige bragt os vor hyggelige Toddy, som – det kan du fortælle Viggo – langt overgaar Tivoli's.
– Til Kroen hører en lille elegant Badeanstalt den smukkeste vi nogensinde har set; Fader og jeg har ogsaa besluttet at nyde et Søbads Forfriskning i Morgen tidlig.
– Udenfor vor Værelse er en stor elegant Veranda, saa vi kan gaa Huset rundt og betragte Søen fra alle Sider, som netop her danner en Vinkel af adskillige Kvadrat? Åben Sø.

Straks ved vor Ankomst hertil foretog Vi en Udflugt med Apostlenes Heste til Hørsholm, en lille Landsby bestaaende af en Gade, hvor vi havde det Held ikke at træffe Johan Hoffmann. Ankommen til Kroen igjen, spiste vi til Aften – noget mageløs lækkert Smørrebrød. – drak The og Bayersøl og er nu glat væk i Færd med Toddyen.
– Vi er i bedste Velgaaende og haaber ligeledes, at I alle ere det, og hvor kan det være andet muligt naar, man befinde sig her ...
Naar vi har drukket The i Morgen vil vi bese "Ewalds Høj", som netop er beliggende i Kroværtens Have "som han kalder det". –
Vi haaber nu, at vor Udflugt længer "nordpaa" maa blive ligesaa behagelig, som Begyndelsen paa den har været.
– Vi vilde i Morgen begive os herfra, og haaber inden Aften, at være i "Helsingør" for derfra at begive os til "Marienlyst". – Inlagt sender jeg Dig en Recept, som jeg har forglemt, at levere. – Og fra Fader og mig sendes De hjærteligste Hilsner til eder alle og en speciel Hilsen fra "Faun" til "Moren" om at være "artig".

Jeg vil haabe, at Du har det rigtig godt søde lille Moren "Bibs" – "Saadan et". – Du skulde bare være med, det vilde glæde Dig, - men du kan vel nok blive rask. Haabet svigter ikke.
– Nu kommer Vi lige ind fra Verandaen hvor vi har siddet og betragtet alt – Søen, Skoven og mere – vort Værelse er ganske umaadeligt hyggeligt. Vi har to Lys paa Bordet, og – megen Plads Paa Bordet har Vi placeret vore Drikkevarer, som successivt forsvinder. – Klokken er nu 9 3/4, Vi skal snart i Seng, da, i alt fald jeg, er lidt træt.
Hils Viggo mange Gange og underret ham om, at Kvartetten vilde være i sit Es her. Næste Gang sender jeg rimeligvis ogsaa Brev til Viggo.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hils Thora og sig hende, at hun i fremtiden ingen Taske er, – jeg længes efter hendes "Kaffe" – Far har kun et Savn og det er: Sin Gyngestol, Morens Uartighed og lille Ki's Vrøvl.

Farvel lille bitte Moren, tusinde venlige og kjærlige Hilsner fra os begge

Din Søn Niels Kanneworff

Viggo!
I min Skrivebordsskuffe ligger et Kort af det nordvestlige Sjælland paa hvilket Du kan følge vor Rejse. Kokkedal beser vi i Morgen. Alle hvem vi møder tager Hatten af for os, det er aldeles som Vi vare fyrstlige Personer.
Godav og Hatten af. En Røgsky i Vejret og Farvel.
Din Broder Niels Kanneworff.

Marienlyst pr. Helsingør d. 25. Juni Kl. 7 Aften.
Kjære Moder!
Vi befinder os nu paa Marienlyst Søbadeanstalt – et fornemt og kjedelig Sted som har alle Civilisationens Kjendemærker i Form af Opvartere, der ere udklædte, som skulde de til Bal og storsnudede Opvartningspiger. Opvarterne ere tydske eller svenske og alt er her beregnet for rige udenlandske familier, som ikke tage i betragtning, at give en "snes Kroner" for et værelse. – For øvrigt er Udsigten fra vort Værelse fra 1ste Etage mageløs dejlig og vi kan tydelig se Helsingborg og Slottet Sofiero, der bebos af den svenske Dronning.
Vejen fra Rungsted til Helsingør er noget med det skjønneste man kan tænke sig. Vi gik til Fods fra Rungsted til Humlebæk Kro og derfra kørte vi til Helsingør.

Vi besøgte en Bekjendt af Fader en Manufakturhandler Mohr, som viste os rundt paa Kronborg Fæstning og senere ledsagede os til "Marienlyst".
Vi vilde i Morgen tidlig efter endt Bad begive os til Hellebæk, men hvorvidt vi udstrækker Turen til Gilleleje ere vi slet ikke visse paa da vi nu har set saa meget skjønt og der er temmelig bart og sandsynligvis betydelig kjedelig, hvorimod Vi kunde foretrække at tage tilbage til Rungsted og forblive der nogle Dage, hvilket ved Siden af at være behageligere tillige aldeles ikke anstrengende i nogen som helst Retning.

Rungsted kro. Xylografi af Algreen-Ussing 1865

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I Rungsted kunde vi da ogsaa høre lidt fra Eder naar I ved, at vi opholder os der.
Vi haaber, at I alle befinde Eder vel og vi sender Eder de hjærteligste Hilsener.
Naar jeg næste Gang skriver til Eder altsaa i Morgen haaber jeg at vi befinde os i Rungsted, – hvor jeg især finder der er saa dejligt.
Med mange venlige Hilsener og Ønsket om snart at høre fra Eder.
Hjærteligst "os begge"
Din Søn Niels Kanneworff
Ps. I dette Øjeblik kl. 8½ passerede den engelske Flaade Kronborg og løb ind i Kattegat. De saluterede baade fra Kronborg og Flaaden. Vi kan her se? Top og Kullen.

Billedet er hentet i Illustreret Tidende 1860. Billedteksten lød: Den nye Logisbygning ved Søbadet Marienlyst

Marienlyst

Rungsted d. 26de Juni 1881
Kjære Moder!
Vi befinde os nu atter i Rungsted hyggelige Kro, hvor Vi agter at blive foreløbig. Klokken er nu 5 og det regner ganske uventet. I morges tog vi lige fra Marienlyst til Rungsted i en elegant Wienervogn. Ankommen til Rungsted spiste vi til Frokost og drak Kaffe, hvorpaa vi spadserede omkring og har nu foreløbig set en del af Folehave Hegn – en øndig skov større end Charlottenlund. I Morgen tidlig vil vi foretage en Tur til Sæl Sø en halv mil herfra ind i Landet mod Vest. Vi finder Omegnen her langt skjønnere og hjemligere end ved Helsingør og dersom Du og Fader i forening med Onkel Valdemar og Thorstensen foretager en Sommerudflugt med Wienervogn saa er Stedet her i alle og enhver henseende.
Sig til Thorstensen at "her er en virkelig god og billig "Madlyst". Til Forskjel fra "Marienlyst", hvor 4 Kopper The, noget Franskbrød med smør, samt en Pægl Cognak og Natteleje kostede – tænk jer – 17 Kroner og 20 Øre, foruden Drikkepenge egen og skriver sytten Kroner og tyve Øre og naar vi nu dermed enda havde hjulpet en fattig Familie eller bragt en halvruineret Hotelvært paa Fode igjen, saa vilde Vi ikke sige noget dertil – men hvad vi har ydet til Hotellet er kun blevet regnet som en draabe i Havet, og Vi kan være ligesaa velkomne, da vi rejste som da Vi kom eller begge dele i Forening, med andre Ord, det var Dem "rædselsfuldt" Ligegyldigt, om Vi var kommet eller ej. Helt anderledes forholder det sig her, – her er Vi velkomne Gæster, i et gæstfrit Hotel og i dag har vi haft en hyggelig og velsmagende Middag, bestaaende af brun Suppe og Pigvarre samt et godt glas Rødvin. En Oldforsker som vi Formiddags traf ude paa Landingsbroen, og som Fader

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fortalte om den skjændige Behandling paa "Marienlyst", blev meget opbragt og paastod at vilde offentliggøre det i Nationaltidende, til hvilket Blad, han er Medarbejder, – han erholdt den udskrevne Regning som Bevis for sin Paastand, – pas paa i Nationaltidende i hvilket Blad vore Navne som Hotelgjæster er anførte.

Omtalte Oldgransker var en ganske umaadelig venlig intelligent og Kundskabsrig Mand, som ved sin vakre Optræden og Passiar straks vandt vor Sympati, han var for resten i Familie med Elna Glad og hedder Boye, han havde i Dag været paa Kokkedal, hvor han havde undersøgt en for hans Skyld opgraven Kjæmpehøj, hvor han havde fundet et Skelet og mere fra bronzealderen. ?? han medbragte en Kasse indeholdende Opgravninger over hvilke han var aldeles naturforskerhenrykt.-
Alt er meget billigt her og alt ligesaa godt som paa Marienlyst, – Forholdet er saaledes at naar 2 kopper The med smør og Brød her koster 50 Øre koster det paa M. 200 Øre. – saaledes er det.
I Morgen skal baade Fader og jeg i Vandet. –
I har det vel alle godt derhjemme.
Skriv nu for omgaaende, – Adressen
"Rungsted Kro – Hr. Kanneworff"
Hils Viggo og Ki mange gange samt Thora og underret hende om at jeg ogsaa her faar min hyggelig Kaffe. – "Den lille Taske".
Selv hilses Du paa det hjærteligste fra os begge.

Din Søn Niels Kanneworff
Jeg skal ikke undlade at meddele at Vi her fra Evalds Høj tydelig kan se Helsingør og Kronborg (Marienlyst kan vi heldigvis ikke se noget til, hvilket er os meget kjært, da Vi kun derfra bevarer Mindet, om en storsnudet næringsdrivende tydsk balklædt Opvarter, og om lettelsen for ikke saa lidt Sølvtøj)
"Hveen" har Vi ligeud for os, hvilken Øe, vi dog ikke har stor tilbøjelighed til at besøge.

Husk nu at skrive os til pr. Omgaaende Viggo!
Farve, lille bitte søde Moren.
Ps. Overalt har vi brilliante Senge.

Niels

Ewalds Høj. Ill. Tidende 1877

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Musik

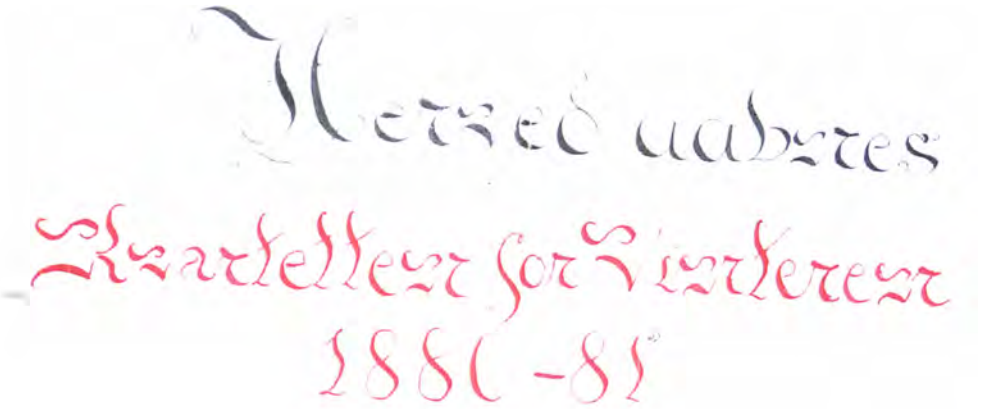
Hermed underes
Kvartetten for Vinteren
1880-81

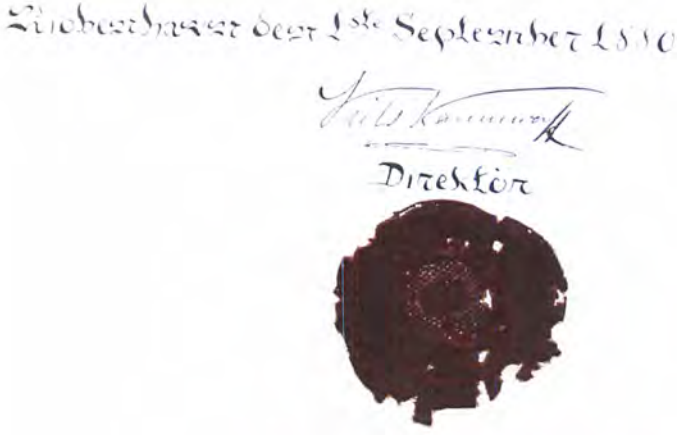
Kiøbenhavn den 1ste September 1880
Direktør

Der er bevaret flere plakater fra kammerkoncerterne

I brevet fra Rungsted i 81 skriver Niels til Viggo, at kvartetten ville være i sit es på dette sted, og Kai skriver om musikaftner i hjemmet og hans store kærlighed til musik, som han fik her. Han skriver ikke, hvem der spiller, men det har vel været hans brødre og deres venner, idet de i 1880-81 (Viggo er da 18 år og Niels 16) åbner "Kvartetten for Vinteren 1880-81", plakaten er underskrevet Niels Kanneworff, Kiøbenhavn den 1ste September 1880, Direktør.

Niels og Viggo må have fået musikundervisning i mange år, før de allerede som 16 og 18-årige spiller på mange instrumenter og spiller kammermusik med små koncerter. Viggo er på dette tidspunkt kommet i lære hos Borgen, mens Niels ser musikken som sin løbebane.

Måske har drengene fået undervisning af Niels Lund, som var gift med deres faster Thora, og som var organist ved Helligåndskirken, og måske har drengene brugt Niels Lunds håndskrevne bog fra 1848: "Indledning til Sangundervisning efter Noder samlet til Skolebrug af N. Lund 1848". Der er dog ikke noget i kilderne, der fortæller, om de har fået undervisning hos ham. At Niels allerede tidligt er kommet langt i sin musikundervisning viser et lille skrift fra 1878 (13 år), hvor han med meget smuk skrift med gotiske bogstaver skriver:
Forklaring over adskillige i Musik- og Tonekonsten forekommende, samt flere didhørende Konstord i alphabetisk Orden.

I de følgende år fortsætter kvartetten med sine kammermusikaftner også selv om der tilsyneladende har været nogen uoverensstemmelser mellem Niels og Viggo, for i august 1881 har de en diskussion om rolle- og arbejdsfordelingen i kvartetten. De skriver breve til hinanden underskrevet med højagtelse og med familieseglet i lak. Niels udnævner Viggo til at være dirigent, selv om han nok gerne selv vil være det, men Niels vil ikke finde sig i ikke at blive hørt i forretningsanliggender, han mener, at Viggo vil bestemme for meget og han skal gøre alt arbejdet, mens Viggo får al virakken. De underskriver begge en kontrakt d. 14. august, men er stadig uenige i september.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

× × ×

Grunden hvorfor jeg skriver til Dig, er den, at jeg helst afgjør den Sag skriftlig; –

Du gav mig en Skrivelse i Merges, hvis Indhold gik ud paa, nu og alene, at give mig en Forskrift over alt det som jeg ikke skulde have Noget at gjøre med, – den Fremstillede hvor uindskrænket Du i alle Maader ville være, – ja selv kun have med det Hele at gjøre, og mig; hvad er der saa for mig at gjøre, og Behagelighed og Interesse Sager, naar Du betuger at ville beskytte alt, med andre Ord, – Du vil have alt det behagelige og afgjørende Stillede, samt „det synlige", hvormed jeg skal have alt Beskaren, og hvad dermed følger.

En af skrivelserne om kompetencerne i kvartetten

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Viggo og Niels er blevet så enige, at der kan underskrives en kontrakt for dirigentposten.

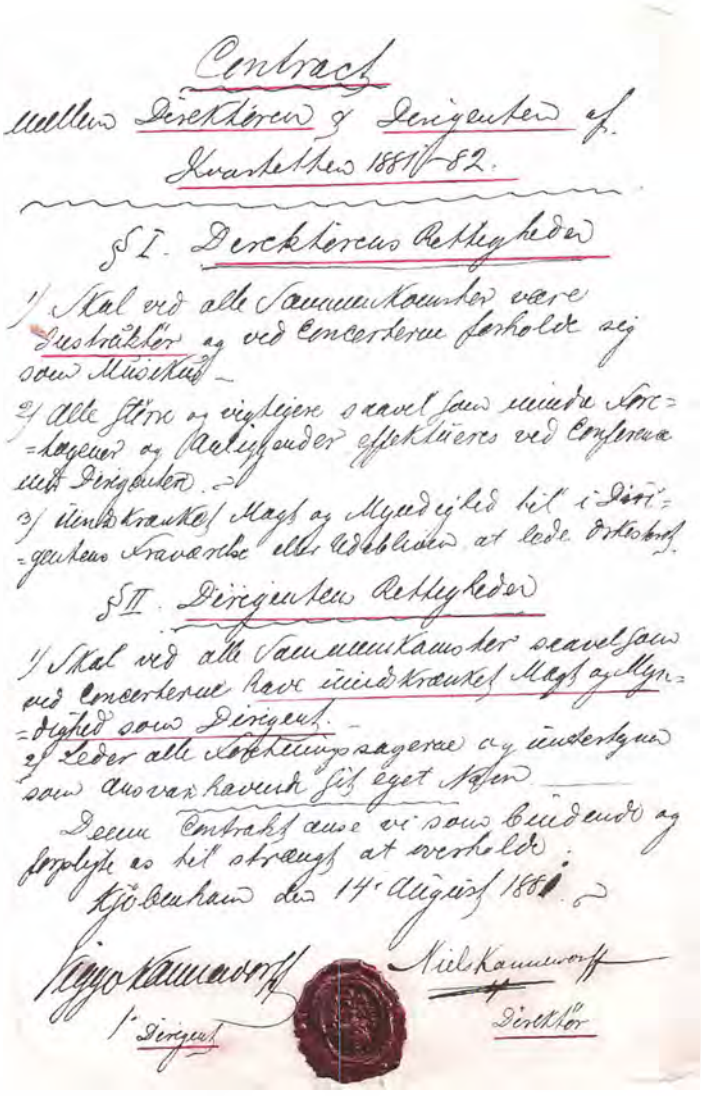

Contract
mellem Directiøren og Dirigenten af
Kvartetten 1881/82.

§ I. Directørens Rettigheder

1/ Skal ved alle Sammenkomster være Instruktør og ved Concerterne forholde sig som Musikant.
2/ Alle Større og vigtigere saavel som mindre Arrangementer og Partiforder effektueres ved Conference med Dirigenten.
3/ Uindskrænket Magt og Myndighed til i Dirigentens Fraværelse eller Udeblivelse at lede Orkestret.

§ II. Dirigentens Rettigheder

1/ Skal ved alle Sammenkomster saavel som ved Concerterne have uindskrænket Magt og Myndighed som Dirigent.
2/ Leder alle Øvelsesmøderne og underteg[illegible] som ansvarshavende fik eget Navn.

Denne Contract anse vi som bindende og forpligte os til strengt at overholde.
Kjøbenhavn den 14. August 1881.

Viggo Kammerhoff — 1. Dirigent
Niels Kammerhoff — Directør

Fra 1882 findes der tre flot opsatte programmer for sammenkomster og koncerter den 24. februar, den 5. maj og fredag den 6. oktober. Der er hver gang to afdelinger, og der bliver spillet værker af Suppé, Mozart, Weber Haydn o.a. Fra 1883 findes der to små programmer fra "Soirée for Kammermusik" et fra januar med Quintetter af Mozart og et fra april med Grand Septuor in Es af Beethoven.

For sæsonerne 1884 og 1885 har Niels i en lille bog beskrevet alle prøverne med, hvad de spillede, hvem, der spillede og ofte en kritik af aftenernes forløb. De faste musikere var Hr. Soetemann (viola og klarinet), Hr. G. Seligmann (violoncello), Hr. L. Hørsted violin, Hr. L. Ipsen (viola). Ipsen melder dog fra i løbet af sæsonen 1885. I december 1885 knyttes Hr. Nielsen (Carl N.) til orkestret, han roses ved flere lejligheder af Niels, f.eks. efter 5te sammenkomst Løverdag d. 12. december 1885: "Enhver udførte sin Stemme godt; dog ikke mindst Roes fortjener den flinke Primoviolin som man havde i Hr. Nielsen", men også nogen kritik:
6te Sammenkomst Løver-dag d. 16 Januar 1886. – Hr. Nielsen kan nu ikke spille septetstemmen (Beethoven) og om end hele hans spillemåde staar betydeligt over Hr. Hørsteds ofte meget smagløse Krasseri, saa maa man dog lade Hr. Hørsted, at han i teknisk Henseende spillede Septetten en hel del bedre, dog ogsaa for ham kneb det lidt at bevare en ren Intonation.

Der deltog også andre i musikaftenerne, når værkerne krævede flere musikere eller vokalister, f.eks. sang frøknerne A. Fritch og Marie Knudsen sopranstemmer ved opførelsen af Don Juan i sæsonen 1885-86. Ved denne opførelse deltog Niels og Viggo som vokalister. Niels sang baryton som Don Juan og Kommandanten og Viggo tenor, som Don Juan og Don Ottavio Til musikaftenerne var der af og til tilhørere, en del gange var det Hr. Kammerjunker Irgens Berg og søn.
En større koncert blev hos hr. cand. Trier holdt den 24. marts 1885 med ca. 100 tilhørere, hvor der bl.a. blev spillet Beethovens septet i Es.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Alrø er en forholdsvis flad ø med det højeste punkt kun 14 m over havets overflade.

Alrø og Niels's musikerkarriere

I sommeren 1883 er Niels og Viggo på ferie på den lille ø Alrø, som ligger i Horsens Fjord, nu forbundet med fastlandet med en vej på en dæmning, dengang var der et vadested. I 1883 sejlede man fra København med dampskibet Lampa som afgår
Torsdage...kl. 6 Eft. Du vil da være ved Snaptun (Du maa bede at blive vækket, og læg Dig i den store Sovesal – ingen Seperatkahyt). Fredag Morgen Kl. 4½ eller saa. Derpå vil Du komme i en Baad og blive (maaske efter først at have landet ved Snaptun) – færget over til Alrø, og Du vil paa Vejen dertil kunde se Hjarnø ganske tydelig. Fra Baaden kan Du vel ogsaa se Præstegaarden. – Færgen fra Dampskibet til Alrø skal have 1 Krone, og vi kommer ved Stranden med Vognen og henter Eder.
(brev fra Niels til Viggo 8. juli 83).

Niels var kommet til Alrø omkring 28. juni for at bo i præstegården hos pastor Brochdorff, som tog gæster i pension. Niels er overmåde lykkelig for at være på landet og skriver til forældrene at:
Beliggenheden, Klimaet og alt er saa sundt frit og friskt. Her er dejlige Søbade, og alt til en Præstegaard henhørende – Lo, Lade, Køer, Heste, Bryggers, Bageri, Mejeri og videre – store Kornmarker, som man maa igjennem (blandt andet for at komme til Poststationen) og som gaar en over Hovedet – ingen Hugorme og ingen Tyre, kort sagt, her er virkeligt vidunderligt.

Niels spørger om også Viggo kan komme til Alrø. Viggo har i et brev til Niels fortalt om, hvor kedeligt han har det i byen og at han "er saa daarligt stillet som et Menneske vel kan være". Viggo er interesseret i at høre, om der er muligheder for at spille kammermusik og spørger, om han skal sende noder. Niels fortæller, at han spiller med præstefruen, og at Viggo endelig må tage sin cello med, så der bliver mulighed for sammenspil. Viggo får lov af Laura og Thorvald at tage til Alrø i 14 dage. Han får fri fra sit arbejde hos Borgen og tager til Alrø d. 12. juli. Han bliver lige så glad for præstegården som Niels. Der er en del andre pensionærer bl.a. flere unge damer, f.eks. søstrene Rønne, som bor i Nyhavn og Viggo beretter: "at det er Noblesse af den fineste Rang, især de to ældre Damer søstre Tholstrup". Præsteparret gør også noget for at underholde gæsterne, der bliver f.eks. holdt bal i præstegården, Viggo skriver til forældrene:
... og vi morede os glimrende. Niels var meget munter og vittig (Han havde blandt andet en klase Rips i Knaphullet). – Præsten fandt anledning til at bemærke, at han vilde kunde passe i en af Rosenkildes Roller, naar de om Vinteren spillede Komedie. Her er fire smukke unge Piger. Den yngste og kjønneste er 19 Aar, saa vi havde en overordentlig behagelig Aften.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

DEN 23. JULI SKRIVER VIGGO TIL FORÆLDRENE.

Kjære Forældre.
Det er mig, Viggo! Der skriver igjennem Niels.
Jeg takker for Eders kjære Breve, og slutter mig i øvrigt til Nielses Brev hvad angår Opholdet her.
Der er tilstødt mig et Uheld, som nøder mig til at gaa med Armen i Bind. Jeg har nemlig klemt yderste Led af højre Haands Pegefinger for 4 Dage siden.
Niels og jeg tage strax samme aften til Horsens hvor jeg søgte Lægehjælp – blev forbundet og forsynet med Medicin. Neglen er afrevet og Kjødet stærkt læderet, men der er ingen Benbrud, og efter Lægens Erklæring ingen Fare. Jeg har haft grumme mange smerter og kan kun foretage ubetydelige Spadsereture, saa mit Ophold er jo som I kan tænke foreløbig stille, da jeg er henvist til Rolighed. Jeg er meget ubehjælpsom; Middagsmaden maa skæres itu for mig og Niels maa til dels klæde mig paa og af. I Bad maa jeg ikke gaa. Du kan som følge heraf nok forstaa, at jeg ikke kan bruge højre Haand til noget somhelst. Jeg vil derfor bede Dig, strax underrette Borgen om Forholdene og meddele ham, at jeg ikke bliver arbejdsdygtig før ca. 1 eller 2 Maaneder efter Lægens erklæring.
Da jeg jo alligevel ingen Ting er til, kan jeg ligesaa gjærne blive her en Maanedstid ? da jeg mener hurtigere at komme mig men Niels maa naturligvis ogsaa blive - mig til Støtte –
Vil Du være saa god, at sende mig et stort Bomuldstørklæde til Armbind (mørkt), samt (hvis jeg bliver her):
Noget Rødvin (dog kan jeg først om du vil sende Kurven tilbage) og 50 Cigarer endvidere et Par Alen Magniumtraad Elektrisk Tråd (kjøbes der hvor vi kjøbte Fyrværkeri.

I nogen Hast.
Varmt HilsenEder Begge
Viggo Kanneworff
(Skrevet af Viggo) med højre Haand

Alrø Præstegaard 25/7 83
Kjære Forældre!
Jeg har nu faaet ny Bandage paa og skal fremdeles skifte den hver Dag: Karbolvaskning og Omslag.
Jeg har talt med Præsten om forlængelse af vort Ophold her og han kan for Pladsens skyld godt have os begge en Maaned endnu, saafremt at du indvilliger heri.
Isaafald er der enkelte Ting, som jeg gerne vil have tilsendt, nemlig 100 kr. for Nielses og mit Ophold i August (Rejsen til Horsens og Lægebehandlingen samt opholdet der, kostede mig nemlig mange Penge ca. 25 Kr.), 3 Par Luft-svovlstikker fra Sinnett
Den Tobakspibe som Du har foræret mig (Rungstedpiben) og som hænger paa vort Værelse.
Armbind, Cigarer og Rødvin har jeg jo omtalt i mit tidligere Brev; men vi maatte skjynde os saadan.
Tusind Tak for Eders kjære Brev. Jeg længes efter snart at høre fra Eder. Jeg er meget træt nu af at skrive. Jeg har været en Times tid om dette Brev, da jeg maa hvile mellem hvert tredje Ord. Nu maa jeg hvile en Time.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Posten i Dag bragte os dit Brev og Brevkort af 20. ds og Niels blev grumme glad fordi han maa blive længere. Vi kunne jo ogsaa for mit Vedkommende foreløbig sige 14 Dage og saa se hvorledes jeg har det, men Lægen mener jo dog, at en god Måneds Tid vil der mindst gaa.
Hvert Ord, jeg skriver volder mig megen Smerte, men jeg vil dog skrive selv for at I ikke skal forestiller Eder det værste. Lægen og alle siger at jeg er sluppen naadig derfra. Jeg vil nu fortælle Eder hvorledes det gik til.
Uheldet skete i en Kornsigtemaskine. Den var ikke i Gang, men jeg drejede selv paa Tandhjulene. Da jeg ophørte med Omdrejningen troede jeg at den saa standsede men uden at beregne at der var et indvendigt Maskineri som var sat i Gang – Hjulene mødtes og tog fat i Fingeren. Da der ikke var nogen særlig Kraft paa Maskinen standsede den straks og jeg følte ingen Smerte, men troede kun at jeg havde stødt mig lidt, men jeg fik noget andet at vide da jeg saa paa Fingeren. Den blev straks emballeret i Karbololie og Niels og jeg blev sat over Vandet til Skabelon hvorfra vi kørte til Horsens (2 Mil). Jeg naaede Lægen Kl. 11 om Aftenen og modtog en mageløs Behandling og i særdeleshed en dejlig Beroligelse. Vi overnattede i Hotellet, havde to store Værelser og sov dejligt (grumme billigt Kr. 2 70 Øre).
Der er altsaa intet at frygte. Fingeren kommer sig nok, men det tager Tid da Spidsen og Nejlen er borte. Den vil jo nok blive kortere end før og ligeledes forkrøblet men det kan jo ikke skade mig saa meget.
Jeg er i udmærket Humør og ellers fuldkommen rask. Det eneste jeg kan er spadsere; og Pastor Brochdorff gaar lange Ture med mig hver Dag i Marken og viser mig alting. Han er en rigtig prægtig Mand.
Det kniber snart med Cigarer da Niels heller ingen har, saa vi maa vist have en Del. Tobak kan man faa her meget godt. Fyrværkeriet som vi afbrændte igaar aftes gjorde stormende Lykke.
Naar Brev afsendes fra København med aftentoget Kl. 7 Søndag, Tirsdag og Torsdag, saa have vi det Dagen efter, ellers kan der gerne gaa 3 Dage hen –
Nu vil jeg slutte for denne Gang med mange kærlige Hilsener til Eder alle
Eders hengiven Søn Viggo.

Lille søde Bipsen!
Tak for Dit kærkomne lille Brev. Jeg haaber ikke at du er hverken bange eller bedrøvet for min Skyld, thi der er intet at frygte og nu skulle det vel være saaledes. Jeg har ikke saa mange Smerter som man skulle tro.

Jeg haaber at Du nu atter har det rigtig godt og slutter med mange mange Kys og kærlige Hilsener.

Din Kivas

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kjøbenhavn d. 27 Juli 1883
Kjære Viggo og Niels.
I dag har jeg afsendt pr Post 1 Kasse M L M indeholdende

12 Fl Rødvin
1 Cognak
1 Ks Cigarer
1 Pk Tobak
1 Svovlstikker
1 Æske Studenterhavre
2 pr Sokker
c 2 Al Elektrisk Traad

Kassen maa I endelig pr omgaaende Dampskib sende fyldt med Flasker og Straahylstre
Adr: Hotelforpagter
C L Hansen
Skandinavisk Hotel
Kbhvn

Da han saa omtrent staar og skal bruge den til en anden Forsending. I kan jo bibeholde L H udslette "Alrø Horsens" og skrive Kbhvn.
Paa Fragtbrevet skrives altsaa Hermed L H 1 Kasse og saa ovenstaaende Adresse.
Ifølge Viggos ønske følger hermed indlagt 100 Kroner. Jeg haaber, at I er sparsommelige. Viggo havde 100 Kroner med sig hvoraf Rejsen androg 12.50 Brochdorff 25. Horsens c. 25 = 62.50.

Spar paa Skillingen Børn!
Det er vel rigtigst foreløbig kun at betale for 14 Dage man kan jo aldrig vide hvad der kan hænde og saa er det bedst paa den Maade.
Jeg har mistet min Teaterkikkert med mindre Viggo tog den med sig? Niels passer vel godt paa min Øjesten min lange Kikkert.
Anvend ikke den elektriske Traad paa Kjøreturen i Mørke Hestene vil blive sky!!
Rødvinen skal I trække i langdrag for at den kan holde ud. Cognakken er ikke af bedste sort men jeg havde foreløbig ikke andet men den er god til Rystetoddy. I fylder en Caraffel med Vand og hvidt Sukker og et passende Kvantum Cognak beregnet 1½ Snaps Cognak til et Ølglas. Derpaa ryster vi caraflen i c 10 Minutter med fuld Kraft (saa Øjnene staar ganske stive i Hovedet osv) Det er nu en flink Drik paa en Udflugt o.l. –
De kjærligste Hilsener fra os alle

Eders heng. Fader ThKanneworff
Hvorledes gaar det fremdeles med Viggo.

Niels og Viggo får således forlænget deres ophold på Alrø og de nyder det i fulde drag, men herlighederne får en ende.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Barndomshjemmet på Kgs. Nytorv,
Det Kanneworske hus

Thorvald skriver til Niels om Niels's fremtid som musiker og hans ansættelse på Dagmarteatret:

Kjøbhvn d. 2. August 1883
Kjære Sønner.
Tak for Eders sidste kjærlige Brev hvoraf vi ser alt comparatively well. I dag afsender jeg pr Dampskib under MK K 204 den tilsendte Kuffert som nu indeholder det hidsendte Skidentøj i ren Tilstand alt udført af den lille Taske i en Haandevending.
Igaar havde jeg Besøg af en Hr. Mikkelsen en net lille Mand, som var hidsendt af Schneider i Anledning af at der er en Plads for Niels i Orchestret i Dagmarteatret. Prøverne begynder den 15 August til hvilken Tid Du altsaa maa indfinde Dig for at begynde din Livsstilling der nu maa gribes an med Lyst og Iver. Jeg lod Hr. Mikkelsen vide at Bestemmelsen var at du ikke kom førend 1. September men hertil bemærkede han at det ville blive for sent hvorimod nogle Dage efter 15de maaske 20de ikke fik gjøre saa nøje, han vilde da selv spille et Par Gange i stedet for Dig (Han er nemlig i Baldvin Dahls Orchester) men heldigst vilde det være om Du mødte d. 15 for at begynde Prøverne. Lad mig nu pr. Omgaaende faa en sund Besked paa Sagen.
Med Hensyn til Viggo i saa Tilfælde, kan han jo blive paa Alrø eller tage med hjem det vil jeg overlade til ham selv.

Mange kjærlige Hilsener til Eder begge fra
Eders hengjivne Fader
ThKanneworff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Allerede dagen efter skriver Niels:

3/7 83 Alrø Præstegaard
Kjære Forældre!
Jeg har modtaget Eders Brev og set, at min Ferie nu altsaa maa være forbi. Det kommer naturligvis brat og jeg kan ikke rigtig forstaa det endnu, saa meget mere, som det er noget, som jeg ikke ved om jeg kan bestride, jeg gaar ind til.
I min Ferie har jeg naturligvis forsømt Hornet meget men naar man skal være fri maa man ogsaa være det helst heel og holden.
Jeg beder dig nu Fader snarest hos Schneider at faa at vide om det er Primo eller Secundo Plads, for at jeg kan faa det at vide rettidigt, da jeg i første Tilfælde saa skal underrette Dig om mine Betænkeligheder. Du kan ikke regne hvad Schneider siger, man kjender dog sig selv bedst!
Du kan jo indse at jeg da jeg jo er ude af alle Forhold vanskeligt kan sætte mig ind i Sagen end hvis jeg var hjemme i min vante Gænge. Naa ja, jeg venter Nærmere fra Dig, og det er da min Agt, saa, at rejse paa Fredag ds.

Nu mange kjærlige og hjærtelige Hilsnener til Eder alle. Eders Søn Niels Kanneworff
Jeg maa skynde mig, da jeg skal sende Brevet "over Amstrup" Viggo er i god Bedring.

Thorvalds svar fra d. 6. August:
Min kjære Niels!
I Anledning af dit Brev af 3de dennes begav jeg mig til Schneider og fik en længere Passiar med ham hvori han søgte at udvikle for mig, at det vilde være klogere, at lade det Tilbud fare, da det for det første var Primo Valdhorn (noget som selv han ikke vilde paatage sig) og, at det, selv om det var Secundo, ikke heller vilde være tilraadeligt, dels fordi der nødigt skulde gjøres nogen Bummert og det kunde jo let hænde for en ung og uerfaren Musiker, som da vilde blive ugleset eller fornærmet da der findes saa mange "slette Mennesker blandt Musikere" og dernest mente han, at det desuden kun vilde være af kort Varighed, fordi saasnart Tivoli var forbi, vilde man ikke have brug for dig længer i det Orchester. Nej! Det var langt at foretrække, at vente til Georg Lumby begynder i den nye Concertsal hvor han kunde faa dig anbragt ved sin Side og give dig mangt et godt Vink osv. For øvrigt fandt jeg ham i Færd med at skrive Noder til Dig som var af en uhyre vigtighed og for resten vilde han snarest mulig gaa til Lumby for at arrangere sig for Eder begge.

Paa mit Spørgsmaal til ham om du var flink, svarede han, at Du var udmærket, den bedste, saa god som nogen, men Du havde ikke Kraft nok endnu men det kom nok og engang vilde du naturligvis concurere til Plads i Kapellet hvor Du saa naturligvis baade skulde blæse Primo og Secundo til Prøven. I de private Kapeller skulde du spille Secunda Valdhorn og anden violin. Paa min Bemærkning til ham, at Mikkelsen havde sagt, at han var sendt af ham, svarede han mig i en helt anden Gade men ytrede i Samtalens Løb, at Mikkelsen havde været hos ham, for at formaa ham til at spille, men han vilde ikke! Se det kunne nu alt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sammen være saa meget godt hvad han siger, naar man blot kunne stole paa ham, men jeg har altsaa en Følelse af, at han i sin fremrykkede Alder og saa godt som staaende udenfor Musikken, principmæssig holder paa sine elever saa længe som mulig, selv om Du ogsaa forsikker ham om, at Du vilde vedblive at tage Undervisning hos ham, saa ved han vel selv alt for god Besked med, at saasnart en ung Mand er kommet i Orchester er der ikke noget mere at hale ved ham. Det er min Betragtningsmaade af Sagen og med det som Bagtanke vil jeg i morgen Tirsdag tale nærmere med Mikkelsen.

Tirsdag d 7 August

Jeg har nu været hos Mikkelsen, det er naturligvis Secundo Horn og der er ikke det mindste i vejen for at du kan udfylde Pladsen. Mikkelsen vil selv gjennemgaa Tingene med dig men du maa endelig komme snarest helst 13de senest 14de da Direktør Vilhelm er nervøs for at Sagen snarest finder en Afgørelse for den kommende Saison. Mikkelsen troede at du kun havde blæst i 2 Aar og forbausedes højlig over, at du ikke alt var i Engagement. Han er selv Elev af Schneider og kjender ham Tilbunds han synes at Schneider kan hverken skaffe sig selv eller andre Plads da han er saa ilde lidt at det kun er i Nødstilfælde at man tager ham og med al Agtelse for Schneider saa er han ikke Manden til din videre Uddannelse for det praktiske Liv. Komme maa du endelig snarest thi d 15 er det forsent. Skulde Sagen selv om du kommer 13 14 alligevel støde paa forhindringer saa vil Mikkelsen gjøre alt for at du faar noget at bestille. Han er en lille flink og oprigtig Mand. Saaledes stiller Sagen sig nu og jeg kan ikke se andet end at du gør klogt i at antage Tilbuddet. At du maa forlade Alrø noget tidligere end Bestemmelsen faar jo ikke at hjælpe. Mikkelsen siger at har du først blæst i Vinter saa er Engagement sikkert for dig for Fremtiden. Du skal strax indmeldes i Foreningen for Musikere og saa er du kjendt med det samme. Jeg har lovet at du skulde komme og derfor venter jeg dig jo før jo hellere.

Kjærlig Hilsen din hengivne Fader ThKanneworff

Den 6. august skriver Thorvald til Viggo:

Min kjære Søn Viggo.

Tak for dit kjære Brev til os og til Moder i Anledning af hendes Fødselsdag. Vi haaber at det gaar sin jævne lægende Gang med Fingeren men tillige, at du søger forvisning derom hos Dr. Møller. Vi ere saa glade ved at vide at du befinde dig lykkelig og tilfreds paa Alrø og ret nyder Landlivets Fred og sunde Indflydelse hvortil enhver trænger som har stillesiddende Beskæftigelse.

Af Brev til Niels vil du se at jeg ønsker at han skal gribe Lejligheden til at komme i Virksomhed og jeg kan ikke se andet end at Schneider er en gammel Filur. Saavidt jeg forstod Mikkelsen vilde Schneider nok selv have Pladsen men han er saa ilde lidt. Mikkelsen personlig omtalte for øvrigt Schneider med al Venlighed som Lærer men beklagede hans sjofle Omtale af baade sine egne og andres Elever saasnart de begyndte at virke paa egen Haand, han taaler ikke, at andre spiller Valdhorn her i Verden end ham selv.

Jeg haaber at du nu vil befinde dig vel alene paa Alrø

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og jeg vil næstefter godt Helbred ønske at Vejret vil blive lidt skikkeligt. Her er en voldsom Halløj i Anledning at de jyske Sangere hvoraf du vil se endel reffereret i Bladene. Jyderne var lige ved at vælte alt inde paa Tivoli af Begejstring over Musikken i Concertsalen. De ere bleven mageløst modtagen her i Hovedstaden, det har været et fornøjeligt Triumftog overalt hvor de har færdedes.

Alt gaar sin jævne stille Gang med Undtagelsen af at den lille Taske er rejst til Malmø i Dag med sin Familie, hun kommer dog Hjem i aften igjen. Kan du tænke dig hende rejse til Malmø. De Stakler stode opstillede en hel Time nede ved Dampskibet i Regnvejr for ikke at komme forsilde.
Vi har haft den Uartiges Fødselsdag hos Thorstensens og hun befandt sig meget vel. Vor Bryllupsdag fejrede vi ved at den Uartige spiste Frokost 1½ Time og drak sig vild i Portvin til Middag sammen med Tante Emma.
Soetmann har ikke Kikkerten. Thorstensen har benyttet den senere end ham, hvor den saa er blevet af er til Dato en Gaade.
Lev nu rigtig vel kjære Kivas og modtag vor kjærligste Hilsen.
Din hengivne Fader THKanneworff

Jeg har ikke havt en eneste Adspredelse siden I reiste med Undtagelse af lidt jævnlig Fattigpraksis.
Kan I tænke Eder at befinde sig i saadan smaa Lejligheder Sommerdage imellem Sygdom og til Afvexling et lille Lig.

Den 11. august vender Niels hjem fra Alrø, mens Viggo fortsætter sit ophold. Thorvald synes, at han skal skrive et pænt brev til sin chef, Borgen, og fortælle om, hvordan det går med fingeren og at han regner med at blive på Alrø måneden ud, fordi fingeren vil komme sig hurtigere der.

Thorvald har skrevet et forlæg til brevet til Viggo d. 12. august:
Det faldt mig ind, om det ikke vilde se ganske velopdragent ud, om du saa godt du kan skrev et Par Ord til Borgen omtrent saaledes.
Efter at min Fader har meddelt Dem hvor uheldig jeg er kommet af sted skal jeg ikke undlade at bringe til Deres Kundskab at jeg fremdeles er nødsaget til at holde mig i Roe. Uheldet skete ved at jeg kom for nær til en Kornsigtemaskine og jeg blev slemt om ikke farligt læderet paa højre Haands Pegefinger. Ved straks at søge lægehjælp og ved fremdeles omhyggelig Pleje haaber jeg at undgaa videre farlige Følger og formoder jeg i forholdvis kort Tid at kunde optage min Gjerning. Foreløbig forbliver jeg her denne Maaned ud da jeg her har mange Betingelser for at komme mig hurtigere. Idet jeg beder Dem undskylde at jeg saa uforvarende har maattet holde tilbage fra min Forretning og dermed Ulejlighed og forøget Arbejde for andre beder jeg Dem modtage min ærbødigste Hilsen og foreløbig Tak for den venlige Overbærenhed.
Med højagtelse Viggo Kanneworff

I samme brev skriver Laura:
Kjære søde Viggo du skal dog ogsaa have et par Ord

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fra mig. Er du lige saa solbrændt og tyk og fed som Niels? Det haaber jeg nyd Landlivet og alle dets glæder i den korte Tid du kan, men vær forsigtig søde Vulder. Og lad være at ride paa den Sedanhest, jeg er saa bange for dig. Jeg er glad ved at have faaet lille Niels hjem og længes efter dig, dog den Tid kommer jo snart at jeg ser min Kivas igen, og saa skal den lille Mand rigtignok have fat i din Finger, før bliver jeg dog ikke ganske rolig med Hensyn til den. Nu slutter jeg med mange kjærlige Kys til min Viggo. Bipsi

Niels skriver til Viggo, da han er kommet hjem til København:

Nu er jeg kommet til denne skrækkelige By igjen. Du ved ikke hvor godt du har det. Jeg savner Alrø, nej det er ikke Ordet, jeg mangler den! Og føler mig ligefrem fremmed her. Tænk dig, at høre Vognrummel og Sporvognens Klokker, se de kjedelige Folk spadsere, og de søvnige Droskekudske kjøre, Udsigt til Charlottenborg et Glimt af Havnen, og nu! Gadedørsnøglen ligger her paa Bordet, – hvilket Minde fra en dobbelt Fortid; vende vi "vos" om se vi – ikke som hin Roskilde Domkirke sagde, .. Kristian den fjærde i slaget ved Femeren, – men, tunge mørke Skyer hæve sig op over Husende og Nicolai Taarn, men med hvilken ligegyldig Følelse betragter jeg dem ikke nu, – paa Alrø vilde jeg have set et Haab bag den sorteste Rand.

Jeg kom jo som du kan tænke dig tids nok til Dampskibet, og jeg haabede forgæves paa, at de to Slyngler, som færgede mig ud til det, skulde ymte noget om, at vi ikke kunde naa det, de satte Dem formentlig en Glæde i at føre mig betids til det, lidet anende at jeg vilde have givet Dem mangt og meget for at have bevist mig den Venlighed, "ved et Tilfælde" at tabe Aarene paa en Gang i Vandet, falde en lille Smugle overbord og etc. Som kunde have forhindret min Afrejse.

Det blæste grueligt og Folk kunde henad Natten have befundet sig bedre! – Jeg var aldeles ikke søsyg, og sov enda. Den gamle Eckermann modtog mig paa Dampskibet.

– Stolen segler med mig – Fader har aldeles ikke modtaget mit Brev og jeg beder dig derfor indgive en Ansøgning til Øens Øvrigheder – Politi og Cummunalbestyrelse om, at faa Simon (Jørgen) nej Christensen hængt, helst i det Knudetov Sogneraadet har ladet nedtage, bagefter ryster Du ham ihjel og sender Halvdelen af Øens Befolkning over til Fastlandet, bevæbnet med Plejle, Leer etc. Og lade dem omhukke enhver De træffer paa lige fra Søvig til Horsens By. Først da er jeg hævnet! –

Alt vel herhjemme. I gaar ved Middagstid trak en Tordenbyge op, og der hørtes et Brag, men ogsaa kun et, saa at Vognene rystende paa Gaderne.... Hvorledes har den lille det? Skjøn Anna! Hils hende hele Dagen igjennem og sig, at jeg gjemme Rosenbladene i en Bog til Erindring...

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

14. august skriver Niels:

... I gaar blev jeg forestillet for Musikdirektør Wilhelmsen og i Dag tilsagt til Prøve i Theatret: Onsdag d. 15. Kl. 1½ altsaa i morgen og jeg er jo for saavidt antaget. Operetten "Lilli" opføres. Soetmann skulde ogsaa i Dagmarteatret, men den Æsel ved ikke om han gider! Mikkelsen raadede dig til at vedblive med Fagotten, og tænk om du kunde komme i Dagmartatret som Fagot tilligemed mig og Soetmann, (og hvad mener du om Dølling til Basun og Sørensen til -)? Jeg sender dig nu hermed efter Ordre Septetten. Canceliraaden var dejlig og interesserede sig levende for min beskrivelse af Alrø.....Sørensen spiller ved den italienske Opera, II Violin, men skal efter sigende ikke kunde følge med. Jeg har besøgt Ipsen, som i Sommerens Løb har arbejdet paa nogle tydske Bøger, han agter at udgive, – venlig Hilsen. Igaar aftes var jeg ude i kelleren hvor Holm "concertere" – Hilsen, Fru Soetmann hilser dig ogsaa og beklager dit Uheld. Hr. Soetmann hilser Dig Højtærede!

Gudbevares, træd indenfor! –

Kjøbenhavn 18 August 83

Kjære Broder Viggo.

Alt gaar her sin jævne Gang, Strandstræde bliver i denne Tid ombrolagt, dog uden væsentlig Forandring. Jeg længes stadig efter Alrø, og indfinder mig stedse ved Dampskibe som gaar til Horsens for at bringe den en Hilsen. I dag rettere i Morges modtog jeg Ludvig og Sønner i Velbehold ved Dampskibsbroen, der var mange med, og de havde siddet op om Natten og blundet. De havde intet nyt at fortælle, men de kjender jo da heller ikke mine Interesser som du. Kjøre lille Anna og du til Bad? I lykkelige Mennesker. – Naa ja! Jeg er saa smaat begyndt paa min Livsstilling idet jeg nemlig igaar aftes spillede i Dagmartheatret til 2. Opførelse af "Lilli". Jeg kom forsaavidt ganske respektabel fra det og gjorde ingen Skandale, saasom dumpe ind i en Generalpause. Meget svært, sværere end alm Orkestermusik er det nu, denne accompagneren til Sang, den ene Takt langsom den anden hurtig, man maa "følge" og det er ingen liden Sag. Hornene ere de eneste Blikinstrumenter til Sangene, Strygerne spille piano og saa falde ind med fine bløde Toner, - hver Lyd høres. Resten af Blækket gaar ud. Jeg antager at skulle blæse paa Søndag til den igjen, men saa hele aftenen, da der denne Gang nemlig kom Bud kl. 6 om jeg vilde indfinde mig kl 9½ og blæse 3 Akt i stedet for en anden som skulde ind i Tivoli. Soetmann spiller der nu men er nok færdig paa Søndag, han skal nok ind til Møller. –

Dølling var her igaar for at laane Brasen da han om Aftenen skulde spille i "Mozarts Minde", en ny Forening som skulde indvies – Orkestermusik – han fik den imidlertid ikke men han sagde for øvrigt, at han kunde faa Braser nok og saa gik han. Vi har ingen Brug for ham mere tror jeg aah jo mere om ham.

Skrev et Par Ord til Soetmann thi han ymtede noget om, at hvis du brød dig om ham skrev du nok, jeg skulde derfor ikke hilse dig fra ham.

Her er for øvrigt naturligvis ganske hyggeligt i Kjøbenhavn, og den har jo ogsaa mange Behageligheder.

Sophus venter jeg i Dag kl. 12 herop i Altanværelset, hvor vi saa vil passiare sammen – Har været her – ? kjedelig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

En af familiens gamler piber

Vor gamle Ven Bredal var her forgangne Aften og vi tilbragte den hyggeligt med vor lange Piber og en god Passiar. Han hilser dig saa mange Gange …
Uendelig mange Hilsner til "skjøn Anna". Bedstemoder hilses daglig 1000 Gange. Hils de kjedelige Reymans mange flere Gange end de egentlig har fortjent, men sig dem at her nys er død en Familie af lutter Kjedsomhed, og de vare mere livlige, men disse har nu stærke Nerver og der skal ogsaa noget til det Liv ud.
Peter hilses mange manne Gange. Hils Trofast og Basse igjen, ja Basse er nu saa dum, og kan kun trille sig. Hils Anders manne Gange, ska a ha en Kas Svovlstikker Viggo –
Horn go det te mi Broer Finger?

Vinteren her i Kjøbenhavn er jo naturligvis dejlig, hvad mener du om vore musikalske Aftener? Hvilken Svir. Kvartetter, Kvintetterm septetter osv. Hele Fester. Den Tid kommer jo nok. Nu længes jeg efter Efteraar og Vinter da jeg ikke kan vente mig mere af Sommeren. Jeg kommer nu lige hjem fra en længere Tur ud af Amager, – Gjøgens Batterier etc., som jeg har foretaget med Fader.

Butikken er saa hyggelig paa denne Tid i Skumringen og den Eckermann er stedse den samme regelmæssige. Han som Thorstensen spørger flittigt til dig. Thorstensen har for øvrigt solgt sit Sted og lejer sig en Lejlighed, 3 store Værelser højt til Loftet, ude paa Hjørnet af Rømersgade ved Boulevarderne (det er nok for resten Nansensgade) Ellers Alt vel! Hils nu alle tusinde Gange og spørg Præsten om han endnu stedse undre sig over at Reymann har kunnet tjene alle de mange Penge. Du hilse da og i særdeleshed fra din hengivne Broder. Niels Kanneworff.

I begyndelsen af september skriver Niels til Viggo, at han forlader Dagmarteatret, dog nødigt, men forskellige omstændigheder tvinger ham til det. Han har fået tilsigelse om at komme ud i Tivoli (hos C.C. Møller) indtil Tivoli lukker, men:
Ved at spille hos Møller, følger ogsaa det "men" ved, at skulle spille foran Pantomimetheatret – skrækkeligt, det er Violin. Frygteligt." Et par dage senere: "Jeg spiller rask væk baade foran Pantomimetheatret og paa Plænen (Horn paa Plænen), er i Virksomhed hver aften fra 7-11.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Niels

Fra de følgende år eksisterer der ikke mange breve fra Niels, kun enkelte til Viggo, hvoraf det fremgår, at de stadig spiller og holder kammermusikaftner. Men hvor længe Niels spiller i orkestret på Dagmar teatret har jeg ikke fundet noget om (endnu) og heller ikke, hvornår han bliver synge- og spillelærer på de Københavnsk skoler. I Dagbogen er der optegnelser over skoler, han underviste på og på den månedlige løn fra de forskellige skoler. Han havde en månedlig løn i alt i 1905 på 161,11 kr. og i 1917 på 299 kr. Han underviste bl.a. på Prinsesse Charlottegades skole, hvor han i 1905 fik 44,44 kr. om måneden og 125,00 kr. i 1917. I øvrigt har Henry Heerup gået på denne skole i det tidsrum, hvor Niels underviste, så måske er Heerup blevet inspireret af Niels til at spille på sin blikfløjte.
I 1884 er Niels på koncertturne i Jylland og på Fyn med Baldrian Dahl som orkesterleder.

Thorvald skriver til Niels 27. september:
Jeg ønsker Dig nu min kjære Søn at Du fremdeles maa befinde Dig vel og komme godt ud af det med dine Omgivelser.
Hils Baldrian Dahl fra mig, det glæder mig at han er elskværdig, han har stedse vist mig personlig megen Venlighed. Han ville engang tage til Chicago med sit Orchester mind ham derom og sig ham at Du vil være en af de første til at melde Dig til en Atlanterhavstour.

Niels

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Potrætter af Niels

Niels bliver aldrig gift, men han har været forlovet, da han var 18 år. Isabella Rode (har ikke kunnet se, hvem hun er, og hvilke relationer hun har til familien), som tilsyneladende har været hans fortrolige rådgiver på et tidspunkt, hvor han er svært i tvivl, om han skal gifte sig med Frk. Erslev, som han lærte at kende på Alrø. Hun hedder i følge FT 1880 Anna Christina Theodora Erslev og var i 1880 23 år, husjomfru hos præstefamilien og var født i København. Det betyder, at hun er 26 år i 1883, hvor Niels er på Alrø. Niels sender i breve til Viggo fra Alrø, efter at han er kommet hjem til København igen, mange hilsner til Anna "lille Anna sendes de modtagne 1000 Hilsner tilbage med fornyet Kraft", "Hvorledes har den lille det? Skjøn Anna! Hils hende hele dagen igjennem og sig, at jeg gjemme Rosebladene i en Bog til Erindring". Isabella Rode råder Niels til ophæve forbindelsen for, som hun skriver:

Når de anser det Hele for en frygtelig Fejltagelse finder De så at det er rigtigt at leve et helt Liv på denne Fejltagelse, eller tror De, at der kan komme Lykke ud af en sådan Forbindelse. At spille Komedie hver Dag, da hvert Øjeblik på Dagen et helt Liv igennem, er næsten en Umulighed og tidligere eller senere vil Frk. Erslev opdage at De fra først til sidst har bedraget hende og at hun har levet på en Illusion.....Og hvis De ikke holder rigtigt af, ja elsker Frk. Erslev meget højt, tænk så at være bunden til hende et helt Liv, tænk hvilken Lænke.

Man må gå ud fra, at Niels afbrød forbindelsen, der er ikke nogen senere hentydninger til affæren i breve eller f.eks. Dagbogen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Viggo

Potrætter af Viggo. Billedet i midten er fra Activs gård.

Viggo blev 1. december 1883 ansat som kontorist i Ny Carlsberg aftapningsanstalt Activ. Activ lå på Pile allé 5. På daværende tidspunkt var aftapning ikke en integreret del af et bryggeri, men foregik ude i byen i selvstændige forretninger. At drive en aftapningsforretning var et højt respekteret erhverv med gode indtjeningsmuligheder. Carl Jacobsen oprettede en selvstændig aftapningsvirksomhed Activ i 1883, hvis hovedopgave var at tappe og pakke øl til eksportmarkederne. Eksportøl blev pasteuriseret og den enkelte flaske blev lagt i halmhylstre og herefter i ølkister. Fabrikken havde også salg til hjemmemarkedet, og fremstillede desuden sodavand.
Det var Activ, der havde kontakten til de forskellige eksportagenter på de forskellige markeder i udlandet og Viggos arbejdsområde var salget til eksportmarkederne. Aftapningsanstalten Activ blev lukket i forbindelse med sammenlægningen af Gl. Carlsberg og Ny Carlsberg, og det førte til oprettelsen af den fælles tappehal på Vestrefælledvej.
Personalet blev overført til Carlsberg, hvor Viggo virkede som kontorchef i Udenbyssalg, der stod for eksport og salg udenfor København V. Viggo arbejdsområde var også her salget til eksportmarkederne.

Carlsberg Arkiv har rejseberetninger fra Viggo fra 1914 og 1926 fra England. Hans gage var i 1906 årligt 6200 kr., fra 1913 var han berettiget til tantieme på ½ promille. I 1924 tjente han16.000 kr. årligt plus t. på 8695 og hertil kommer et dyrtidstillæg på ca. 7000 kr. (disse oplysninger stammer fra Carlsbergs Arkiv).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

side 57

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jens Martin Henningsen
(1835 - 1911)

Den 11. maj 1888 bliver Viggo gift med Jehn Petra Henningsen, som er født 04.11.1866. Hendes forældre er Caroline Charlotte Elisabeth Matthiasen, født i Altona og Jens Martin Henningsen født i Svendborg.
Viggo og Jehn får deres første barn, Elisabeth, den 1. August 1890.
Da hun er 7 år gammel skriver Thorvald til Jehn:

Caroline Henningsen (1846 -1927)

Kjæreste Jehn!
Jeg glemte i dag at bemærke, at Du ikke bør sende vor Øjesten Elisabeth alene til Vesterbrogade. Hun er intelligent nok til at finde Vejen derhen, men Utyske af Drenge og Tøse kan forulempe hende, løbske Heste eller udfarende Vogne fra Porte kan forvirre hende og hvad der er det Værste nederdrægtige Mandspersoner som staa i Ledtog med det værste Udskud af Fruentimmere kan forlokke hende til, ja, jeg vil ikke sige videre. –
Med hensyn til Blegsoten, ja saa er Lægen vel klogere og mere erfaren end jeg – men jeg formener, at frisk Luft, ikke Stuevarme og Stueophold, særlig vil være at anbefale. 4 a 5 timer daglig i Frederiksberg Have i Forbindelse med ophold hos mig vil nok skaffe røde Kinder. Kjærligst
Din Paps Th Kanneworff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bagerst fra venstre: Erik, Lis, Poul. Forrest fra venstre: Hans, Jehn, Gerda, Viggo, Grete.

Jehn og Viggo fik i alt seks børn:
Lis i 1890, Poul Sehested i 1896, Erik Immanuel i 1901, Johannes i 1904, Margrethe i 1906 og Gerda i 1907.

De boede flere steder på Frederiksberg, ja, historierne (Lis) fortæller, at de flyttede utallige gange, for når lejligheden trængte til istandsættelse, gik Viggo rundt og sagde, at nu måtte de vist hellere flytte. I 1890 boede de i Bredgade nr. 26 (FT), i 1901 var de flyttet til Hellerup, hvor de ved Eriks dåb boede på Annasvej 16.
Da Johannes bliver døbt i 1904 bor de Duntzfeldtsallé 16 og ifølge et brev til Viggo fra Einar boede de i 1907 på Rahbeks allé 17 og ifølge folketælling i 1925 Rahbeks allé 32.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Thorvalds sidste år

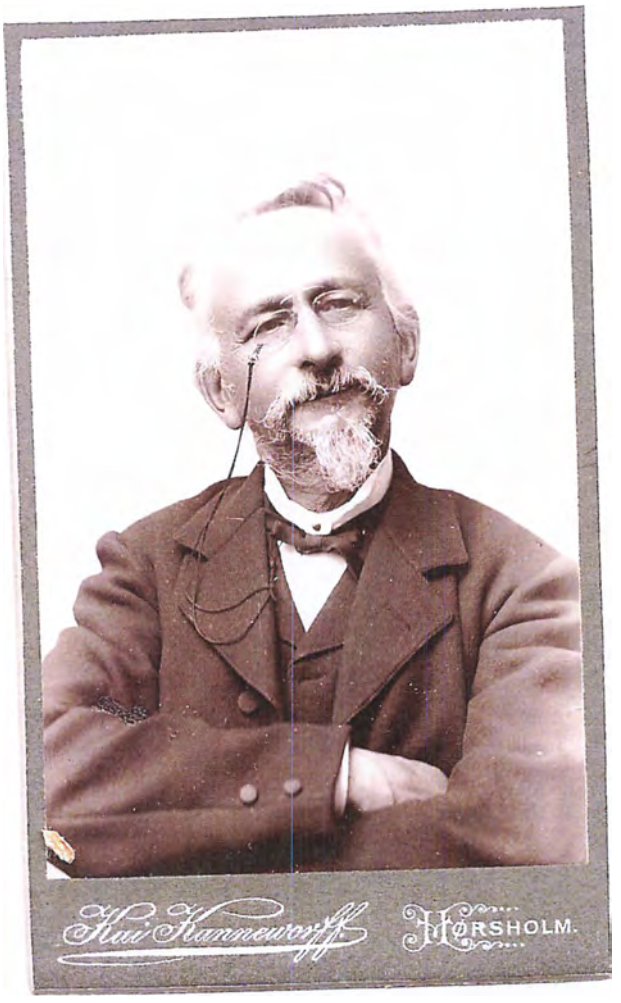

Thorvald

Som tidligere omtalt døde Laura i 1885 efter at hun i mange år ofte havde haft svære sygdomsperioder. Men Thorvald var heller ikke så stærk, også han var plaget af sygdom.
Viggo skriver i et brev til Einar i 1891:
Far er meget syg. Han har nu i et Par Maaneder været i høj Grad lidende af stærke Sjælekvaler (Melankoli) og Sygdommen, der minder noget om den han havde for 15 Aar siden (hvilke Du næppe vil erindre,) er for Øjeblikket paa et saadant Punkt, at han selv er ude af Stand til noget som helst. Han ligger hen i afvekslende Lidelse og Døs og er ofte næppe ved sin Fatning. Han har accurat lige hørt at der er kommet Brev fra Dig men han har ikke læst det og kommer næppe saa vidt for det første. Der er Haab om han kan blive helbredt, men det vil vare længe.

I skriftet "Den afgåede Slægt" skriver Niels om Thorvald (1919):
Han samlede mange Egenskaber i sit Væsen. Han var et Stemningsmenneske, et Følelses- og Hjertemenneske og et Forstandsmenneske. Hans Aand var i Slægt med Victor Hugo og hans sjæl med Charles Dickens.
Men Allivets store Ophav afspejlede i ham sin Mildhed og Kærlighed, derfor var han saa forstaaende og elskelig.
Nogle Dage efter Faders Død mødte vi (Viggo og jeg) Carl Lumbye, der vistnok var Frimurerbroder med Fader. (Carl Lumbye (1841-1911) var ældste søn af H.C. Lumbye, komponist, violinist bl.a. i faderens Tivoliorkester og senere dirigent for Tivolis Harmoniorkester). *Han gav os det aabne Spørgsmaal: "Kendte De ham? Vi svarede, ikke betuttede, men forstaaende: Ja, thi vi følte umiddelbart, at han mente "at kende denne Mand er det samme som at elske ham". Men det var dog mere end vi havde ventet af Carl Lumbye. Som i Tempelstilhed skulde disse Ord lyde:*
Ingen kan tænke paa Far uden at mindes hans aarelange og dybe forfærdelige sjælelige Lidelser. At denne gode og fromme Mand skulde lide alt dette, var jo i dybeste Forstand en Skæbne, men gik det det grønne Træ saaledes, hvorledes maa det da gaa det visne. – Hans Forhold til Søstrene var indtil dette Tidspunkt ideelt, men da kom der en Brudlinje, fordi han satte Aanden over Sjælen og vilde ofre denne paa hans høje Alter."

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hr. og fru Thorstensen

Sygdommen, Thorvald var plaget af, betød så meget, at han allerede som ca. 40-årig trækker sig mere eller mindre tilbage fra forretningen. Da sygdommen igen 15 år senere bryder ud skriver han et testamente, om hvordan han ønsker den lille ejendom skal forvaltes og hvordan han ønsker at sønnerne skal sørge for Thora og Ida. (se CD) Men han kommer sig så meget at han i 1892 skriver en tilføjelse til testamentet:

"Ak saa meget har jo forandret sig siden jeg skrev foranførte, hvorfor der nu ikke kan tages noget Hensyn. Marts 1892 Th Kanneworff.

I 1881 overtager Christian Thorstensen helt forretningen efter at have været Thorvalds kompagnon i nogle år. Thorvald fortæller i et brev til Einar i 1897 (Hele brevet ligger på CD´en):

Noget paa Grund af Sygdom, mere paa Grund af at jeg ikke vilde være afhængig af Madam Thorstensen og Ængstelse for min og Families Fremtid trak jeg mig ud af min Forretning men desværre alt for tidlig for en Mand i en Alder af c, 40 Aar, den bedste Alder til rigtig at tage fat og jeg har følt hvad det vil sige ikke at have noget haandgribeligt at tage mig for, det er spildte Aar som ikke mere kan kaldes tilbage og Uvirksomheden har sat sine dybe Mærker i mit Liv som nu stunder hen mod Enden.

Desværre er venskabet mellem Thorvald og Thorstensen blevet meget dårligt pga. Madam Thorstensen:

Mit Venskab med Thorstensen er "saa som saa", vi kalde vel hinanden for kjære Ven men Løgn er det. Vort virkelige gode Venskab og vor Fortrolighed ophørte da han traf paa hende, fra det Øjeblik var en kinesisk Mur rejst mellem ham og mig og fra den Stund har hun kun pønset paa at kvæle enhver god Følelse hos ham for mig og han har været hendes ærbødige Slave og har aldrig maattet foretage sig noget uden hendes Villie. Hvad det Fruentimmer har tilladt sig af Uforskammetheder og dybe Krænkelser mod mig har ikke sin lige i noget Samfund.

Hun befalede ham at tvinge mig ned i Lejen til det Halve trods at lejen indbefattede Afstaaelsessum, han dirrede paa Stemmen hver Gang han fremkom med sit uretfærdige Krav.

Jeg mente at maatte finde mig deri naar han opstillede sine Kalkulationer og for Godhed for ham og af Svaghed indvilligede jeg alt for skikkeligen Mand paa hans Fordringer (Nu har hans Stemme ikke dirret i flere Aar) Da jeg lige efter hans Overtagelse havde det kjærlige Ægtepar mere i min Magt fandt hun paa en List, hun lod ham gjøre Testamente til Fordel for mig og Eder med Forbigaaelse af sine fattige Brødre. Jeg kunde ikke fatte, jeg kunde ikke forstaa hvorfra alt den overvættes Kjærlighed skrev sig.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg takkede høfligst, jeg kunde instinktmæssig ikke takke hjerteligt, der var noget i mig som modsatte sig, det var mig saa underlig uforklarlig og særlig hendes Ansigt manglede ganske Kjærlighedens og Velviliens Stempel saa meget hun end søgte at forstille sig. Aarene gik og da den Tid indtraf at Ægteparret ikke længere var bundet til fleraarig Leje og da tillige Lejen var saa skammelig nedsat og jeg laa paa Sygesengen kastede hun Masken, hun fremkom paa en rørende Maade i en mild sagtmodig Tone med den kjærlige Meddelelse at hun og Christian havde taget den Bestemmelse at forandre noget ved Testamentet da hun jo dog fandt at hun skyldte at tænke paa sine fattige Brødre o.s.v. og hun vilde ogsaa gerne betænke Ida og hendes broder Thomas og hun havde nu inddelt deres Efterladenskaber saaledes at ogsaa jeg og mine kom noget i Betragtning og saaledes fremdeles.

Jeg udbrød, men saa er Testamentet ganske forandret, hvortil hun svarede i en kjærlig Tone Nej Kjære saamænd er det ikke og lidt fjernede hun sig fra Sengen for at opsøge sin Gemal hvem hun saa naturligvis meddelte hvad hun havde udrettet.

Han manglede dog Mod til at sige mig Forandringen med Testamentet men hun som er blottet for al Æresfølelse og Retsindighed kunde frækt gjøre det.

Nu er der selvfølgelig ikke mere tilbage af testamentet end bag paa min Haand og Gud skal være mit Vidende, det rører ingen af os thi vi har ikke sat Tillid til det. Lad dem beholde hvad de har og hvad de har plyndret mig for, kan de føle sig tilfreds saa kan jeg ogsaa, det er bedre at lide Uret end at gjøre Uret.

Ægteparret er dog ingenlunde tilfredse trods deres Penge og pragtfulde Hjem. Hendes Hovmod overgaar al Beskrivelse, som en enkelt Prøve vil jeg blot anføre at hun engang paa Eckermanns ærbødige Spørgsmaal om hvor Fruen agtede sig hen i dag svarede: Ja vi er jo bedt ud til Schmidts (dine Tanter) jeg har for resten ikke Lyst til at gaa derud, men vi bliver vel nødsaget til det for ellers tænke de Mennesker vel sagtens at vi overser dem. Min Haand ryster og mit Hjerte snører sig sammen naar jeg tænker paa at saadan en Rakkermær som oprindelig hører hjemme i ..... nok sagt ....

At saadan et vankundigt Dyr fra det laveste Bundfald tør vove at overse Damer som mine Søstre og udtale dette til gamle Eckermann.

Han har altid sagt til mig: om end den Rakkermær overøste mig med Guld saa vil jeg hade hende der er ikke en god Blodsdraabe i hende og tilføjer han stedse: Hendes Pjalt af en Mand har hun ganske i sine Kløer han var oprindelig en pragtfuld Mand men hun har ødelagt ham. Ja saaledes udtaler den gamle Mand sig. Det er ikke alene mig hun har hadet men det er ogsaa mine Børn og Hr. Thorstensen har adskillige Gange faaet Befaling til at fornærme mig og han har pligtskyldig gjort det i blandt andre saa en eller to Gange fløj den Slyngel op imod mig fordi at jeg hjalp dig med lidt Penge da du var forlegen han gjorde dig til en Løgnhals og mig til en Pjalt han trampede i Havegangen og fnyste af Ondskab.

Jeg lod ham noget efter med Bestemthed vide at han ikke maatte vove nogensinde at fornærme mig eller mine Børn og saa bad han da meget bodfærdig om Tilgivelse og han har ikke senere fornærmet mig direkte.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hr. og fru Thorstensen

Denne meget dramatiserede beskrivelse af Madam Thorstensen minder lidt i stilen om Einars meget malende breve. Men i modsætning til Thorvalds beretninger er man er dog ikke altid sikker på, at der ikke er pyntet noget på Einars virkelige historier.
Thorvald slutter sit lange brev fra 1897 til Einar med at forklare, hvordan han gerne vil fordele sine efterladenskaber, som hovedsagelig består af hans lille ejendom på Kgs. Nytorv:
Da jeg nu i en fremrykket alder og jo ikke ved naar jeg lukker mine Øjne ned jeg saa gjerne for alle Tilfældes Skyld ordne mine Efterladenskaber paa den bedste Maade for mine Børn. Min lille ejendom giver mig saa megen leje at jeg kan leve pænt, men heller ikke mere, da saa meget hviler paa mig, men vil Vor Herre lade Huset staa saa vil efter min Død Lejeindtægten være en saadan at mine Børn hver især kan have en aarlig Indtægt af c. 1000 – 1200 Kroner. Om at sælge den kan der ikke være Tale eftersom man aldrig paa Grund af arealets ringe Udstrækning vil opnå en efter Lejen tilsvarende Pris og om ombygning kan der ikke være Tale. Det er derfor min Vilje og Ønske at mine Børn beholde Ejendommen i Fællesskab og deler Lejeindtægterne i 4 lige store Dele og at din broder Viggo bestyrer den for Eder. Men da du er saa langt borte saa ønsker jeg for at undgaa Vanskeligheder at du undertegner en Fuldmagt hvormed Viggo har ret til at varetage dine Interesser og jeg vil derfor i den Anledning sende dig et saadant Dokument til Underskrift. Hvad jeg kan efterlade mig i Penge vil næppe blive store Sager og for disse, hvis der er nogen, vilde jeg gerne ønske Ida og Thora en lille Understøttelse efter min Død.

Boet efter Thorvald havde en værdi, når gælden var fratrukket på ca. 70.000 kr. Men hvor meget betød denne ekstra indtægt for brødrene? Ifølge "Dagbogen" har Niels en månedlig indtægt i 1905 på 151,11 kr. fra 2 skoler, altså ca. 1800 kr. om året og 295 kr. pr. måned fra 4 skoler i 1917, om året: 3500 kr. Kai har sammen med Valborg, som er lærerinde, ifølge Folketællingen 1916 en indtægt på 2514 kr., mens naboerne, en kommuneingeniør og en murermester har henholdsvis 2250 kr. og 6000 kr. Så i 1897, hvor Thorvald dør, må man vel mene, at 1000 – 1200 kr. er et pænt tilskud til brødrenes indtjening.
Viggo tjener i 1906 ifølge oplysninger fra Carlsberg Museum og Arkiv 6200 kr. I 1924 har han som kontorchef en samlet indtægt, inkl. et dyrtidstillæg på 7000 kr., en indtægt på 31.695 kr. Det må vel regnes for en rigtig god indtjening.
Det gamle hus på Kgs. Nytorv blev solgt i 1917 til en salgssum på 130.000 kr. Efter indfrielse af prioriteterne var der 63.866 kr. til deling mellem Viggo, Niels og Kai og Ivar Schmidt. Ivar havde ca. 1901 efter Einars ønske overtaget hans andel i huset efter at have betalt ham ud. Salget af huset gav 15.966 kr. til hver.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Efter Thorvalds død

Allerede i 1888 var Thorvald, Ida, Niels og Thora flyttet ud til Sorrento, Strandparksvej 2 i Hellerup, lige ved den nuværende Hellerup Havn. En ejendom med flere lejligheder. Niels har i Dagbogen noteret om nogle af de andre beboerne: "Forretningsfører Carl B. Staffeldt og Hustru 1913-1916. Gunner Hoff 1908-13, boede i stuelejligheden".

Nogle billeder viser et slags lysthus, som Niels har bygget helt nede ved stranden foran Sorrento. Bagpå billedet står følgende tekst: "Niels K. byggede dette lysthus som skal forestille et skib med kommandobro". Der fandtes alle instrumenter, vindvisere, vindstyrkemåler, barometer, termometer, fugtighedsmåler etc. På denne plads står nu Palladium filmstudier.

Sorrento

Niels lysthus

side 64

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sorrento. Tegning af Poul Kanneworff

På Sorrentos trappe.
Nr. 2 fra venstre: Thorvald, nr. 4: Ida,
nr. 5: Thora, nr. 6 Kai

Kai og Valborg bor i deres hus i Hørsholm, hvor Kai er fotograf og Valborg er lærerinde (se mere side 82). Einar bor med sin kone Callie og datter Laura i Newport (se mere side 82) og Viggo og Jehn bor mange forskellige steder i Hellerup og på Frederiksberg (se mere side 82).

Niels er blevet synge- og spillelærer ved de Københavnsk skoler. I Dagbogen er der optegnelser over skoler, han underviste på og på hans månedlige løn fra de forskellige skoler, som i alt i 1905 var på 161,11 kr. og i 1917 på 299 kr. Han underviste bl.a. på Prinsesse Charlottegades skole, hvor han i 1905 fik 44,44 kr. om måneden og 125,00 kr. i 1917. I øvrigt har Henry Heerup gået på denne skole i det tidsrum, hvor Niels underviste, så måske er Heerup blevet inspireret af Niels til at spille på sin blikfløjte. Der er ingen tvivl om, at Viggo og Niels har fortsat med spille sammen, der er bare ikke så mange breve fra den tid, men lidt skriftligt er der dog, bl.a. fra Dagbogen hvor Niels har skrevet om sin komponistvirksomhed:

I 1912 komponerede jeg "Nissernes Sang" (se CD), (sangen findes i en bog: "Nissehistorier" af Alex. Schumacher, 1912), forskellige Børnesange (trykt 1912 og 13) Julesang, "En Elverfærd" "Sangens Pris" "O, gør mig til Barn igen". Herodes dør (påbegyndt i Julen 1912) Venner ser på Danmarks kort opført 1ste Gang af "Bel cante" November 1917.

Både Thorvald, Laura og de 4 sønner var meget religiøse. Thorvald var frimurer, hvilket dog ikke er meget omtalt i kilderne, kun en enkelt gang, da Viggo møder Carl Lumby, som er frimurerbroder sammen med Thorvald. Brødrene er optagede af religiøse og moralske emner, f. eks. skriver Niels i:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Familien på trappen på Sorrento
Øverst fra venstre: Poul, Jehn, ?, ? , Jens Martin Hemmingsen.
Placeret i midten: Caroline Hemmingsen.
Nederst fra venstre: Lis, ?, Kai og Valborg.

Den moderne Aandløshed. Vor Anskuelse nøjere udviklet og retfærdiggjort." om åndeligheden, som er blevet erstattet af materialismen, og han giver et eksempel med de unges fremtræden "iført de mest moderne og skrigende Dragter; dels slentre de Arm i Arm, dels Side om Side, i begge Tilfælde paatagende sig et rigtig blaseret halvfornemt Physiognomi og med en Holdning, som vare de Apollo selv, eller idet mindste hans Brødre ...

Viggo og Niels diskuterede Vilhelm Beck og hans tanker (Vilhelm Beck (1829-1901), dansk præst, var medstifter og reelt leder af Indre Mission). Niels skriver (udateret brev) til Viggo:
Hermed Vilh Becks fortræffelige Apparition til den moderne Bibel"; han vil skaffe de smaa Ret overfor de store, vil ikke have Widenskaben mellem "et Guds Barn og dets Frelser, ikke et Katheder i stedet for den Hellige Aands underbare Oplysning –.

Dette skrift skal Viggo sende videre til vennen Alto. Samme Alto er Niels meget bekymret over, (fra brev fra Niels til Viggo februar 1895) "der er noget i Altos Hjerte og Aandløshed, der begynder at antage Former af en saadan Natur, at der for Alvor maa skrides ind fra Venners Side". Efter at de har spist middag hos Alto, fået portvin og passiaret om noget absolut ikke kristeligt, tror Niels, at nu skal de tale lidt sammen om Herren eller i det mindste og glæde sig lidt sammen i ham, og han beder Kai læse lidt i Becks "Lille Julegave". Det bliver Alto meget fortørnet over og råber:

Æstetik! Æstetik! hvorefter han overfusede den kjære Mand. Jeg bad alligevel Kai læse og han læste da accompagneret af Alto "Sludder, ulogisk, Vaas, Br... Br.... Nej, nej osv." Vi holdt op! – Han hadede Beck og hans Had forøgedes, sagde han, fordi vi vare begej-strede for ham, - og saa kom Tilstaaelsen, saa betagende, saa at Alto ikke længer har Hjerteinteressen for Guds Rige.
Kai bliver lidt betaget af Alto og udtaler bekymring for sin egen tro.

Niels dør i 1919 kun 56 år. Han var nok gennem hele livet svagelig, allerede som helt ung klagede han over at have svært ved at gå op af trappen. I Dagbogen har han en del notater om sine sygdomme:
Diverse Adspredelser. Fra Aaret 1885 at regne. (Niels er da 20 Aar) Januar: Brok (2 Uger) faktisk Blodaarebrok (1½ Uge) Hjertebanken, Kortaandethed. Efter Prof. Eschlæsing ingen Hjertesygdom. Mavekathar, Vattersot svækket Fordøjelse (drak en Masse Bitter, hvilket hjalp), Nervesvækkelse, Hjertesygdom fra 1ste April 85. Pulsen og Hjertet banke i Vejroptrækningen stærkere, megen Uro i Hjertet ved at op af Trappen megen Banken, ogsaa uden nogen Aarsag, dog ikke Kortaandethed. Megen Skræk for at gaa op af Trappen. Megen Nervøsitet. Fuldstændig overbevist om Hjertesygdom. I Løbet af hele Sommeren 1885 fuldstændig rask. Nyresmerter. I Løbet af September 1901 iagttaget lette Fornemmelser i højre Side. April 1914. En Periode paa 1 Maaned med Nyresmerter i h nyre og med Smerter op gennem Ryggen først i v, senere i h Side af denne. Stor Tvangstankesygdom i Marts Maaned 1904. Neuralgi i v H Maj 1904. September 1917 Hjerteintersenthens.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Einar

I medens Niels og Viggo ferierede på Alrø, Viggo var i lære hos Borgen og Niels begyndte sin musikerkarriere, sejlede Einar med fragtsejlskibe til Jamaica, Haiti, St. Thomas, Argentina og Brasilien. Det går ofte voldsomt til på havet, Einar beretter meget dramatisk om en storm på Atlanterhavet (se CD), man ved dog ikke, hvor meget han selv lægger til historien.

Han skriver mange breve hjem om sine oplevelser, men fra marts 1884 til marts 1886 er der ingen breve, og måske er han også hjemme en del af denne periode, han er i hvert fald hjemme 5. februar 85, da Niels skriver om ham i et brev til Viggo:

Kjære Viggo.

Til Begyndelse maa jeg saa meget takke for det behagelige Muslingegilde, som jeg afvigte Mandag Aften havde Fornøjelsen at være med til; overbring ogsaa Hr. Petersen min Tak.

Jeg holder nemlig selv ogsaa meget af Muslinger, og har siden Orgiet befundet mig ganske vel.

Jeg undlader ikke at meddele, at Einar var aldeles beruset i Aftes, hvis aarsag han slog mig lige midt i Brystet, saa Vejret forgik mig. Han vendte hjem henad 10 og befandtes af Fader nede ved gadedøren, som han aldeles ikke kunne faa lukket i, i en aldeles beruset Tilstand. (Han talte for at skjule sin Uædruelighed med fast anspændt Stemme, gik op i Køkkenet, hvor han fyldte sig med Vand, derefter kvalte han næsten Thora i et Favntag og stirrede vildt paa mig, greb mig i Armen og drejede. Jeg bød ham slippe, men da han ikke gjorde det, kom Aanden over mig, og jeg langede ham en over Armen saa Taget han havde i mig forgik ham, han stirrede vildt og ramte mig midt i Brystet, hvorhos jeg trak mig tilbage, skummende af Vrede. Sluttelig, efter at han havde været nede hos Moder, hvor han paa enhver forespørgsel lo dæmonisk, blev han af Fader bragt til Sengs, og jeg har ikke set denne Gentleman senere. – Tro dog ikke at Sagen har bragt Sensation, den er allerede glemt, og jeg meddeler dig den kun som et lille aftenintermezzo.

Einar

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Den 20. april dør Laura, og vi ved ikke om Einar var hjemme til begravelsen, der er intet skrevet om den og der findes heller ingen breve eller andet skriftligt, som handler om hendes død, kun en lille meddelelse fra Thorvald til Viggo et stykke tid før:

Kjære Viggo.

Din Moder har i et Døgn været meget lidende og som det forekommer mig, mere end sædvanlig. Kom hjem naar Du kan men ganske tilfældig for at hun ikke skal foruroliges.

Din heng Fader. ThKanneworff 20/2 85

Måske har Einar i 1884-85 gået på styrmandsskole. At han har taget styrmandseksamen fremgår af senere breve, hvor han beder Thorvald sende hans styrmandsbevis til Amerika, fordi han skal sejle en båd for nogle rige amerikanere.

I marts 1886 er han stadig hjemme, da han skriver en låneseddel til Viggo. (se senere)

Første næste daterede brev er fra 15/12 1886, sendt fra Greensboro til Viggo. Her kommer Einar til at bo indtil 1889 efter at foretaget en lang vandretur, som han beskriver i et meget langt og meget eventyrligt udateret brev til Niels på mindst 26 ark, der mangler en start på brevet og en afslutning (brevet kan ses på CD). Han mindes gamle dage (se citat på side 8 om sherry-drikning på altanen) og han længes hjem til Danmark:

Jeg længes en hvist lidet afvigende fra den du tænker dig min længsel er henlagt i fremtiden uden nogen afgjordt tid beroende på et lykketræf et lotterispil om du vil baceret på penge tilstrækkeligt. Jeg kommer ikke hjem for at blive uden at være ejer af mindst 20.000 $ således at jeg kan vise mig på en respektabel måde og leve sorgfrit med min lille kone det vil måske lidt rigeligt ud i danske penge men det er dog ikke mere end man herovre med en lille smule held kan erhverve sig i en fire fem år. Ha Luftkasteller punktum! Ja Ja hjemme er der da slet ingen udsigter her i den store verden kunde der jo nok falde lidet af ...

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Einars seksløberpistol. Fabr. Schmith &Wesson.
Springfield Mass. USA
Tilhører Viggo Kanneworff

Derefter begynder fortællingen om hans lange tur, hvor han ville finde Andresen, Idas far (se mere på side 29 og 90), som skulle være Superintender ved en guldmine. Turen gik fra Beaufort, Einar skriver, at han gik 600 miles (mile = 1609 m), han skyder en lille bjørn, møder og kæmper med slanger, mørke sult og kommer ud for en togulykke.
Turen blev længere end nødvendigt, fordi han først kom til nogle forkerte miner. Da han endelig fandt den rigtige mine, viste det sig, at Andresen var gået herfra for tre uger siden...der var en del vrøvlerier deroppe og så tog han sit tøj og gik sin vej fortæller en mand, Einar mødte. Einar får så oplyst, at Andresen nok stadig er i Greensboro, bare 50 mil mere.
Einar træffer Andresen i Greensboro og efter at have tjent til livets ophold i et par uger ved forskellige småjobs, skaffer Andresen Einar arbejde i en guldmine i bjergene ca. 9 mil SV for byen. (Indbyggerantal i Greensboro 1880: 10.000 og i 1910: 25.000.)

Her indretter han sig i en gammel tømmerhytte og beskriver meget indgående, hvordan han laver mad, og hvordan han ikke har andet tøj, end det han går og står i. Han beslutter at skrive et brev til Thorstensen, og mens han skriver på brevet får han en stikkende smerte i en finger. Det viser sig at blive til en meget voldsom betændelse, som gør ham uarbejdsdygtig og han må gå til en landsbydoktor:

... der egentlig var slagter han sprættede min finger åben med en gammel rusten afbrækket ligtornskniv hvilket ganske vist gav mig lindring da alt det stof der var inden i fingeren kom ud og derved ikke spændte så hård og stramt som before hvilket havde forvoldt mig uendelige smerter.

Til sidst må han tage ind til Greensboro for at være i nærheden af en læge, som nok lover ham, at fingeren vil komme sig, men at det vil tage 4-5 måneder.

Citat fra Einars brev til Viggo d.19.06.87:
Ja når du gamle broder havde set hvad jeg har set af storslåede naturskønheder vilde du give mig ret nu vil det vel falde dig lidt vanskeligt – nu imidlertid nok herom. Som du vel allerede må have erfaret står jeg en lille Smule i begreb med at finde Nilens Kilder. Ja vore barndomslege i Afrika havde jeg vel næppe ahnet skulde blive til alvor. Vi kunde nok den gang næppe have været mere interesserede i at finde Nilens Kilder i vore barndomslege end jeg nu er i en virkelig Expedition i Afrika. Jeg lover mig stort ud af denne Expedition og vil jo om Gud det vil deltage i samme som Daglig observatør og Navigatør på floder og indsøer. Du kan tro gamle dreng det er noget der ligger for min stemme. Slåes med Zuluerne tage observationer Dræbe Pantsere og Elefandter med store knive og lange skarpladede rifler. Kan du se mig fare af sted på en vild skummende Hingst, fnysende med to store revolvere i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Skitse af Einars lange vandretur for at finde Andresen

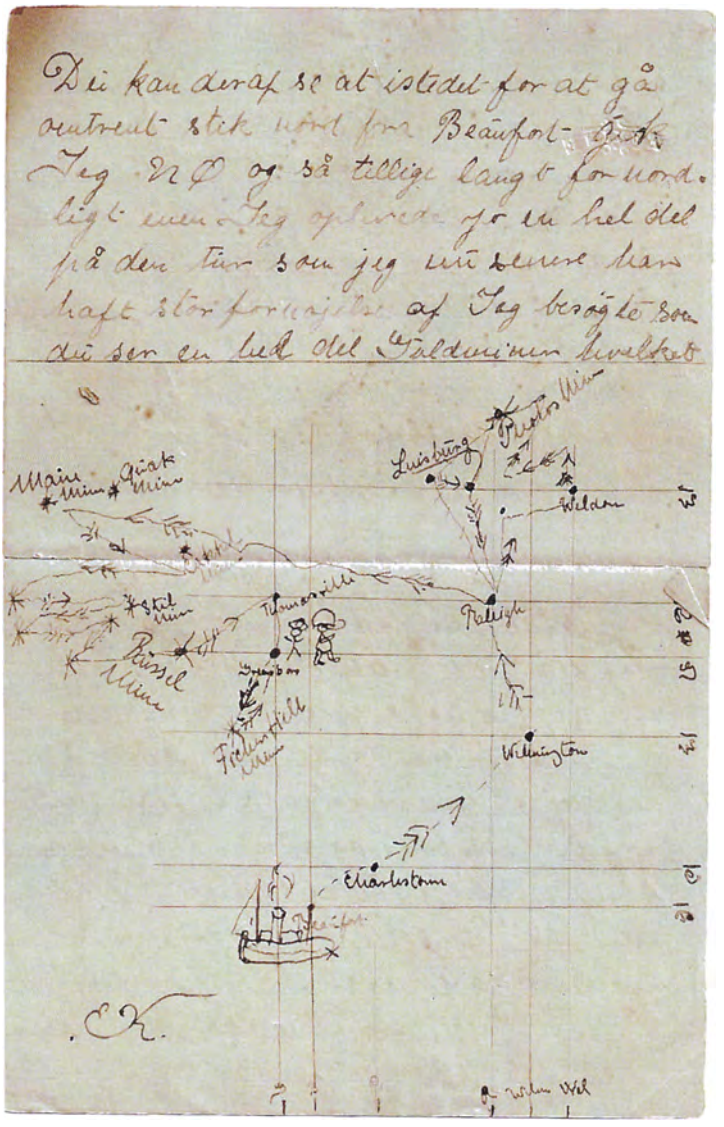

bæltet – Magasinriffel i Saddelposen med Sydvest og lange støvler på benene. Sejle ned ad floderne lodde opmåle udlægge bøjer og midt under alt dette ryge kort kridtpibe kulsort- tilrøget- af "Shag" (lille tegning af kridtpibe) kan du huske disse kridtpiber med et skib og et anker på hvilke ornamenter vi skravede væk med en gammel kniv og glattede af med sandpapir [vi kjøbte dem i Malmøsnuskjælderen i St. Strandstr] 82 Øre Stykket) En sådan pibe og et fjerdingpund ægte Mosrose så klarede vi os stolt i en uge. Ja du kan jo nok forstå kjære broder at denne Expedition ikke alene er en fornøjelsestur men både en med stort ansvar og store farer forbundet- foretagende og med hensyn til pekuniær henseende svært afhjælpende vi otte Gentlemænd der med Andresen som Hovedleder påtager os alle de forskellige i faders brev nævnte grene af videnskaben. Med hensyn til min del har du i samme brev til fader seet omfanget af. Vi blive anbefalede af den amerikanske regering Præsident osv. osv. Så det er minsandten ingen vilde ideer eller gøjl men at den pure virkelighed og velmente samt dybt overvejede oprigtige mening. Vi forlange 250.000$ for foretagent samt 50.000 i forskud til indkjøb af instrumenter rejseomkostninger os. Os. Der er en hel del chance for at sagen vil lykkes og lykkes den bliver en rakkerfugl som din broder sømandstampen måske en lille smule verde nsberømt- hvilket i og for sig selv er mig temmeligt ligegyldigt – hvad som sagt folk og verden tænker om et sådant heltetog og en sådan Helt. Hovedfornøjelsen og nytte jeg kan have deraf og dernæst – vise samme mennesker at man dog engang i mellem kan bære sig fornuftigt ad Samt for det tredie og sidste – at blive bedre "off" i økonomisk henseende hvilket jo er en nødvendighed og behagelig "Absolutnødvendighed". Sådan gå og være "Kirkerotte" hele sit liv er en meget mindre fristende udsigt end jeg agter at kalde for pasapel.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Einar har påtaget sig for øjeblikket at forsyne Staden med vand både drikke- og arbejdsvand – For det første er her ingen Vandværk derfor må der ved brønde skaffes det fornødne vand tilveje.

Einar får arbejde for J.W. Waynich i de næste år først på hans isfabrik i Greensboro, som dog må lukke, fordi vandet slipper op. Derefter bliver han maskinmester på Waynichs sodavandsfabrik. Waynich har fattet interesse for Einar og han anbefaler ham til job i Philadelphia og senere i Harrisburg.
Men Einar forlod Harrisburg efter nogen tid, fordi han:
... gjennempryglede Ejeren. Han bad mig imidlertid efter at have kjølet af om at blive med ham men denne din sømandstamp tog Aftentoget til Philadelphia for better og worse Ejeren af Harrisburg Battling Works gav mig en ypperlig recomandation til en af hans bekjendte i Philadelphia.

Her får Einar arbejde på laboratoriet på et stort Bottlery Work. Men han er hele tiden på vej til noget nyt.
I marts 1890 skriver Einar til Thorvald:
... Jeg var meget glad overrasket ved at modtage et så hjærteligt brev fra min kjære Fader og tillige glad over at se at i alle ere så raske og tilfredse det er mig en sand fryd at se at Ida og lille Kai ere sådanne søde unger og at Viggo stedse befinder sig i ægteskabelig jord. Niels er jo den samme gamle pedant som stedse og hvad jeg angår nuvel du ville ikke finde spor af forskjel jeg er den samme gavtyv som jeg altid har været med undtagelse af at jeg er blevet lidt ældre og kjender verden lidt bedre "This world consists of inconsistency" det er mit blik på livet. En ting er repræsenteret til dig som fuldstændig sikker men i næsten alle tilfælde når du kommer til bunden af det er det kun "a salted mine "Der er en masse mennesker der egentlig burde være Galejslaver alligevel er de tilladte at gå løse omkring nuvel det jo alle slags mennesker til at danne et samfund, det amerikanske folk er sammensat af en forunderlig blanding du vil finde folk der ere part Russere part dansk part engelsk fransk osv. De har som oftest ingen begreb om hvor deres forfædre com fra, alt de ved er at de vare "from the old country" det er en mærkelig nation thi den har i grunden ingen nationaliteter thi ihvorvel amerikanerne er udpræget fri, og for, frihed og egenrådighed, da er det kun som følge af omgivelserne, alle der kommer herover selv de mest conservative og Kongeelskende falde strax in i den amerikanske tone, hvor kan der være andet end frihed tilstede hvor der er så umådelig store landstrækninger så naturelskende folk så mange "Selfmade men" tror du at de ville finde sig i at have en "Konge" med Guldkrone på hovedet siddende på sin trone i Washington med alle hans trekanthattede opvartere. Selv den hellige skrift protesterer imod jordiske guder, bøjer i jer ikke i ydmyghed for hans kongelige højhed når det behager hans majestæt at vise sig i hans guldkaret.

I 1891 er Einar blevet ejer af en sodavandsfabrik i Deatsville, Alabama, "Active Bottling Works", han kan dog ikke klare den ret længe, han må sælge den, men også fordi der en handel med to heste, der går skævt. Han skriver til Thorvald om at sende ham penge, så han kan klare det. Han får først 50 $

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

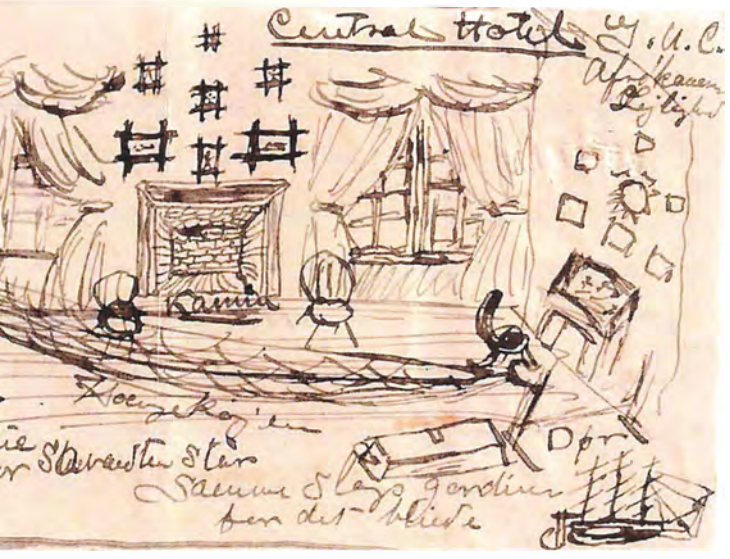

I samme brev beskriver Einar sin "lejlighed" to værelser på et hotel til 2 $ om måneden og ledsager beskrivelsen af en tegning.

Hytte fra Einars brev

og senere 65 $. Han køber noget jord, som han vil dyrke bl.a. med ris, fordi der er et par vandløb på jorden, således at han kan overrisle markerne. Han har nogle lange udredninger om, hvordan han kan udnytte vandkraften også til mølledrift. Han mangler bare 95 $. Til Viggo skriver han, hvordan det i virkeligheden forholder sig.

Han er i en meget slem knibe, fordi han har slået en mand bevidstløs med "et hjernebrud". For ikke at havne i fængsel betaler han mandens familie alt, hvad han ejer, 500 $ i erstatning og desuden betaler han lægeregninger for familien.

Einar sender et telegram til Viggo: "Manden er død!"

Mandens familie forfølger ham, han må flygte, og han udmaler de frygtelige forhold, han lever under, og han trygler Viggo om at sende ham penge.

Viggo sender 2 gange 25 $, men de fleste forsvinder tilsyneladende undervejs, så der kommer endnu et bønfaldende brev, hvor Einar beskriver landet som farligt, fyldt med sumpe og giftigt kryb, som han må gå igennem, hvis ikke Viggo sender 100 $.

Han beskriver desuden meget fantasifuldt et voldsomt skuddrama, hvor han næppe overlevede!

Senere fortæller en advokat ham, at han var blevet narret til at tro, at manden, han havde slået ned, var død.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I 1893 skriver Einar om sit liv i Deatville. Han er blevet gift med Callie, som han beskriver som sparsommelig og dygtig med sine hænder, hun væver og laver billeder af fjer. De bor til leje på en gård i Travellers Rest, som tilhører Callies bror, som er købmand og postmester. Udover at passe det mindre landbrug med majs, sukkerrør og alle slags grøntsager, laver Einar reparationsarbejder på vogne. Desuden laver han cider og ginger ale, som han sælger til købmændene.

Einar har stadig mange kreative ideer om, hvordan han kan tjene mange penge: ølbryggeri (han skal bare have en opskrift af Viggo), røg-ning af fisk (Viggo skal bare skaffe ham opskriften på rygning og tegning af røgehuset og hvilke træsorter, der egner sig). Han beder Niels om en forståelig plan og figurer af en 18 fods båd:

... Således at jeg kan bygge en god hurtigsejlende søfærdig båd. Jeg skulle have sagt, at hvor vandfaldet er kan jeg jo bygge mig et vandhjul til at drive saveboremaskine slivesten og rismølle som også sukkermølle.

Året efter (1894) fortæller Einar mere om sit hjem og sin kone:

... Jeg har det temmelig lunt og godt min egen lille kone bliver mig om muligt kjærere dag for dag og følelserne er tak gud gjensidige min hustru forstår så ualmindelig godt at drage den bedste nytte ud af alt og vilde kunde tilfredsstille selv den mest urimelige med hensyn til at hygge og værne om hjemmet – vi have så meget tilfælles selv om end vi egentlig ere ganske forskellige nature thi hun er af et blidt og roligt sindelag med en hel del viljekraft – hvorimod jeg jo er alt andet end blid og sindig – sparsommelighed er en af hendes dyder – det er jo noget jeg kunne besidde lidt mere af uden at det vilde skade mig kjøn er hun vel kun i mine øjne men det ere jo nok. Vi ere på samme alder hun 9 måneder den yngste – hendes moder er enke ejer en stor plantage 360 acres, to yngre ugifte døtre og flere velstillede sønner og svigersønner det er en velanset og højlig respectable familie, såvel sønner som svigersønner – du kan dog imidlertid nok forstå at man taler ikke fransk flydende eller kjender videre til Mendelsohns musik eller Betovens sonater ejheller kan svigersønnerne oversætte græsk poesi, imidlertid kunde det jo næppe forlanges herude i skovene men det er dygtige og fornuftige velopdragne folk og det er nok...

I 1895 skriver Einar i et 16 sider langt brev om, hvordan det nu går bedre, han bor på den lille farm, hvor han dyrker grøntsager, reparerer, maler og nybygger vogne, gigger og buggier. Hans økonomi er blevet bedre:

... Det vil vel ikke så længe førend jeg bliver istand til at tilbagebetale noget af den gjæld jeg skylder eder tiderne har været trange og ere endnu lidt trange men man føler det ikke så slemt når det går en selv godt nu i løbet af tre år er dette jo ikke meget men du ved de første skridt ere de trangeste de fleste folk kalder det godt om de blot har kundet holde alting vedlige i disse trange tider men jeg har jo dog gjordt lidt fremskridt for tre år siden ejede jeg slet intet og var her i Amerika $ 160,00 i gjæld idag er jeg vel værd circa $ 250,00

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

eller mere det vil altså sige at jeg har tjent en circa 500 kr. om året foruden mit levebrød ...

Til julen 1895 sender Einar en indigo tegning:
... Af Fader og Moder, som jeg har ladet udfærdige i New York efter Fotografier fra hjemmet af en i Amerika bekjendt kunstner. Tegningen må for at skues sættes bag glas som andre malerier set tætved taber det sin virkning. Jeg er selv overordentlig fornøjet med udfaldet skjøndt kjære moders øjne kunde have været bedre udførte – Denne tegning er for Eder alle men specielt som julegave for kjære fader fra hans søn Einar og svigerdatter.

Indigotegning, som Einar sender hjem.

side 75

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Opskriften på Plumbudding

Plum-Budding.

12 a 16 Personer.

1/4 Oxekalg	1/4 Hvedemel
1/4 Puddesukker	1/4 Rasp
1/4 Rosiner	75 Øre Sucat
1/4 Corinder	~~1/4 Hvedemel~~
1/2 Svedsker	6 Æg
meget lidt stødt Ingefer og Muskat	1/2 Pegel Melk
lidt og stødt Kanel	1/2 Pot Cognac

Oxekalgen hakkes fint og Stenene udtages af Rosinerne og Svedskerne uden at sive den itu. Corenderne afskylles godt. Det hele kommes i en Gryde, og saa ælles det godt med et Øg ad Gangen og tilsidst kommes Cognacen i. Sucaten skæres i smaa Stykker efter Behag. Naar det er tilstrækkelig ælket skal Massen være godt ø & stiv, og da kommes den i et validt Lærets Stykke som sammenbindes forsvarlig. Den skal koge i 7 Timer; men man kan godt koge den 4 en Dag og resten den Dag den skal bruges. Den serveres varm og overhældes med 1 Pegel Rom og antænder den, og bærer den brændende ind paa Bordet.

Den dertil hørende Sause laves af 1 Mor Kiemp Smør, lidt Mel, 1 Pegel Vand meget Rom og Sukker, men man kan ogsaa give kold Vinsauce som Sause.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I januar 1897 skriver Thorvald i det meget lange brev til Einar, som findes i sin helhed og findes på CD`en.

Jeg ser at du holdt din Jul paa dansk Maner og at du ikke lod det mangle med Plumbudding, det er jo ganske vist ikke nogen dansk Ret men i mit Hjem har den jo aldrig manglet en eneste Jul.
Det kunde maaske more din Kone at have en opskrift saaledes som vi have lavet den i de sidste 30 Aar. Den kræver jo nogen Ulejlighed men det lønner sig og man kan ikke sige at den er dyr da der er Forslag for Pengene. En Budding tilstrækkelig for 24 Personer koster 7 Kroner = $ 1,75.

Thorvald har spurgt til Einars kone, hvad hendes pigenavn er, hvordan hun ser ud og hvordan hendes familie er. Einar har tidligere skrevet noget om, hvor god hun er ihuset og til håndarbejde, nu fortæller han at hendes familie hedder Guy og at hun selv er lidt over 5 fod høj, brunette med gråblå øjne (Callie siger mørkegrå) vejer 95 pund (amerikanske).
Einar meddeler, at storken skal komme til maj og 6. juli 1897 blev Laura Jehn Anna Kanneworff født med blå øjne og gult hår. Thorvald har sendt en dåbskjole og dåbsdragt, Fru Thorstensen en hagesmæk.
I 1898 bor Einar med sin familie i Salter, men vil gerne til Florida, da der er alt for få mennesker i den lille by, mens der i Florida bor så mange rige mennesker. Han vil starte et bryggeri i større stil og han har gjort en opfindelse, som han gerne vil tage patent på. Han foreslår, at Viggo skal få et lån til ham i Danmark på 500 $, som han så betaler tilbage med lejeindtægten fra Kgs. Nytorv. Han får tilsyneladende pengene men han er meget uheldig med sit bryggeri. Han laver kun ikke alkoholiske drikke, men bliver anmeldt for ulovligt destilleri, bryggeriet bliver ødelagt af en inspektør, og Einar overfalder rasende anmelderne, som var naboer, og som han ikke ville give mere kredit. Han bliver anklaget for slagsmålene, må flygte og efterlade Callie og Laura, og nu beder han så Viggo om penge, så han kan samle sin familie. I New Port lykkes det Einar at købe et hus. New Port er en by i stor fremgang, der er store skibsværfter, som bl.a. bygger til flåden og Einar arbejder dels på et skibsværft og bygger dels huse og laver forskellige slags reparationer.
I 1901 overtager Ivar Schmidt Einars andel i huset på Kgs. Nytorv og for pengene køber Einar et par grunde, som han vil bygge huse på og leje ud. Men en del af pengene har han sat i et bryggeri, som han ejer sammen med flere andre. Uheldigvis brænder dette bryggeri og det er usikkert om forsikringsselskabet vil udbetale pengene, så Einar beder Viggo om straks at sende nogle penge.
Brevene kommer nu mere spredt, der er flere år mellem. Tilsyneladende klarer Einar sig, men beder dog stadig Viggo om at sende penge, bl.a. i 1909, hvor Einar er på Cuba for at finde Eldorado, men ikke finder det. Hjemme i New Port igen med malaria skriver han:
My boat is going to the devil I wish I could get up, send mig 10$.

I 1910 ser det ud til, at der har været planer om at Einar og familie skulle besøge Danmark, men besøget bliver ikke til noget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fra 1915 er der et billede af Laura som 17-årig. Hun går på Business College, hvor hun lærer bogholderi, maskinskrivning og stenografi og vil måske senere tage Comercial Law og Banking. Einar beder om hjælp til, at hun kan fortsætte sine kurser. Om hende skriver han:
...Hun er et meget opvagt pigebarn – selvom den gamle siger det selv – hun er meget musikalsk efter eder – vel hun får jo også all the chance I can give her.

I 1919 besøger Erik (Viggos søn) Einar og familie, som bliver meget glade for ham, Einar skriver:
Det er dog en dejlig dreng intelligent fører han sig som en "Prins" og tager alting så roligt og grundigt – ham kan du sende alene hvor du vil han klare sig.

Han bliver dræbt under mystiske omstændigheder i Quito 1. marts 1921. I de efterladte papirer er der en dags datokvittering fra Dampskibsselskabet Orient for 1500 kr. "Paa foranledning af Passager med S/S Tranquebar fra Danmark til Guayagult" 23. august 1920.

Laura er nu flyttet sammen med sin mand til et lille sted i nærheden af Einar og hendes mor. Om Lauras mand skriver Einar:
Bare hun havde fået en dansk Viking til mand nå nok derom han er en god upright mand selv om han er en Russian han er en ekstra god maskinist men ikke meget inteligent på vore vegne han er lidt tung men meget fingernem han kommer nok igjennem verden.

I 1920 får Laura en lille dreng, som Einar forguder og "om jeg og han lever længe nok skal han tale dansk". Einar laver al slags mekanisk legetøj af gamle vækkeure og lign. til ham.

Det sidste opbevarede brev fra Einar er fra 1. august 1922, hvor han skriver:
Tiderne ere nu meget dårlige her på grund af affaldet i Skibsbyggeriet det er næsten "at Stand still" vi har haft et meget Regnfuldt år Landproduktet er næsten 50 % tabt – For den sidste tid har jeg bygget et par seglbåde en 14 Fods og 16 Fods....Jeg har dette år et temmelig godt udsigt for vindruer skal nok lave mig vin nok for årets løb – denne idiotiske administration tillader jo intet stærkt at drikke ikke engang øl det er næsten så galt som tyskerne" alles verboten" Ja de fik jo deres betaling -

Hele livet gennem har Einar haft et anstrengt forhold til penge. Han har utallige gange bedt familien om at sende ham nye forsyninger af penge, og da han endelige får lidt større summer fra arven efter Thorvald, taber han dem hurtigt på enten utrolige

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

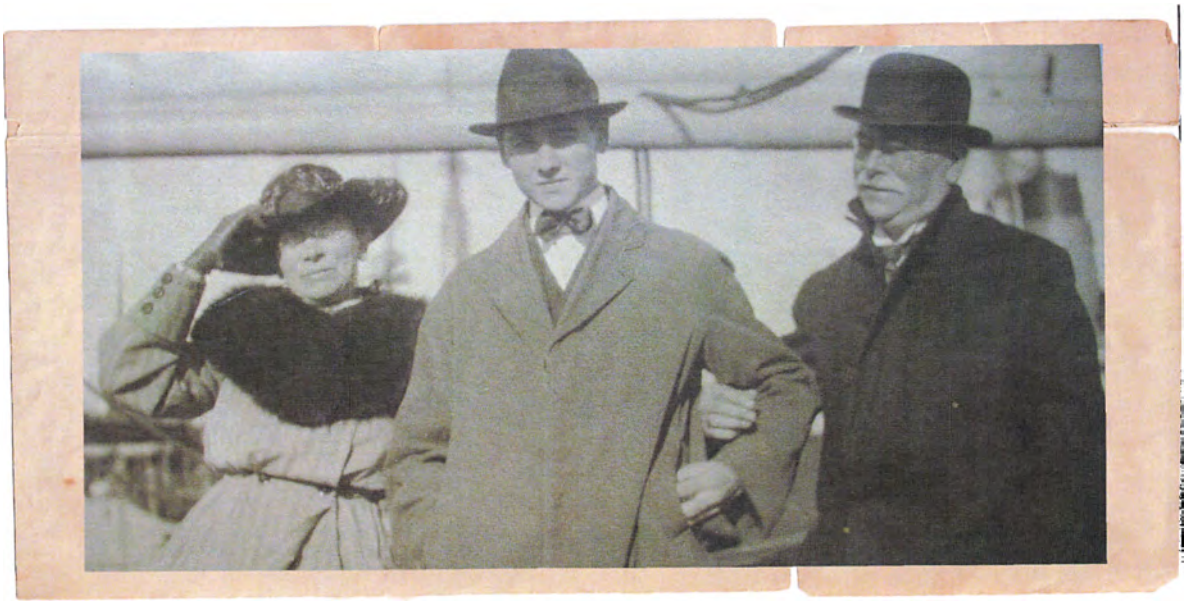

Erik, med Jehn og Viggo

uheld (sodavandsfabrikken, der brændte) eller ved risikable investeringer. Allerede som barn og ung lånte han, hvad han kunne hos brødrene eller han stampede sit ur. Her er par citater fra små breve og lånesedler:

Lånt af min broder Viggo Ti Kroner, som jeg herved giver mit Løfte paa at tilbagebetale hurtigst muligt. Kbhn. 5. Januar 1884 eller 1886. Dags dato har jeg udlaant til Hr. Einar Kanneworff Tre kroner, og til Pant herfor modtaget: "en antik Dolk" som bliver af mig at indehave, hvis beløbet ej indbetales. – Renter beregner jeg mig ikke. Kjøbenhavn den 11. Nov 1884. VKanneworff

Det følgende brev er i en meget lille kuvert, som er adresseret: Bogholder og Kasserer Viggo Kanneworff, Fabrikken Activ, Pilealle No. 5 Stemplet på bagsiden: V. OMB 2 20.3.86. Kjøbenhavn Den 20/3 86

Kjære Broder Viggo.

Idet jeg herved henvender mig til dig med en instændig Anmodning om et Laan af 20 Kroner til mit Urs Hjemløsning er det kun fordi Pligten byder mig det da jeg ved at du jo dog har nogle Penge vover jeg som sagt at henvende mig til dig idet nemlig Fader har spurgt mig om hvor mit Ur var hvorefter jeg fortalte ham en Historie som lyder Jeg var oppe på Skolen i Dag og jeg maatte og ved den Lejlighed havde jeg glemt det der henne hvorefter han bad mig da at vise ham det naar jeg kom Hjem fra Skolen i dag saa han har mig hvorfor jeg som sagt paa det instændigste anmoder dig om at forbarme dig over mig og laane mig dem jeg forpligter mig til at tilbagebetale dig dem saa snart jeg begynder at tjene Penge igjen saaledes at du skal være den første der får dine Penge du kan nok begribe hvad det er for en Knibe at være i da Fader jo en Gang har løst det Hjem for mig og tyve Kroner er jo ingenting for mig naar jeg først begynder at sejle igjen og har en sika 50 Kr. om Maaneden saa spiller jo tyve Kroner ingen Rolle hvorfor dine Penge jo ere sikre nok og idet jeg nu endnu en Gang anmoder dig paa det broderligste om at laane mig dem, forpligter jeg mig at tilbagebetale dig dem af de første Penge jeg fortjener og nu vil jeg slutte med Haab om at du vil hjælpe mig i dette fæle Øjeblik.

Din stedse Anmodende og hengivne Broder
Einar Kanneworff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kai

Kai beskrev sin første barndom på Kgs. Nytorv, og i et andet skrift, udateret, giver han en skildring af, hvordan skolelivet har formet sig i 1870erne for en dreng, som ikke have meget mod på skolegang. (Skriftet findes på CD`en)

Da Kai er den yngste af de fire brødre og den sidste hjemmeboende (dog sammen med Ida), er han nok blevet en del forkælet. Således skriver Einar som svar på brev fra Thorvald i 1890, hvor han foreslår at sende Kai til Amerika:
Dit forslag om at sende Kai herover har jeg overvejet til at begynde med så burde vi alle have tilbragt vort liv i amerika og jeg kan forsikre dig at ingen af os vilde have tabt noget derved Jeg kan så meget godt forstå at Kai gående omkring derhjemme lapsende sig med slips og nye stråhatte aldrig vilde bringe det til noget synderligt, nå han er jo desuden "the pet" som den yngste hvilket næppe kan forundre mig, imidlertid vilde han ikke ophøre at være "the pet" ved at komme herover han vilde kun blive min til forskjel.

Einar arbejder på Waynicks fabrik i Bristol, han kører selv fabrikken og er lønnet efter salget:
Jeg kunde jo så herligt finde en plads for ham her da jeg har fuld control over hvem og hvor mange jeg vil engagere og hvis denne forretning ikke vilde ligge for Kai så har jeg venner nok i Bristol der enten personligt eller ved deres indflydelse kunde få ham anbragt ved et og andet.

Men tilsyneladende kom Kai ikke af sted til Amerika, og i 1895 omtales for første gang i et julebrev fra Einar, at Kai er begyndt at fotografere, idet Einar opfordrer til, at Kai kunne tage et fotografi af den tegning af Laura og Thorvald, som han har sendt som julegave. I 1897 opfordrer Einar igen Kai til at komme til Amerika:
Hvis han fotograferer herovre vilde det ikke mangle på beskæftigelse. Jeg vilde ønske at han kunde tage en tur til New Orleans og at jeg kunde møde ham der og tage ham en tur på et årstid igjennem Louisianna Florida og Alabama på en vogn fra sted til sted med hans fotografiske maskinerier det vilde uden tvivl være foruden særdeles lønnende financiet også særdeles interessant og lærerigt for ham. Jeg ved at en god fotograf kan altid få dygtigt at bestille i småbyerne ... Kai tror jeg skulle rives lidt udaf sine stemninger hans hjærte er godt hans forstand er god men han er for meget af en drømmer. Han er jo dog virkelig for ung og uerfaren til at tænke på at gifte sig det vilde vel harme ham meget om du læste dette til ham hvorfor jeg beder dig at udelade idet mindste disse sidste anskuelser.

Kai er dog 27 år og han bliver gift dette år med Valborg den 13. 10. 1897. Valborg er en 3 år yngre søster til Jehn. De var 4 piger og en dreng: Jehn, Valborg, Misse, (Marie), Harald og Gerda.

Thorvald havde fået bygget et hus i Hørsholm til Valborg og Kai, hvor Kai havde sit fotoatelier.
At Hr. Henningsen, Valborgs far, også havde del i opførelsen og vel finansieringen af huset, fremgår af følgende brev fra Theodor Stuckenberg, som var arkitekt og Thorvalds klassekammerat og ven:

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kai

Den unge herre får serveret kaffe af Thora.

Kjære Ven.
I Korthed følgende: Efter en Samtale med Din Søn Viggo, henvendte jeg mig for en Uges Tid siden til Hr. Henningsen, for at arbejde med ham i din Sags Interesse, ved hvilken Lejlighed, han bad mig udarbejde en Plan efter hans Hoved. Efterat Planerne vare blevne færdige, sendte jeg ham disse, Tilligemed nogle andre, som jeg selv havde fået Tanker til, således, at der var noget at vælge imellem. Imedens hans Ides Udførelse ville koste circa 14.000, var mine egen noget billigere circa 13.000 Kroner. Efterat, der var gået 2 Dage blev det Hele mig tilbagesendt, ledsaget at et meget uforskammet Brev. Som Du vil indse, har han nu lukket den sidste Udvej til Din Sags Fremme, hvorfor jeg desværre må anmode Dig om selv at træffe Dispositioner, som ville kunne føre Dig til Dine Ønskers Mål. I den Anledning fremsender jeg vedføiet en Oversigt over de Udgifter jeg har havt, samt en Fortegnelse over den Tid der er medgået til Tegningernes og de skriftlige arbejders Udførelse. For Samarbejdet med Håndværkerne, Reisen og for de mange Konferencer m.m. har jeg selvfølgelig ligeover for Dig intet Honorar beregnet. Jeg reiser, som en Følge af en længere Ferie på Skolen, på Torsdag til Udlandet, og beder Dig derfor, inden den Tid, tilsende mig beløbet, da jeg selvfølgelig helst vil have Sagenordnet forinden, såfremt det da måtte passe for Dig. Jeg ønsker Dig, forinden min Afreise, at Du atter må komme til Kræfter og at dit Forehavende må lykkes dig. Hils Niels.
Din hengiven Theod Stuckenberg.

Brevet er ledsaget af "Calque efter det Udkast som er udført efter Hr. Henningsens Opgivende", som kan ses på CD`en. Thorvald havde endnu ved sin død 20.000 kr. stående i huset.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kai og de Meza i Don Juan

Niels og Viggo med horn

Kai lavede portrætter, billeder fra Hørsholm og omegn, tog ud og tog billeder ved jubilæer og lign. Når han skulle fotografere større selskaber fortæller Anna Valborg, at han altid var frygtelig nervøs. Der findes en samling af hans billeder på Hørsholm Lokalhistoriske Museum.

Valborg var lærerinde ved en nærliggende skole, hun underviste i historie (eller dansk) og fransk, dog står hun som sang- og musiklærer i folketællingerne 1906 og 1916. Kai beskæftigede sig ligesom sine brødre, Niels og Viggo, med musik, han spillede klaver, sang og komponerede, men der er ikke breve, dagbogsoptegnelser eller lign, der fortæller noget om at han spillede sammen med Niels og Viggo udover billedet, hvor Kai og Niels spiller på Waldhorn. Bag på billedet er følgende tekst: "De berømte Vidunderbørn, der i Boston fødtes hver med sit Waldhorn for Munden. Hornene vare af Ben, men ere senere af en Guldsmed i New York blevne legerede med Messing. I deres oprindelighed var de heller ikke Klaphorn, men naturligvis..." (ikke læseligt). Kai og Valborg fik 3 børn, Walther, der er født i 1898, Henrik i 1901 og Else i 1904. Anna Valborg fortæller, at Kai og Valborg havde en stor vennekreds, som spillede og opførte operaer og andre former for musik. I en bog om Hørsholm i gamle dage er det nævnt, at Valborg og Kai optrådte med duetter bl.a. fra Don Juan ,og at de sang i et sangkor, som hed Dur'en.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kai med gæster

Valborg og Kai's hus i Hørsholm

Valborg dør allerede 13. december 1927 i en alder af 58 år. Kai levede længst af de fire brødre, han blev 75 år. I årene efter Valborgs død havde han en veninde, Elisabeth Jerichau, som boede i Kavalerboligerne i Hørsholm. Hun blev Anna Valborgs gudmor. Efter Kais begravelse fra Hørsholm Kirke var der en sammenkomst hos hende i Kavalerboligerne.

Kai lejer værelser ud i sit hus bl.a. til Hans datter Elises kommende mand Ewald Schmidt. Sine sidste år tilbringer Kai på plejehjem.
Huset blev solgt, og da det var under krigen havde Walther, som boede i Malmø, svært ved at besøge sin far og deltage i salget af huset.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Den nærmeste familie

Vi har tidligere hørt omThorvalds bror, som var hjemme på besøg fra Amerika i 1876, det var Herman Ranzau Linde, født i 1824 og altså 11 år ældre end Thorvald. Herman var sømand og endte som købmand i Alabama i USA. Han havde 3 børn, hvor pigen, Edna, har skrevet flere breve til "her dear uncle Thorvald". Herman dør i 1891.

Den ældste af Thorvalds søstre, Julie Albertine Nathalie født i 1820 bliver gift med kaptajn Glad fra Køge. I et Mindeskrift for familien Glad er Julie beskrevet, da hun bliver forlovet med Carl Frederik Glad:

Jomfru Kanneworff var altså kun 18 Aar gammel, stod i sit Livs skønneste Vår, var musikalsk, dygtig i Sprog, fin og yndefuld af Væsen, indtagende i al sin ungdommelige Skønhed.

Julie og kaptajn Glad fik 8 børn, hvoraf tre døde som børn. Sønnen Lars Christian Andreas stiftede det kemiske firma L. C. Glad og Co.

En datter, Eugenia Nathalia, bliver gift med bankdirektør, justitsråd Hans Cornelius Ritzau. Et af deres børn, Helge Ritzau, driver forretning som tobaksfabrikant fra den Kanneworffske ejendom. På billeder af huset ser man navnet Ritzau.

Julie Glad levede efter kaptajn Glads død af den forretning og et lysestøberi, som han havde startet, desuden underviste hun i musik. Fra 1872 til sin død 1886 boede hun i København, i begyndelsen med to af sønnerne dels i Toldbodgade og senere i Havnegade. Hun ses sammen med sine søstre og Thorvald på billedet side 87.

Hermann Kanneworff (1824-1891)

Julie Albertine Nathalia Kanneworff.
Efter Maleri af Johs. Jensen.

Juli Glad, født Kanneworff

side 84

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ida Victorine Rothilda er født i 1822. Hun forbliver ugift og er lærerinde ved de københavnske skoler. Hun har lavet den meget fine stamtavle, der starter med Johan Georg K. som kommer til Danmark i 1677. Stamtavlen findes stadig i kopier hos forskellige familiemedlemmer. I 1885 bor Ida hos sin yngre søster Ottilia i Nørre Farimagsgade i forhuset på 4. Sal.

Thora Axeline Mariane er født i 1826. Hun bliver gift med kantor ved Helligåndskirken Niels Lund. Om ham skriver Niels i "Den afgåede Slægt" 1919:
Onkel Lund. Æret være hans Minde, den højt agtværdige, flittige og stræbsomme Mand, med en Barnesjæl, eller rettere Ungdomssjæl, der synes uberørt af alle lavere eller højere Dragelser. Han besad en kraftig og stærk Tillid til sig selv, en Tro, der fra et objektivt Synspunkt kom til at staa som Overtro; men hans tro paa sig selv smittede, og mange var de, som forenede sig med ham i den. Tante Thora – selve Præstinden, hængte da ogsaa Laurbærkransen om Lunds Buste, hermed var han kanoniseret, og i hele min Barndom hørte jeg til Menigheden. "Hvorfor kom de inte til mig" "Det sker dem sletikke noget, at det gik dem, som det gik". Denne lykkelige selvtillid!

I blandt "familieklenodierne" er der en håndskreven nodebog: "Indledning til sangundervisning efter Noder samlet til Skolebrug af N. Lund 1848", som ser ud til at være flittigt brugt.
Søsteren Fanny Heraldine Hortense, kaldet Hortense eller Tense, født 1830, var gift med genremaleren N.A. Lützen (1826-1890). Der hænger to af hans malerier på Københavns Bymuseum: Kastelsgraven ved Langelinie, 1884 og Møllebrand på Christianshavn 1852. Vi har en tegning af et lille bondehus, som vi mener, må være Vampua.
Niels skriver om Hortense:
Man kunde se det paa hendes Øjne hvor ejegod og trofast hun var, den kære Tante. Og hun var retlinet og ærlig. Hvilken bravhed og Kærlighed struttede der ikke ogsaa ud af hende. Med en sund livsglæde, trods de trange Kaar forenede hun i sit Væsen noget robust og kontant med en sjælden Ømhed. Hun var bygget til velordnede solide og fornuftige Forhold – med Omhu "skaaret til" for en Mand, der besad de hertil svarende Evner – og saa tænke man paa Bohêmen, Kunstneren N. A. L.; men saadan gaar det jo i Verden.
En Sjæleforsker kunde rent experimentelt faa Lyst til at stille Tante T. i Forhold til et Fænomen, som det paradoxable, men det vilde sikkert hurtigt vise sig at T. i hele sit Tankesæt af Væsen var Paradoxets diametrale Modsætning. Hendes sunde, varme og kærlige Sjæl forstod sig egentlig kun paa reelle Værdier.

Hverken Thora eller Hortense fik Børn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Om Otillie Heloïse Rosamunde, født 1836, skriver Niels:

Tante "Tilla", min Faders og yngste og kæreste Søster er født i den lyse Maj. Dette er næppe nogen Tilfældighed, i hvert Fald stemmer det saa skjønt overens med hendes lyse og harmoniske Natur.

Hendes Sjæl var opladt for Hemmeligheden ved de smaa Ting. De store Begivenheder gjorde ikke forholdsvis det Indtryk paa hende som de smaa Ting. Hendes naturlige Følelser var netop her den sande Klogskab, thi Livet selv bestaar jo af lutter Smaating, en mangfoldighed af Smaating. De store Ting bringer ofte Menneskene i forkert Relation til Livet.

Hun besad tillige en mærkelig Evne til at se hvad der laa bagved og ved et enkelt lille Ord, en kort Karakteristik kunde hun i Sjælshumor betegne et Menneske eller en Situation saa rammende, at man maatte beundre den herlig Aandens Gave. Dette hænger sikkert ogsaa sammen med hendes udprægede ærlighed og Sandruhed. Men disse Dyder er ikke altid klædelige naar de staar alene, men hos hende var det anderledes.....jeg har ikke truffet noget Menneske, der i den Grad kunde se bort fra egen Fortjeneste, som hun kunde det . –

Naar hendes Person var Genstand for Hyldest eller Opmærksomhed, forstod hun altid med et befriende skælmeri at dreje det hele saaledes at hun ikke kom i Forgrunden ...

Otillie var gift med grosserer Anton Valdemar Schmidt (1837- ?). De fik 5 sønner: Åge født 1865, Holger født 1866, Ivar født 1869, Otto født 1870 og Lars Paulin Anton født 1871. Et brev fra Åge til Viggo og Niels fra 1.8.1883 fortæller lidt om forholdet mellem fætrene:

Hoho! Deres Velærværdigheder; saa De har syltet Dem ned paa Alrø. Ja kjære Fættere der var intet jeg hellere ville, end som eder, at trække mig tilbage fra Hverdagslivets Trivialitet. Men det falder nu ikke i min Lod at faa Ferie og jeg faar finde mig deri. Jeg hører Viggo, at du er kommet tilskade med den Pegefinger, det gjør mig ondt, da saadant altid er meget pinligt, du kan være glad, du slap saa naadig. Niels jeg haaber ikke, du kommer til lignende Ulykker.

I have det vel for resten rart derovre i Præstegaarden, jeg haaber det er flinke Folk? Er der ingen unge Piger at courtisere eller hvad fordriver I Dagene med, naa det er sandt, alene det at aande i den friske Natur er en Adspredelse; en ukendt Nydelse for os Kjøbenhavnere. Holger har forresten været hjemme hele forrige Uge; vi var i Morskabsteateret en Aften, hvilket naturligvis ganske laa for hans Sangstemme.

Touren til Roeskilde bliver der vel saa ikke noget af, det er Skade. Holger sendte mig saadan et indbydende illustreret Vognmandskatalog, hvorefter man end mere vilde faa Lyst til Touren.

Anna Lund er for Tiden paa Fyen i Besøg hos en gift Veninde, imedens beboer jeg hendes Værelse, hvori jeg for Øjeblikket skriver dette Brev. Da jeg nu ikke har mere (har noget) at skulle have sagt forbliver jeg, med Ønsket om en god Bedring og dito Fornøjelse, venligt hilsende Eders ømmer gemytlige Aage Schmidt. Moder (Ottilie) og Tante (Ida) beder Eder være hilset paa det kjærligste.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Thorvald med sine tre søstre er fra før 1886, hvor Julie dør.
Fra venstre: Thorvald, Thora, Ida, Julie og Otilie

Thorvald skriver i sit brev til Einar 1897 (se CD):
Aage er ogsaa gift og har det godt, Holger er ret talentfuld, meget smuk og nogenlunde elskværdig men han er en "good for nothing dog" hvorover min Søster Otttilia græmmer sig meget. Han havde en god Plads hos Wessel og Vett men opgav den og etablerede ved Understøttelse af sin Tante Ida, en Cigar Boutik ved Holmens Kanal hvilken han udstyrede højst smagfuldt og det kunde have gaaet ganske pænt men han passede ikke sin Forretning og han "sold so many cigars he could and smoked the rest". Senere har han haft ret uheldige Stillinger og for Øjeblikket driver han omkring uden Beskæftigelse. Otto er Forretningsmand med Liv og Sjæl, han er oplært i Maskin- og Jærn Branchen og han er en ejegod ung Mand maaske noget for barnlig. Din yngste Fætter Anthon er ligeledes Forretningsmand og grumme flink. Han er forlovet med en vakker ung Pige.

Åge er tilsyneladende den, af Schmidt-brødrene, der står Viggo og Niels nærmest, han tager til Rørvig sammen med Viggo i 1912 og i 1913 til Nødebohuse.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ivar Schmidt, som dengang var skuespiller ved Casino, overtager i 1895 forretningen i det lille hus på Kgs. Nytorv. Han var oplært i manufakturfaget og tager til udlandet for at lære tilskæring. Han og hans kone flytter ind i lejligheden på 2. sal og efter nogle år ombygger han huset, hvor han så kun beskæftiger sig med skrædderi. Senere bliver Ivar teaterdirektør på Det Ny Teater.

Til den nærmeste familie hører også Lauras bror, Jens Rudolph Valdemar Høyrup (1831-1913), onkel Valdemar.

Han var krigsråd, intendant i Hæren og lærer ved Københavns Kommune. I hans efterladte papirer i Rigsarkivet findes en lille samling af skrivelser i tidsrummet 1890 til 1910 fra Overhofmarskallatet til Hr. Krigsraad Høyrup om at modtage medfølgende gave

Niels, sandsynligvis Åge Schmidt og Viggo

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

for den ydede bistand ved forsendelsen af rugbrød til Hendes Højhed Kejserinde Maria Feodorowna. En gang er det ærmeknapper med safirer en anden gang en ring. Hoffoureren meddeler at have modtaget gaver f.eks. en formælingsmedalje fra Hertugen af Cumberland til Hr. Krigsråden.

Niels skriver om onkel Valdemar(1919):
Som improvisatorisk Taler hører onkel V. I kvalitativ Henseende både, hvad Indhold og Former angik til de store, derimod ikke hvad det kvantitative angik. Han mestrede kun at gennemføre en enkelt Tanke, men dette kunde han ogsaa gøre ganske prægtigt; det var en Knop eller en Puppe, der under Talen udfoldede sig, saa at sige af sig selv, idet Tankearbejdet – Ideen – forud af ham var nedlagt i, eller som Puppen. Ikke saaledes med Thorstensen, naar han holdt sine humoristiske Taler. Han tænkte nemlig ikke forud, men stedse under sine Udviklinger, saaledes at det ene Indfald førte det andet med sig. I Onkel Valdemars Foredrag var der altid en god opbygning og ikke saa lidt Varme, ja endog kan den personlige følelse til Tider præge Tonen i saa høj Grad, at den kunstneriske Objektivitet, enhver officiel Tale kræver, tager Skade. Thorstensen faldt jo naturligvis ikke i denne Fristelse, men Onkel V. græd!, dog dette maa bedømmes efter en egen Maalestok, idet hans Rhetorik maa ses fra Synspunktet; bevæget Stemningsudbrud.
Det højtidelige laa ikke alene bedst for ham, men aldeles udelukkende. Vilde han være morsom blev han forceret, men ikke morsom, og man havde Følelsen af en stivnet Højtidelighed; kunde sammenligne Præstationen med at spille Violin (toner) paa en Bas, noget man for øvrigt godt kan, men helst ikke skulle indlade sig paa. Man kunde maaske finde det mærkeligt, da Onkel V. ingenlunde manglede Lune, og baade kunde opfatte, og – Mand og Mand imellem, gjengive Morsomheder, men Løsningen maa være den, at han ikke formaaede at skabe noget saadant selv. – I næste Generation finder vi i fætter Ivar Schmidt en ny Aron, der ejer jer Evnen til en mere omfattende Tankeudvikling; evnen til at give baade alvor og Skæmt Udtryk. –

Valdemar var gift første gang med Maren Kragh Rasch og da denne døde i 1861 giftede han sig anden gang med Emma Gerhardine Olsen med hvem han fik datteren Emma født 1871.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ida

Ida, som kom til Laura og Thorvald i 1884, vil Thorvald gerne have, at sønnerne behandler som deres egen søster efter hans død, som han skrev i et egentlig testamente. (Se CD).

Ida Ellen Andresen er født i Middlesex i England 04.11.1881. Hendes forældre er Victoria og Thomas Frederik Andresen. Hendes mor, Victoria født Martin, er datter af Anna Martin født Høyrup, søster til Laura Kanneworff.

Thomas Andresen er mineingeniør, født i København, hvor han boede med sine forældre, The og Porcelainshandler Thomas Andresen og Elisa Frederikke født Herbst og to yngre søskende, Frederik Ferdinand og en meget elsket søster, Ida Sophie.
Thomas Frederik og Thorvald er klassekammerater og gode venner. Familieskabet og venskabet har vel haft betydning for, at Victoria bringer Ida til København 07.05.1884, hvor Laura og Thorvald tager hende til sig. Victoria rejser efter få dage tilbage til London og kom først til København igen ca. 08.10.1921.
Desværre dør Laura året efter Idas optagelse i familien og Thorvald har nu to hjemmeboende børn at tage sig af, Ida på 3½ år og Kai på 14 år. Men det er sikkert Thora, som tager sig mest af pasningen af lille Ida.

Ægteskabet mellem Victoria og Thomas er gået i stykker, måske pga. en vanskelig svigermor, som Einar skriver om, men en stor aldersforskel kan måske også have medvirket, Victoria er 18 år og Thomas 43 år, da de bliver gift. Thomas Andresen tager til Amerika, hvor Einar møder ham i Greensboro og hjælper ham med at få arbejde i en guldmine.
Thomas skriver fødselsdagbreve og kort til Ida, det sidst bevarede er fra 1893.

I 1888 skriver Thomas et langt brev til Thorvald i forbindelse med fødselsdagshilsen til Ida. Han fortæller om sit engagement i præsidentvalget, som netop er holdt, hvor Benjamin Harrison er valgt til præsident. Han skriver:
Nu skriger og skraaler de igjen nede paa Gaden; jeg seer ud af Vinduet og denne Gang er det Mr. Clevelands Ligtog, ("in effigy"), som passerer hotellet. En stor aaben Bræddevogn overtrukket med en Slags billig sort Tøj, og trukket af tre gamle Mulæsler som ere bemalede paa Hoved og Ryg, Ben med Striber af mere forskjellige Farver end, der er i Regnbuen (à la Zebra) drages langsomt hen ad Gaden, medens sex musikanter med sort Flor om deres gamle, bulede Instrumenter gaa foran spillende en Parodi "on the death march in Saul". Paa Vognen er en vældig sort Ligkiste, stor nok til at indeholde en halv snes almindelige Præsidenter med et stort Karikatur af Grover Cleveland paa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Et af de mange fødselsdagskort, som Thomas Andresen skrev til sin datter Ida

Kistens Ende. Billedets Øjne ser noget sorte ud, som om de havde havt en haard Dyst med kraftig, knyttet, handskeløs Næve, og nedenunder Billedet staar i store Bogstaver denne Devise, som Du maa oversætte for Dig selv, "They done me up badly"! Paa selve Kisten sidde sex høie slanke Mænd, tre paa hver Side, med sværtede Ansigter, iførte høie graa Hatte hvorom sort Flor er bunden med vældige Sløjfer bagpaa, og de ? Ender danglende helt ned ad Ryggene. Disse Bedemænd har hver en uhyre Bouquet Blomster i Haanden, og fra Tid til anden reiser de sig fra Kisten og udtrykker deres Sorg ved at svinge Blomsterne over deres Hoved og tørre deres Krokodilletaarer bort fra deres sværtede Ansigter med røde lommetørklæder "bandanna's" som Mr. Clevelands tilhængere har døbt dem. (Thurmann og Ohio, som var denne Gang udnævnt for Vicepræsident tilsammen med Cleveland, gaar næsten altid med en høi graa Hat, og da han bruger Snus, viser sig i Almindelighed med et rødt Tørklæde: og af den Grund har alle og enhver, som agtede at stemme for Cleveland, gaaet omkring med graa Hatte og røde Lommetørklæder med hvide Pletter i, som man har givet det spanske Navn "bandanna".

Man har talt og" sjungen", om det røde "bandanna" og Clevelands Tilhængere har det som Fahner med deres Fakkeltog; og Du vil, efter denne Forklaring, see det latterlige naar Bedemændene tørrede deres rindende, salte Taarer fra deres sværtede Ansigter, med røde "bandanna's").

Men Præsten, der fulgte efter Ligvognen var et Syn; hans lange Spidkjole var skaaret fra "the star-spangled banner", hans Ansigt var besmurt med hvidt Pulver, og paa Hovedet bar han i stedet for en Hat en udstoppet rød Hane der havde et lille stykke hvidt Flor om Halsen ligesom om den Stakkel, begrundet paa en stor Sorg, ikke kunde gale (Hanen er nemlig en Cleveland Fugl).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ida og Thorvald

Thorvald er meget glad for Ida og sørger for, at hun får en god opvækst og opdragelse. Da hun er 15 år, sender han hende til Fyn hos en præstefamilie. Hun skal her fortsætte sin skoleuddannelse, og i oktober måned konfirmeres af pastor Hertel. I et brev til Ida kalder Thorvald hende meget kærligt lille Muffi og "dit lille britiske uhyre" og fortæller, at han har malet hendes kajak, og han mener, at hun kan sejle i den fra Rungsted og fortæller, at han har lovet sin gudsøn Andreas Friis, pastor Friis's søn, en tur i kajakken. Efter opholdet hos præsten skal Ida hjem, og det er meningen, at hun skal bo i det nye hus i Hørsholm, som skal blive færdigt i løbet af efteråret 1897. Hun skal være "en blanding af ung pige i husholdningen og fotografisk medhjælper". Huset er bygget til Kai og Valborg, som blev gift i 1897, og tanken var, Thorvald også skulle bo der, men allerede en måned efter brylluppet dør Thorvald. Kai er fotograf, men kan knap leve af det, og Thorvald ville så hjælpe på økonomien ved også at bo i huset, og Ida skulle have sit eget værelse ved siden af Thorvalds.

I 1890 skriver Thorvald et testamente, hvori han beder sine sønner om at betragte Ida som deres søster og sørge for, at hun bliver i stand til at forsørge sig selv, men også efter bedste evne tillige sørge for at støtte hende og være hendes opmærksomme vejledere.

I et brev til Einar fra januar 1897 skriver Thorvald, at Ida skal til Thisted, hvor hun skal lære madlavning og huslig gerning på et flot hotel, som ejes af nogle kvindelige slægtninge til Henningsen.

Valborgs søster Misse er blevet uddannet der.

Derefter skal Ida i lighed med andre unge piger søge plads hos en velstillet familie. Helt sådan formede hendes liv sig nu ikke.

Som attenårig besøger Ida sin mor i London, som bor på St. George Square, som ligger ganske tæt på Themsen. Fra London skriver Ida 5.5.1899 et brev til Viggo, hvori hun beretter at hun på sørejsen gør bekendtskab med nogle kvindelige rejsende, som alle er dannede og meget underholdende og at hun bliver hentet af sin mor i Parkston. De kører i tog ind til London, hvor hun synes, at husene er meget mindre end i København.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hun har to brødre Tommas (Thomas?) og Stuart, som er "meget mørkere end os andre". Hun kommer rundt og ser London: Albert Memorial, Albert Hall, sejler på Themsen til Tower Bridge og er til væddeløb sammen med brødrene. Victoria taler næsten ikke dansk, så al samtale foregår på engelsk og Ida synes, at hun klarer sig godt med forståelsen. Idas bedstemor, Anna, kommer på besøg sammen med sin svigersøn, som er enkemand, og som hun bor hos i Ramsgate. Den afdøde datter, Mary, Idas moster "tog sig i et Anfald af Melankoli af Dage først ved Gift og dernæst ved at styrte sig ud af Vinduet efter at hun først havde skaaret Hovedet af sit 2 Aars Barn med en Forskjærerkniv. Hun var ene med Pigen men sendte hende et Ærinde og da hun og de andre kom tilbage var den forfærdelige Ulykke sket. Mary var en elskværdig Person og hun levede et lykkeligt Ægteskab". (citat fra Thorvalds brev til Einar)
Victoria kæmper sig frem i London, (som Thorvald skriver til Einar) med sine to sønner i et lille hotel. Da Ivar (Schmidt?) og hustru skal på rejse til Paris og London, foreslår Thorvald Victoria, at de kunne bo i hendes lille hotel. Men Thorvald hører ikke fra "det lille irske medlem af samfundet". Thorvald har i 1890 Idas halvbror, Tommy, på ferie, Ida er da 9 år. Tommy er ikke så nem at have, Thorvald har beklaget sig til Victoria om, at han har voldt nogen besvær. Victoria skriver tilbage, at Thorvald skal sende ham hjem, hvis han er for besværlig.

Ida boede på Sorrento sammen med Thorvald og Niels, og efter Thorvalds død med Niels. Hun har i 1915 fået dansk indfødsret. Senere flytter Ida til en lejlighed i Antoniegade. Hun er fra 1903 til 1906 ekspeditrice i et firma ved navn Amateur, hvorfra hun får en fin anbefaling. Derefter kommer hun til Wessel og Vett, Magasin, hvor hun bliver afdelingschef for orientalsk afdeling. Den 8. november 1931 fejrer hun 25 års jubilæum, hvor kollegerne har skrevet en sang, som fortæller om en Ida med meget humør "Og syntes hun Arbejdet gik lidt smaat, hun ejed´ en Trolddom, der hjalp saa godt: Ida, Ida sang saa en Arie blot". Sangen fortæller også om hendes have, hvor hun river og sår, maler og tømrer: "Som hun taér paa Hammer og Pensel og Spade, et mandfolk ej bedre det gør". Desuden sejler hun, allerede i sin barndom havde hun en kajak, og som voksen sejler hun en sejlbåd. I alle årene havde Ida en tæt tilknytning til Walter, hans kone og Anna Valborg. Efter sin pension flytter hun ind i Emil Vett og hustrus hus på C.F. Richsvej.

Ida dør 23. marts 1961 og bliver altså lige knap 80 år. Walter arver de møbler og ting, som hun havde fået med fra Sorrento, og da Walter dør, går tingene videre til Anna Valborg. Nogle møbler stammer helt fra huset på Kgs. Nytorv, f.eks. en lille sofa og 4 stole, som Anna Valborg nu har givet Ebbe og mig. Vi har lovet at sørge for, at de bliver i familien. Det siges om sofaen, at den blev konstrueret, så den kunne komme op af vindeltrappen til første eller anden Sal i det gamle hus.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Lisinge

I Niels's dagbog er der en lille notits om, at Aage Schmidt, fætter til Niels, Viggo og Kai, har taget ophold i Rørvig i 1912 og at Åge er i Nødebohuse med venner. Man er i lighed med mange andre københavnere begyndt at interessere sig for Nordkysten og for de muligheder, der er her for feriesteder med lys og luft og badestrande. I 1915 skriver Viggo og Poul, Poul er 19 år, den 19. juli brev til Niels fra Nødebohuse, hvor familien i flere år lejede sig ind på pensionater bl.a. det, vi i dag stadig kalder "Pensionatet" , som ligger på Lucernevej:

Min kære Broder.

Hjertelig Tak for Dit venlige Brev og for dermed sendt avisudklip. Tanken om en vis Forherligelse af Druesaften er god, og ethvert Bidrag hertil maa anerkendes, men særlig de rent saglige.

Tak for dine Vejrbulletiner! Ja det faldt jo ikke saa heldigt ud som ønskes i den Henseende, men her er jo skønt og ejendommeligt ved det herlige Hav, med al dets Omskiften. Her hvor Vejret saa at sige bliver "lavet" har man jo Anledning til at gøre mange interessante meteorologiske Iagtagelser. I Dag har vi endelig faaet nordvest (WNW) med Barometerstigning. Maa det nu blot holde. I øvrigt er Karakteren nærmest Efteraar, fordi Sol og Varme udebliver. Strandbadene, af og til kl. 6 à 7 om Morgenen, er jo herlige og den storskaarne Tobak smager fortræffeligt langs en bølgende Kornmark, - Selskabet er fornøjeligt og Beværtningen respektabel (dog ingenlunde bedre end Fru Crones). Sangen har vi dyrket ikke saa lidt, til stor Glæde for os selv og andre. De blaa Bøger har vi haft Fornøjelse af, men det er ganske morsomt at konstatere, at de 4 Sange, jeg har arrangeret, er dem, der absolut klinger bedst. Jeg har skrevet et lille Digt med Motiv: "Æolisharpen klinger til Alfedans i Skoven" og er begyndt at sætte det i Musik, men uden Adgang til Instrumenter falder det mig noget vanskeligt at faa noget frem. I gaar havde vi et kort Besøg af Aage. Jeg forelæste ham din fortræffelige Opsats om Krigsraaden, og vi glædede os begge overmaade meget derover. - Tak der for! Ligeledes Tak for "Naturen og Kulturen", hvortil jeg fuldt kan slutte mig i dyb og samstemmende Forstaaelse.

Helbredet er godt i enhver retning. Her er ikke Plads for "Trykken" eller lignende Fænomener i denne helsebringende Luft. Naturligvis ryger man lidt for meget Tobak, men det smager saa herligt. Genoptagelsen af Cykelkørslen har glædet mig meget. Jeg købte en udmærket brugt Cykel for 25 Kr., da min gamle ikke kunne repareres, saa har Poul den bagefter til Transport i Byen. – I øvrigt holder vi os til Bestemmelsen og kommer hjem paa Søndag. – Vær indtil da hjerteligst hilset fra os alle, kære Broder.

Din hengivne Viggo.

Viggo har ifølge Niels's dagbog fået konstateret hjertelidelse i 1912.

Poul skriver på den sidste side i brevet:

Kære Onkel Niels.

Jeg har nu hørt en Musik, som aldrig før. – Den Symfoni, som Vestenvinden spiller med Kattegattets skummende Brændinger. – Det er ganske vidunderligt! – I Timevis kan jeg staa oppe mellem Klitterne og se paa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

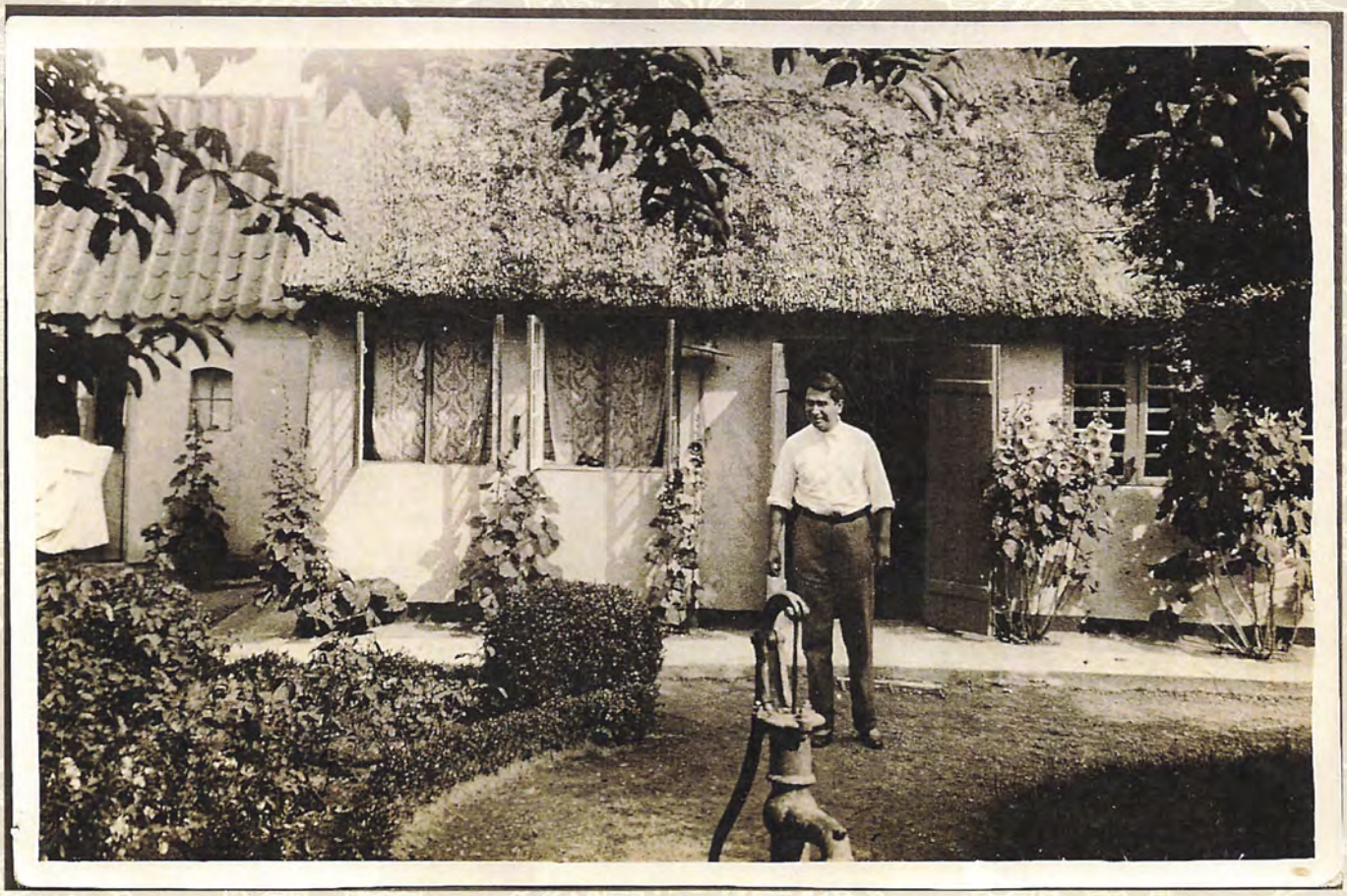

og lytte til Bølgerne, der kastes og brydes mod Revlerne og stenene – mens de blaaeste Skyer farer hen over Himlen. Det er et Sceneri, der giver Impulser! Desværre tror jeg ikke jeg faar frembragt saa meget. Man maa have Ro – Isolation fra dette muntre sommerglade selskab, som man alligevel saa nødigt vil undvære, for at man ret kan leve sig ind i Naturen, - Naar man om Aftenen sidder nede ved Søen og Himlen er blæst forholdsvist ren – Skybankerne taarner sig op i aftensolens røde eller brandgule Skær over den mægtige Horisont, saa gaa Tankerne saa vidt og fjernt og man drømmer saa stort og saa smukt – det er saa dejligt at føle sig saa lille mod den mægtige Natur og dog saa frigjort og fuld af Kræfter.
Jeg glæder mig meget til at genoptage vort Arbejde paa Herodes Palads, naar jeg kommer hjem.
Mange kærlige hilsner til dig selv, Ida og Thora
din hengivne Poul.

Lis, Viggos ældste datter, og hendes mand Svend Sødring køber et lille bondehus i Nødebohuse og kalder det Lisinge, opkaldt efter Lis og deres datter Inge, som bliver født 17. februar 1918.

Der hørte en del jord til huset, som henlå i mange år som græsmark med en fin strandengsvegetation. De tidligere ejere var fiskere, som også drev lidt landbrug, som det var almindeligt på stedet.

Den sidste ejer var dog murer, Anton Nielsen, som senere murede et nyt Lisinge op, da det gamle blev revet med af en defekt skorsten.
I skorstensbogen havde skorstensfejeren 1927 skrevet, at skorstenen var defekt og om vinteren faldt den sammen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Viggo i døren til det nye Lisinge

Anton Nielsen flyttede ind på det gamle Lisinge, da han blev gift i 1905 eller 06 og flyttede derfra i 1917. Dette har Anton Nielsens datter fortalt i 2004. Hun har boet på Kongelysvej indtil for et år siden. Hun kom på Lisinge og hjalp Jehn om sommeren med husholdningen.

Viggo og Jehn overtog Lisinge, efter Lis og hendes mand, og huset blev til stor fornøjelse for deres børn og børnebørn. Der udfoldede sig et muntert liv på stranden, hvor familien havde to badehuse, et rødt til damerne og et blåt til herrerne. Man badede, udøvede sportspræstationer og spillede teater. En senere præst i Tikøb, Fabricius, kom gående langs stranden fra Kikhavn og traf på stranden i Nødebohuse en flok unge, der var klædt ud og spillede et voldsomt western drama, som blev fotograferet. Fabricius forblev hos de unge mennesker og deltog i løjerne og fortalte Ebbe mange år senere om den mærkelige familie, han stødte på i Nødebohuse.

I 1931 dør Viggo og Poul og Johannes overtager Lisinge. Jehn bor der hver sommer, ofte sammen med søstrene Gerda og Misse. Og så kommer børnebørnene på ferie. Kusinerne og fætrene har i mange somre uforglemmelige sommerferier på Lisinge.

I 2006 overtog Ebbe Lisinge, og det er nu nye børn, femte generation, der har et dejligt sommerliv i det gamle hus.

Murer Anton Nielsen og familie

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wild West drama på Lisinge

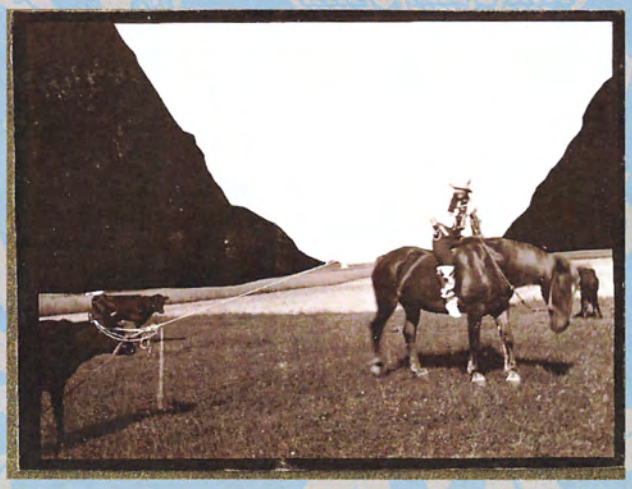

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Epilog

Jeg har nu prøvet at skildre det liv, der udfoldede sig i huset på Kgs. Nytorv og i årene efter at familien var flyttet fra det gamle hus. Laura og Thorvalds fire sønner er blevet til en stor slægt, de fik 10 børnebørn, som så er blevet til 18 oldebørn, mindst 29 tipoldebørn og endnu mange flere tiptipoldebørn.
Jeg stopper fortællingen om familien ved Viggos død i 1931. Det er der flere grunde til. En væsentlig grund er, at min beretning i det væsentlige er baseret på det skriftlige materiale, som familien så omhyggelig har bevaret, og på familiens billeder og på materialer fra Rigsarkiv og Landsarkiv.

Men efter 1931 er der ikke flere breve i den samling, jeg er i besiddelse af, så hvis historien skal fortsætte til de næste generationer, må de familiemedlemmer, der har kendt de foregående generationer fortælle videre.

Jeg har gengivet breve og skrivelser så vidt muligt med den originale bogstavering med de fejl og mangler, der findes. Enkelte ord har været ulæselige, dem har jeg markeret med et spørgsmålstegn.

Jeg takker Anna Valborg mange gange for at overlade mig de mange breve, billeder og meget andet, som har dannet basis for bogen. Uden dette materiale havde jeg ikke kunne skrive bogen. Desuden takker jeg Viggo for tilsendte billeder af ting, der har tilhørt familien. Og endelig har jeg en meget stor tak til Nanna for det store arbejde med at lave bogens layout og at gøre teksten levende med billeder og baggrundsillustrationer.

Birgitte Kanneworff
Vinteren 2009

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

NISSERNES SANG OM JULETRÆET

Allegro moderato

N. Kanneworff

1. I Ju - le-natten, naar
2. Som go - de Aander med
3. Hver, som os ag-ter og
4. Vi dan - ser i den

p

p

sto - re, smaa saa sø - de - ligt so - ver i hver en Vraa,
Nis - se - navn stil - le vi sys - ler til Gaar-dens Gavn, vi
paa os tror, mær-ker, at Nis - ser i Hu - set bor, men
hel - li - ge Nat, da Stjer - nen klar o - ver Jord blev sat, vi

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Bogen handler om en familie fra 1860´erne til ca. 1930, der indtil 1897 bor på Kongens Nytorv i et lille gammelt hus på hjørnet mellem Bredgade og Store Strandstræde, det Kanneworffske hus. Bogen er skrevet for at fortælle oldebørn, tip eller tiptipoldebørn, hvordan familien levede i slutningen af attenhundredetallet og begyndelsen af nittenhundredetallet. Hvad tænkte de, hvordan var deres indbyrdes forhold, hvilke forhold kom til at spille en rolle for deres liv? Bogen er baseret på de mange bevarede breve, familien skrev til hinanden. Desuden er der mange billeder, dagbøger, glansbilledalbum, noder og små børneaviser, der danner baggrund for historien. Derudover er der anvendt arkivalier fra Rigsarkivet bl.a. bestallingsskrivelser for kongens sølvpop. Bogen fortæller også om den søn, der udvandrer til Amerika, hvor han oplever mangt og meget.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK